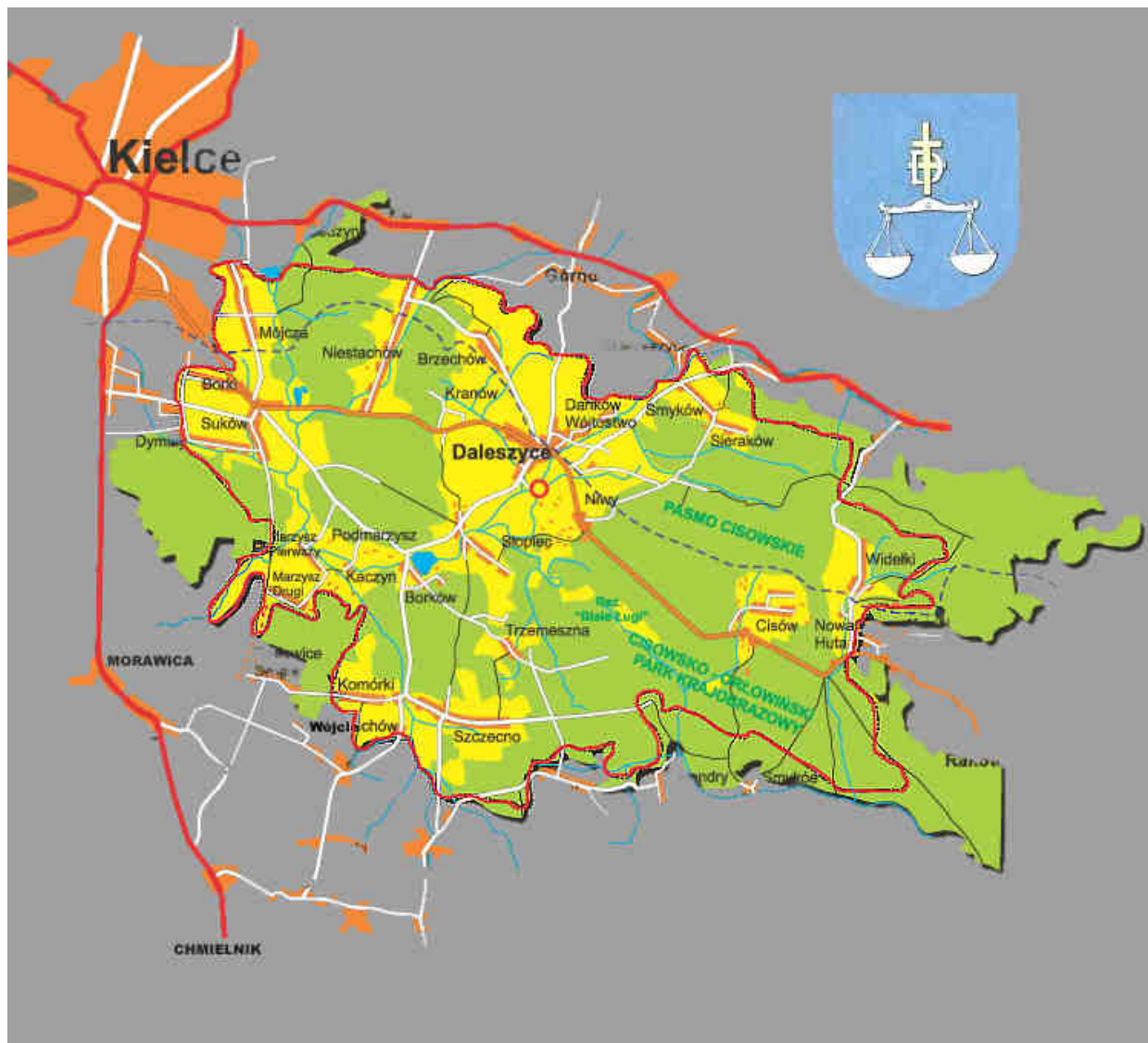
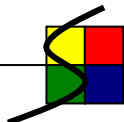

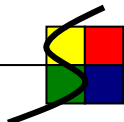

ZMIANA NR 1 ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DALESZYCE

- tekst obowiązujący

Zał. Nr1 do Uchwały Nr XLIV/43/2010 Rady Miejskiej w Daleszycach

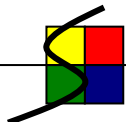
z dnia 29.06.2010r.

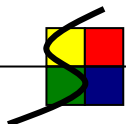
Zmiana Nr 1 Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce, uchwalonego Uchwałą Rady Miejskiej w Daleszycach Nr **XLIV/43/2010** z dnia **29.06.2010r.** składa się z:

- 1) części tekstowej – „Zmiana Nr 1 Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce - tekst obowiązujący” – **zał. Nr 1** do Uchwały Nr **XLIV/43/2010** Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia **29.06.2010r.**,
- 2) części graficznej – „Uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce mapa w skali 1: 10 000 ” - **zał. Nr 2** do Uchwały Nr **XLIV/43/2010**. Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia **29.06.2010r.**,
- 3) części graficznej – „Uwarunkowania i kierunki miasta Daleszyce mapa w skali 1: 5 000” - **zał. Nr 3** do Uchwały Nr **XLIV/43/2010**. Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia **29.06.2010r.**

Załącznikiem nr 4 do Uchwały Nr **XLIV/43/2010** Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia **29.06.2010r.** w sprawie zatwierdzenia zmiany Nr 1 Zmiany studium jest rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag, o których mowa w art. 11 pkt 12 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

ZMIANĘ NR 1 ZMIANY STUDIUM OPRACOWAŁO:

“STUDIO A i U” usługi z zakresu projektowania architektoniczno – urbanistycznego
Kielce ul. Prosta 55

POD KIERUNKIEM GŁÓWNEGO PROJEKTANTA:

mgr inż. arch. Aneta Czarnecka

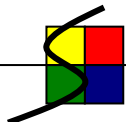
*wpisana na listę członków Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Katowicach
pod nr KT - 263.*

UWAGA

Zmiana Nr 1 Zmiany studium w niniejszym tekście studium została naniesiona na następujących stronach:

- str. 143,
- str. 147,
- str. 149,
- str. 153,
- str. 154,
- str. 172,
- str. 178,
- str. 191.

Podstawa formalno-prawna opracowania zmiany Nr 1 Zmiany studium

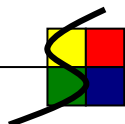
Realizując ustalenia ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717 z późn. zm.), Rada Miejska w Daleszycach podjęła w dniu 30 stycznia 2008 r. Uchwałę Nr XVII/1/08 o przystąpieniu do sporządzania zmiany Nr 1 Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce.

Burmistrz Miasta i Gminy Daleszyce zlecił opracowanie zmiany Nr 1 Zmiany studium pracowni projektowej – Studio AiU z Kielc pod kierunkiem Głównego Projektanta mgr inż. arch. Anety Czarneckiej wpisanej na listę członków Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Katowicach pod nr KT – 263.

Zakres przedmiotowy zmiany Nr 1 Zmiany studium

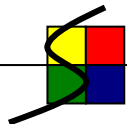
Przedmiotem zmiany Nr 1 Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce, zgodnie z uchwałą o przystąpieniu, o której mowa wyżej jest wprowadzenie do kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce zmian w obrębie:

- 1) obszarów oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów,
- 2) kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.

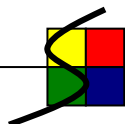

SPIS TREŚCI

I	INFORMACJE OGÓLNE	9
1.	WPROWADZENIE	9
2.	PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE OPRACOWANIA ZMIANY STUDIUM.....	13
3.	PRZEBIEG PRAC NAD ZMIANĄ STUDIUM	14
II	UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	18
1.	ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	18
1.1	<i>Położenie i powiązanie z otoczeniem.....</i>	<i>18</i>
1.2	<i>Uwarunkowania wynikające z polityki przestrzennego zagospodarowania województwa.....</i>	<i>22</i>
1.3	<i>Główne zewnętrzne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.....</i>	<i>25</i>
2.	WEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	26
2.1	<i>Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów.....</i>	<i>26</i>
2.1.1	Charakterystyka dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów gminy.....	26
2.1.2	Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania gminy	29
2.2	<i>Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony.....</i>	<i>30</i>
2.2.1	Charakterystyka istniejącego ładu przestrzennego	30
2.2.2	Uwarunkowania wynikające z istniejącego ładu przestrzennego.....	31
2.3	<i>Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego</i>	<i>32</i>
2.3.1	Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego	32
2.3.2	Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego	62

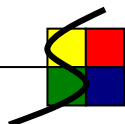
2.4 Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania środowiska kulturowego.....	63
2.4.1 Charakterystyka istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego.....	63
2.4.2 Uwarunkowania wynikające z wartości środowiska kulturowego.....	77
2.5 Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców	78
2.5.1 Charakterystyka stanu istniejącego.....	78
2.5.2 Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców.....	96
2.6 Uwarunkowania wynikające, ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej	97
2.6.1 Charakterystyka stanu istniejącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	97
2.6.2 Uwarunkowania wynikające ze stanu istniejącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej	109
2.7 Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej	110
2.7.1 Charakterystyka gospodarki leśnej	110
2.7.2 Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej.....	119
2.8 Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów	120
2.9 Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.....	120
2.10 Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego funkcjonowania systemu transportowego	121
2.10.1. Charakterystyka istniejącego systemu transportowego.....	121
2.10.2 Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu transportowego	125
2.11 Uwarunkowania wynikające z uzbrojenia technicznego	126
2.11.1 Charakterystyka stanu uzbrojenia	126
2.11.2 Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego uzbrojenia technicznego	138
2.12 Uwarunkowania wewnętrzne wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy	139

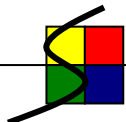
III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GMINY DALESZYCE 142

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW 142
2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW,
W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY 149
3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW,
OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO 153
4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO
I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 168
5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 172
 - 5.1 Kierunki rozwoju systemów komunikacji 172**
 - 5.2 Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej 174**
6. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE
CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM 178
7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O
ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA 178
8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH,
W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU
NIERUCHOMOŚCI
A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O
POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2 000 M² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI
PUBLICZNEJ 179
9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY
PRZEZNACZENIA GRUNTÓW
ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE 180

10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	
181	
10.1 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej.	181
10.2 Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej	184
11. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS	
ZIEMNYCH	186
12. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI	188
13. TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE	188
14. SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM.....	189
IV. BIBLIOGRAFIA	192*

I INFORMACJE OGÓLNE

1. Wprowadzenie

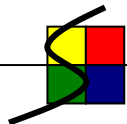
W art. 9 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym stwierdzono „W celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwanego dalej "studium".

Studium nie jest aktem prawa miejscowego. Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 cytowanej ustawy sporządzającym „Studium” jest wójt, burmistrz albo prezydent miasta (w tym przypadku Burmistrz Miasta i Gminy Daleszyce). Konsekwencją takiego stwierdzenia jest ustalenie, że „Studium” reprezentuje politykę przestrzenną Burmistrza Miasta i Gminy Daleszyce a uchwalone przez Radę Miejską w Daleszycach stanowi zapis polityki przestrzennej Miasta i Gminy Daleszyce.

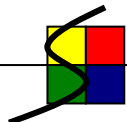
Przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nakazują w zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnić:

- wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury,
- walory architektoniczne i krajobrazowe,
- wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia,
- wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury,
- walory ekonomiczne przestrzeni i prawa własności,
- potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

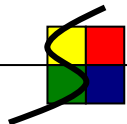
W studium uwzględnia się u w a r u n k o w a n i a wynikające w szczególności z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy;
- stanu prawnego gruntów;
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

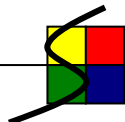

W studium określa się w szczególności:

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów;
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy;
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej;

- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych;
- obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 zm.);
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji;
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

2. Podstawy formalno-prawne opracowania zmiany studium

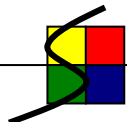
Rada Gminy w Daleszycach po przeprowadzeniu przez Wójta Gminy Daleszyce analizy dotyczącej zasadności przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce i stopnia zgodności przewidywanych rozwiązań z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce, podjęła w dniu 28 lipca 2003 r. Uchwałę Nr VII/48/2003 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce w granicach sołectw gminy:

1. Marzysz,	11. Wójtostwo i Danków,
2. Mójcza,	12. Słopiec,
3. Suków,	13. Niwy,
4. Daleszyce,	14. Cisów,
5. Szczecno,	15. Kranów,
6. Trzemosna,	16. Smyków,
7. Brzechów,	17. Sieraków,
8. Komórki,	18. Widelki.
9. Niestachów,	
10. Borków.	

W trakcie opracowania planu, z związku z art.9 ust.4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.), zaistniała konieczność opracowania zmiany studium uchwalonego Uchwałą Nr X/59/99 Rady Gminy w Daleszycach z dnia 28.X.1999 r., spowodowana jego dezaktualizacją:

- w zakresie istniejących uwarunkowań rzutujących na planowane kierunki rozwoju przestrzennego gminy,
- obowiązujących przepisów.

W związku z powyższym, realizując ustalenia ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r., Rada Gminy Daleszyce podjęła w dniu 28 czerwca 2005 r. Uchwałę Nr XXVI/28/2005 o przystąpieniu do opracowania Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

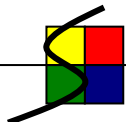
Daleszyce. W dniu 29 listopada 2007 roku Rada Miejska w Daleszycach podjęła uchwałę Nr XV/97/07 w sprawie zatwierdzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Daleszyce. Następnie Rada Miejska W Daleszycach Uchwałą Nr XVII/1/08 z dnia 30 stycznia 2008 roku przystąpiła do sporządzania zmiany Nr 1 Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Daleszyce, polegającej na sprecyzowaniu nowych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce w obliczu obecnie istniejących uwarunkowań rozwojowych gminy i obowiązujących przepisów prawa.

Gmina Daleszyce zleciła opracowanie zmiany studium zespołowi pracowni architektoniczno – urbanistycznej „Studio AiU” z Kielc, działającemu pod kierunkiem głównego projektanta mgr inż. arch. Anety Czarneckiej, wpisanej na listę członków Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Katowicach pod nr KT - 263.

3. Przebieg prac nad zmianą studium

Zakres Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce dotyczy sprecyzowania nowych kierunków zagospodarowania przestrzennego w świetle:

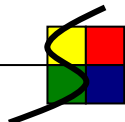
- a) zmian wprowadzonych do ustaw wymienionych w studium, w tym nowych ustaw, zastępujących dotychczasowe:
- ustawy z dnia 23 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska
(tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.),
 - ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tj. Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 z późn. zm.),
 - ustawy z dnia 16 lipca 2001 r. – Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 z późn. zm.),
 - ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.),
 - ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 z późn. zm.),

- b) zmienionych aktów wykonawczych do ustaw spośród wymienionych w studium, a także obowiązujących rozporządzeń wydanych po sporządzeniu studium:
- rozporządzenie Nr 72/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005r. w sprawie Cisowsko – Orłowińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 156, poz. 1933),
 - rozporządzenie Nr 80/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Cisowsko – Orłowińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 156, poz. 1941 zm.),
- c) przepisów powołanej na wstępie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz aktów wykonawczych do tej ustawy,
- d) nowych i uaktualnionych uwarunkowań rozwojowych gminy i miasta Daleszyce.

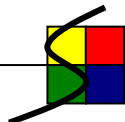
Proces sporządzania zmiany studium przebiegał w następujących etapach:

- I etap – opracowanie ekofizjografii, sporządzenie inwentaryzacji urbanistycznej,
- II etap – przedstawienie koncepcji zmiany studium celem zaopiniowania przez Komisję Architektoniczno – Urbanistyczną,
- III etap – przedłożenie koncepcji zmiany studium celem zaopiniowania i uzgodnienia,
- IV etap – przedłożenie koncepcji zmiany studium celem wyłożenia do publicznego wglądu,
- V etap – przedłożenie Radzie Miejskiej w Daleszycach zmiany studium celem uchwalenia.

W trakcie sporządzania zmiany studium w poszczególnych etapach sporządzono:

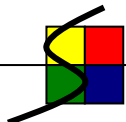
1. Część graficzną, w skład której wchodzi następujące mapy:
 - a. uwarunkowania przyrodniczo – kulturowe – skala 1:10 000,
 - b. uwarunkowania przyrodniczo – kulturowe – skala 1:5 000,
 - c. uwarunkowania rozwoju osadnictwa – skala 1: 10 000,
 - d. uwarunkowania rozwoju osadnictwa – skala 1:5 000,
 - e. wniosków i uwag zgłoszonych w poszczególnych etapach sporządzania Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce – skala 1:10 000,
 - f. **uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce mapa skali 1: 10 000 – stanowiąca załącznik nr 2 do Uchwały Nr XVIII/97/09 Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia 30 grudnia 2009r. w sprawie zatwierdzenia zmiany Nr 1 zmiany studium,**
 - g. **uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta Daleszyce mapa w skali 1: 5 000 – stanowiąca załącznik nr3 do Uchwały Nr XVIII/97/09 Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia 30 grudnia 2009r. w sprawie zatwierdzenia zmiany Nr 1 zmiany studium**

2. Część tekstową – „**Zmiana Nr 1 zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce – tekst obowiązujący**” – **stanowiącą załącznik nr 1** do Uchwały Nr XVIII/97/09 Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia 30 grudnia 2009r. w sprawie zatwierdzenia zmiany Nr 1 zmiany studium, zawierającą:
- a. informacje ogólne,
 - b. uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego,
 - c. kierunki zagospodarowania przestrzennego,
 - d. syntezę ustaleń projektu zmiany studium.

Załącznikiem nr 4 do Uchwały Nr XVIII/97/09 Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia 30 grudnia 2009r. w sprawie zatwierdzenia zmiany studium jest **rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag, o których mowa w art. 11 pkt 12 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.**

W związku z opracowaniem nowych kierunków zagospodarowania przestrzennego dla miasta i gminy Daleszyce w niniejszej zmianie studium, w oparciu o sprecyzowane, uaktualnione uwarunkowania stanu istniejącego, Uchwałą Nr XVIII/97/09 Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia 30 grudnia 2009r. w sprawie zatwierdzenia niniejszej zmiany studium uchyla się Uchwałę Nr XVI/97/2007 Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia 29 listopada 2007 r. zatwierdzającej Zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce.

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Zewnętrzne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

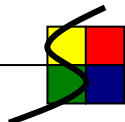
1.1 Położenie i powiązanie z otoczeniem

Gmina Daleszyce położona jest w centralnej części województwa świętokrzyskiego. Graniczy z następującymi gminami:

- od północnego – wschodu z gminą Bieliny,
- od północy z gminą Górno,
- od północnego – zachodu z miastem Kielce,
- od południowego – zachodu z gminą Morawica,
- od południa z gminą Pierzchnica,
- od wschodu z gminą Raków i Łagów.

Jej położenie matematyczne określają następujące współrzędne geograficzne:

- 50°51'00" kraniec północny (Mójcza)
- 50°42'25" kraniec południowy (Szczecno)
- 20°59'00" kraniec wschodni (Widełki)
- 20°39'30" kraniec zachodni (Suków).

Zajmuje powierzchnię 222 km² i liczy ponad 15 tys. mieszkańców. Pod względem obszaru jest największą gminą w województwie.

Średnia gęstość zaludnienia wynosi 61,3 osoby na km² a nie uwzględniając powierzchni leśnej 141,5 osoby na km² i jest niższa od analogicznych wskaźników dla województwa wynoszących odpowiednio 123,3 i 172,9.

W jej skład wchodzi miasto Daleszyce 17 sołectw: Borków, Brzechów, Cisów, Danków, Komórki, Kranów, Marzysz, Mójcza, Niestachów, Niwy, Sieraków, Słopiec, Smyków, Suków, Szczecno, Trzemosna i Widelki.

Ponad połowę powierzchni - 58% zajmują lasy a dalsze 38% użytki rolne. Przeważają gleby o niskiej przydatności rolniczej.

Większość obszaru gminy położona jest w zlewni Czarnej Nidy a niewielka, wschodnia część - w zlewni Czarnej Staszowskiej. Przez jej teren przepływają rzeki Belnianka i Lubrzanka z dopływami, które w okolicy Marzysza łączą się tworząc Czarną Nidę. We wschodniej części gminy płynie Łukawka, dopływ Czarnej Staszowskiej.

Obszar gminy włączony jest w obręb powiatu Kielce, w województwie świętokrzyskim. Gmina Daleszyce położona jest w obrębie makroregionu Wyżyna Kielecka, w obrębie dwóch mezoregionów: Gór Świętokrzyskich i Pogórza Szydłowieckiego.

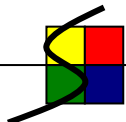
Ze względu na wyjątkowo malowniczy krajobraz gmina Daleszyce ma uzasadnioną rangę w układzie regionalnym i krajowym. Pełni ważną funkcję w utrzymaniu przestrzennej ciągłości obszarów aktywnych biologicznie.

Gmina Daleszyce odznacza się bardzo wysokimi walorami przyrodniczo – krajobrazowymi i została w całości objęta prawną ochroną przyrody.

Gmina położona jest w zasięgu:

- Cisowsko - Orłowińskiego Parku Krajobrazowego (C-OPK),
- Cisowsko – Orłowińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (C-OOChK),
- Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (POCHK).

Prawie cały obszar gminy zgodnie z koncepcją krajowej sieci ekologicznej ECONET – PL, stanowiącej element Europejskiej Sieci Ekologicznej – ECONET uznany został za fragment węzła ekologicznego o randze krajowej (Obszar Cisowsko - Orłowiński – 20 K). Węzeł ten przylega od północy bezpośrednio do węzła ekologicznego o

znaczeniu międzynarodowym („Obszar Świętokrzyski” – 31 M). Współtworzą go wraz z Suchedniowsko – Oblęgarskim Parkiem Krajobrazowym: Świętokrzyski Park Narodowy, Chęcińsko – Kielecki Park Krajobrazowy oraz Sieradowicki i Jeleniowski Park Krajobrazowy.

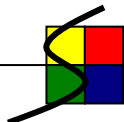
Obszar ten jest ważnym elementem krajowego i europejskiego systemu przyrodniczego. Głównym zagrożeniem dla jego funkcjonowania są liniowe bariery ekologiczne jakie tworzą szlaki komunikacyjne, zabudowa oraz napowietrzne linie energetyczne.

W zachodniej części węzła ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym („Obszar Świętokrzyski” – 31 M) zbiegają się trzy korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym:

- Dolina rzeki Nidy (63 K Nida) prowadzący na południe do Międzynarodowego Obszaru Węzłowego (32 M - Buski) obejmującego najwartościowsze fragmenty Niecki Nidziańskiej, który zlokalizowany jest wewnątrz Krajowego Obszaru Węzłowego (19 K – Nidziański),
- Dolina rzeki Białej Nidy (58 K – Biała Nida) prowadzący w kierunku południowo – zachodnim i łączy się Krajowym Obszarem Węzłowym (17 K – Miechowski) stanowiący wschodnie obrzeże Wyżyny Miechowskiej,
- Małogoski - 60 K biegnący w kierunku północno – zachodnim do węzła o znaczeniu krajowym (18 K – Przedborski) współtworzonym przez Przedborski Park Krajobrazowy.

Na teren gminy Daleszyce częściowo wchodzi wyznaczony w Europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000, obszar ochrony SOO, tzw.: Specjalnych Obszarów Ochrony „Lasy Cisowsko – Orłowińskie”, stanowiący część terenu chronionego prawnie jakim jest Cisowsko – Orłowiński Park Krajobrazowy.

Korzystne warunki środowiska przyrodniczego i kulturowego, położenie i dostępność komunikacyjna tego rejonu to podstawowe elementy sprzyjające uaktywnieniu gminy jako ośrodka turystyczno-wypoczynkowego w skali województwa.

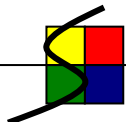
Zachodnia i środkowa część gminy położona jest na Głównych Zbiornikach Wód Podziemnych (GZWP):

- GZWP nr 417 Kielce (na terenie gminy rejon Mójczy),
- GZWP nr 418 Gałęzice-Bolechowice–Borków (rejon Borkowa, Marzysza, Sukowa).

Gmina ma dobrą dostępność komunikacyjną. Położona jest w niewielkiej odległości od dużego ośrodka miejskiego. Przebiega przez nią droga wojewódzka nr 764 Kielce - Suków - Kranów - Daleszyce - Raków – Staszów - Połaniec oraz fragmenty 22 dróg powiatowych w tym następujące o większym znaczeniu:

- nr 15541 relacji Suków – Borków - Szczecno – Pierzchnica - Chmielnik,
- nr 15517 relacji Górno - Daleszyce – Borków
- nr 15522 relacji Makoszyn – Huta Nowa
- nr 15514 relacji Radlin – Brzechów – Daleszyce.

Tranzytem, przez północno - zachodni kraniec gminy, wzdłuż zabudowy wsi Mójcza przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia - 110 kV relacji Radkowice - Morawica - Kielce - Wschód.

1.2 Uwarunkowania wynikające z polityki przestrzennego zagospodarowania województwa

Teren gminy w strukturze funkcjonalno-przestrzennej według „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” został zaliczony do **Obszaru Kielc wraz z potencjalnym obszarem metropolitalnym — „A”**.

Obszar ten stanowił będzie nadrzędny element struktury przestrzennej i osadniczej regionu. Obszar „A” przewidziany jest także do dalszej urbanizacji i koncentracji funkcji metropolitalnych. Ze względu na specyficzne warunki środowiskowe procesy te nie mogą jednak zachodzić żywiołowo. Konieczne jest zatem opracowanie programu metropolizacji, uwzględniającego aspekty ekologiczne i wymagania ładu przestrzennego.

Podstawowe funkcje: centralny ośrodek Aglomeracji Staropolskiej, główny ośrodek administracji rządowej i samorządowej województwa świętokrzyskiego o wielofunkcyjnym potencjale rozwoju, centrum innowacji technologicznej, szkolnictwa wyższego i usług wyspecjalizowanych, główny węzeł komunikacyjny i logistyczny regionu.

WIODĄCY CEL ROZWOJU:

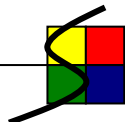
osiągnięcie i utrzymanie statusu eurocity, godnej stolicy ambitnego regionu o interesującej, wielofunkcyjnej specyfice i ugruntowanej tożsamości.

Cele warunkujące:

- tworzenie warunków dynamizujących wielokierunkowy rozwój jakościowy, w tym szczególnie funkcji metropolitalnych i prestiżowych;
- upowszechnienie zasad ekorozwoju i standardów ekologicznych UE.

Zasady realizacji celów:

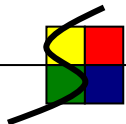
- atrakcyjność, funkcjonalność i estetyka struktur przestrzennych (eksponowanie i promowanie lokalnych walorów);
- wysoka efektywność oraz innowacyjność przestrzeni ekonomicznej (otwarcie dla kapitału zewnętrznego);

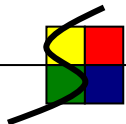
- przełamywanie barier i ograniczeń rozwoju w aspekcie docelowych potrzeb obszaru;
- pełna substytucyjność głównych systemów infrastruktury oraz europejski standard wyposażenia infrastrukturalnego;
- utrzymanie i wzbogacenie powiązań z pozostałymi ośrodkami Aglomeracji;
- zachowanie i eksponowanie atutów piękna krajobrazu i zasobów zabytkowych.

Kierunki i zadania polityki przestrzennej:

- rozwój zaplecza dyspozycyjnego regionalnego ośrodka turystycznego oraz ośrodków „kultury wysokiej” skojarzony z aktywizacją turystyczną rejonu,
- rozbudowa obiektów i urządzeń łączności do poziomu węzła krajowej oraz międzynarodowej sieci telekomunikacyjnej i teleinformatycznej o wysokiej przepustowości (infostrada), w powiązaniu z Centrum Łączności Satelitarnej w Psarach;
- dywersyfikacja funkcji gospodarczych z równoczesną deglomeracją funkcji uciążliwych do ośrodków satelitarnych;
- wyeksponowanie atutów piękna okolicznego krajobrazu i zasobów zabytkowych,
a także korzystnych warunków bliskiego wypoczynku i rozrywki;

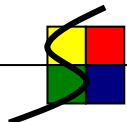
- planowanie rozwoju przestrzennego ośrodka wojewódzkiego w powiązaniu z Aglomeracją Staropolską i pozostałymi gminami obszaru metropolitalnego (opracowanie koncepcji programowo-przestrzennej metropolizacji Kielc);
- stworzenie warunków do realizacji zamierzeń, wynikających ze Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego.

1.3 Główne zewnętrzne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Do głównych zewnętrznych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce należy:

- ✓ położenie Gminy Daleszyce – w sąsiedztwie miasta Kielce;
- ✓ wysoka pozycja w krajowym i regionalnym systemie przyrodniczym;
- ✓ posiadanie złóż surowców mineralnych zlokalizowanych na pograniczu z gminami sąsiednimi,
- ✓ dogodne powiązanie komunikacyjne.

2. Wewnętrzne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

2.1 Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów

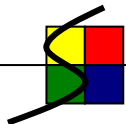
2.1.1 Charakterystyka dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów gminy

Wiodącą funkcją w przestrzeni dotychczasowego zagospodarowania gminy Daleszyce są lasy, które porastają 58% powierzchni gminy. Uzupełniającymi wiodącą funkcję leśną są grunty rolne oraz tereny zabudowy znajduje się w poszczególnych sołectwach gminy.

Na tle gminy Daleszyce miasto Daleszyce stanowi czołowy ośrodek mieszkaniowo – usługowo – administracyjny, o czytelnym układzie urbanistycznym, stanowiącym strukturę o charakterze zabytkowym.

Biorąc pod uwagę istniejące zagospodarowanie przestrzenne gminy w jej obrębie można wyróżnić pięć obszarów funkcjonalnych:

1. Obszar wielofunkcyjny - obejmujący teren miasta Daleszyce i sołectwa Niwy, łączący funkcję ośrodka mieszkalno - usługowego z funkcją usługowo-przemysłową. Są to tereny o nasilonych procesach urbanizacji i uprzemysłowienia, o mało korzystnych warunkach rozwojowych dla rolnictwa,
2. Obszar o dominującej funkcji rolnej - obejmujący teren sołectw: Brzechów, Sieraków, Smyków, Trzemosna. Jest to teren o najkorzystniejszych, w skali gminy, warunkach dla rozwoju rolnictwa,

3. Obszary o dominującej funkcji rekreacyjnej - obejmujące teren sołectw:
Borków, Marzysz,
4. Obszary o dominującej funkcji rolno-rekreacyjnej - obejmujące teren sołectw:
Cisów, Widelki, Szczecno, Komórki, Danków,
5. Obszary o dominującej funkcji mieszkaniowej - obejmujące teren
sołectw: Mójcza, Niestachów, Suków, Słopiec, Kranów.

Obszar wielofunkcyjny charakteryzuje:

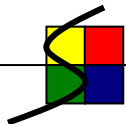
- a. dominanta funkcjonalno – przestrzenna w postaci miasta Daleszyce,
- b. wiodąca funkcja – mieszkaniowa z usługami podstawowymi,
- c. uzupełniająca funkcja produkcyjno – usługowa szczególnie wyróżniająca się w Niwach.

Obszar o dominującej funkcji rolnej charakteryzuje:

- a. wiodąca funkcja – mieszkaniowa zagrodowa, z usługami podstawowymi,
- b. uzupełniająca funkcja rekreacyjna wyróżniająca się w Brzechowie.

Obszar o dominującej funkcji rekreacyjnej charakteryzuje:

- a. wiodąca funkcja – mieszkaniowa jednorodzinna, z usługami podstawowymi,

- b. przemieszanie funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej z letniskową,
- c. uzupełniająca funkcja rekreacyjna – letniskowa oraz rekreacyjna związana z istniejącym zbiornikiem wód powierzchniowych.

Obszar o dominującej funkcji rolno-rekreacyjnej charakteryzuje:

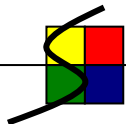
- a. wiodąca funkcja – mieszkaniowa zagrodowa z usługami podstawowymi,
- b. uzupełniająca funkcja mieszkaniowa jednorodzinna z usługami podstawowymi, sporadycznie mieszkaniowa letniskowa.

Obszar o dominującej funkcji mieszkaniowej charakteryzuje:

- a. wiodąca funkcja – mieszkaniowa z usługami podstawowymi,
- b. w związku z bezpośrednim sąsiedztwem miasta Kielce proces przekształcania się istniejących terenów budowlanych w tzw.: „sypialnię Kielc”.

Analiza nieobowiązującego miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce pod kątem wykorzystania terenów na cele mieszkaniowe wykazała że, istnieje szereg miejscowości gdzie wyznaczone „tereny budowlane” zostały wykorzystane niemalże w 100%, są to wsie Trzemosna i Szczecno.

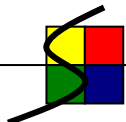
Tereny budowlane wskazane w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sporządzonych na podstawie ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r. są w 40 % wykorzystane.

2.1.2 Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania gminy

Prawidłowe zagospodarowanie przestrzenne gminy warunkowane jest:

- ✓ Optymalnym wykorzystaniem rezerw terenowych wynikających z obowiązujących planów miejscowych i poszukiwaniem nowych na terenach korzystnych do zabudowy wynikających z analizy środowiska przyrodniczego,
- ✓ Ukierunkowaniem planowanego zagospodarowania przestrzennego w poszczególnych obszarach funkcjonalnych:
 1. obszar wielofunkcyjny - obejmujący teren miasta Daleszyce i sołectwa Niwy,
 2. obszar o dominującej funkcji rolnej - obejmujący teren sołectw: Brzechów, Sieraków, Smyków, Trzemosna,
 3. obszary o dominującej funkcji rekreacyjnej - obejmujące teren sołectw: Borków, Marzysz,
 4. obszary o dominującej funkcji rolno-rekreacyjnej - obejmujące teren sołectw: Cisów, Widelki, Szczecno, Komórki, Danków,
 5. obszary o dominującej funkcji mieszkaniowej - obejmujące teren sołectw: Mójcza, Niestachów, Suków, Słopiec, Kranów.

2.2 Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

2.2.1 Charakterystyka istniejącego ładu przestrzennego

Biorąc pod uwagę analizowany obszar gminy Daleszyce jedynie w mieście Daleszyce istnieje struktura przestrzenno – funkcjonalna posiadająca określone spójne i konsekwentne założenie urbanistyczne. Wyraźnie ukształtowane centrum mieszkaniowo – usługowo - administracyjne jest czytelne i wyraziste. Zabudowa miasta Daleszyce nawiązuje do historycznego układu XVI wiecznego miasteczka założonego na prawie magdeburskim, z prostokątnym rynkiem i historycznym układem dróg.

W starszej zabudowie miasta przeważają formy parterowe ze stromymi dachami, nowsze budynki mają formy często przypadkowe o dużym zróżnicowaniu w detalach i wielkościach często nawiązujące do obcych wzorców.

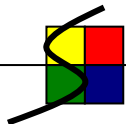
Jedyną przeszkodą w prawidłowym funkcjonowaniu tego organizmu jest przebiegająca przez centrum miejscowości droga wojewódzka relacji Kielce – Staszów.

Zabudowa poszczególnych wsi zlokalizowana jest przy głównych ciągach komunikacyjnych. Ma przeważnie charakter zabudowy ulicowej jedno- i obustronnej. Zabudowa ulicowa to najprostszy sposób kształtowania zabudowy, bardzo popularny w Polsce. Liniowy sposób zabudowy sprawia trudności w zlokalizowaniu dostępnego centra usługowego.

Zabudowa wsi Borków i Słopiec ma charakter wsi wielodrożnej, natomiast Niwy i część Brzechowa to głównie zabudowa rozproszona, lokalizowana na długich dojazdach z drogi głównej, bez wyraźnie ukształtowanej linii zabudowy.

Wszystkie wsie charakteryzuje brak centrum mieszkaniowo – usługowego budującego przestrzeń publiczną – terenu, o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne.

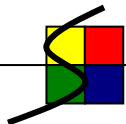
W najnowszych lokalizacjach, szczególnie na obszarze Cisowsko-Orłowińskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny, dominują formy dwukondygnacyjne, ze stromymi dachami i elementami wykończeniowymi pochodzenia lokalnego.

2.2.2 Uwarunkowania wynikające z istniejącego ładu przestrzennego

Zapewnienie ładu przestrzennego gminy warunkowane jest:

- ✓ Przeciwdziałaniem rozproszaniu zabudowy – dążenie do tworzenia zabudowy zwartej,
- ✓ Tworzeniem centrum mieszkaniowo – usługowego w poszczególnych miejscowościach gminy,
- ✓ Modernizacją i porządkowaniem istniejącej zabudowy oraz infrastruktury technicznej na terenie gminy,
- ✓ Przygotowaniem planistycznym i technicznym terenów budowlanych – sporządzenie planu miejscowego, wyposażenie terenów w infrastrukturę techniczną, tworzenie zasobów gruntów gminnych pod inwestycje publiczne,
- ✓ Zagospodarowaniem terenów poeksploatacyjnych,
- ✓ Zacieraniem konfliktów wynikających z przemieszania sprzecznych funkcji.

2.3 Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego

2.3.1 Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego

❖ Położenie administracyjne, geograficzne

Gmina Daleszyce położona jest w środkowej części województwa świętokrzyskiego. Graniczy z Kielcami (od północnego - zachodu) oraz siedmioma gminami: Górnio i Bieliny (od północy), Łagów i Raków (od wschodu i południowego – wschodu), Pierzchnica (od południa) i Morawica (od południowego - zachodu i zachodu).

Jej położenie matematyczne określają następujące współrzędne geograficzne:

- 50°51'00" kraniec północny (Mójcza)
- 50°42'25" kraniec południowy (Szczecno)
- 20°59'00" kraniec wschodni (Widelki)
- 20°39'30" kraniec zachodni (Suków).

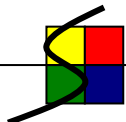
Zajmuje powierzchnię 222 km² i liczy ponad 15 tys. mieszkańców. Pod względem obszaru jest największą gminą w województwie.

Średnia gęstość zaludnienia wynosi 61,3 osoby na km² a nie uwzględniając powierzchni leśnej 141,5 osoby na km² i jest niższa od analogicznych wskaźników dla województwa wynoszących odpowiednio 123,3 i 172,9.

W jej skład wchodzi miasto Daleszyce 17 sołectw: Borków, Brzechów, Cisów, Danków-Wójtostwo, Komórki, Kranów, Marzysz, Mójcza, Niestachów, Niwy, Sieraków, Słupiec, Smyków, Suków, Szczecno, Trzemosna i Widelki.

❖ Ukształtowanie powierzchni terenu

Obszar gminy charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu. Związane jest to z budową geologiczną oraz procesami geomorfologicznymi, w tym z działalnością łądolodów w epoce plejstocenu oraz współczesnymi procesami denudacyjnymi rzek.

Według podziału fizyczno – geograficznego Polski (J. Kondracki, 1998) obszar gminy położony jest w obrębie dwóch mezoregionów: Gór Świętokrzyskich (342.34-35) i Pogórza Szydłowskiego (342.37) – wchodzących w skład makroregionu Wyżyny Kieleckiej (342.3).

Północną i środkową część gminy obejmuje fragment Gór Świętokrzyskich, a południową - część Pogórza Szydłowskiego,

W obrębie **Gór Świętokrzyskich** wyodrębniają się na tym terenie trzy jednostki niższego rzędu (mikroregiony): **Padół Kielecko-Łagowski, Wzgórza Daleszyckie i Wzgórza Orłowińskie.**

Padół Kielecko-Łagowski zajmuje niewielki obszar w północno – zachodniej części gminy, w rejonie Mójczy. W terenie zaznacza się jako obniżenie denudacyjne. W jego podłożu zalegają mało odporne skały, głównie łupki, przykryte utworami czwartorzędowymi.

Wzgórza Daleszyckie znajdują się w zachodniej i środkowej części gminy, sięgając po dolinę Belnianki i Czarnej Staszowskiej.

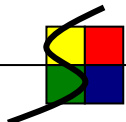
Obszar ten ma charakter górzysty. Grzbiety, często mocno rozczłonkowane, nie tworzą pasm tylko izolowane grupy wzniesień. W morfologii terenu zaznacza się Pasma Brzechowskie ze Świnią Górą (350 m n.p.m.), Grupa Otrocza (Otrocz 372 m), Pasma Daleszyckie z Górą Jabłonną (316 m) oraz Grzbiet Szczecniański. Wzniesienia te zbudowane są głównie z piaskowców i łupków. Dyslokacje tektoniczne są wykorzystane przez doliny rzeczne Lubrzanki, Warkocza, Belnianki, Pierzchnianki i Czarnej Staszowskiej, które poprzecznie przecinają wyniesione elementy morfologiczne.

Wzgórza Orłowińskie rozciągają się na wschód od przełomowej doliny Belnianki. W granicach gminy znajdują się trzy równoległe grzbiety: Pasma Orłowińskie ze wzniesieniami: Krzemionka (338 m), Hucisko (347 m), Wysokówka (412 m) i Słowiec (438 m), Pasma Ociesęckie ze wzniesieniami: Grzebień (316 m) i Kamień (336 m) oraz Pasma Cisowskie ze wzniesieniami: Września (370 m), Stołowa (423 m) i Włochy (427 m).

Wzniesienia zbudowane są głównie z piaskowców, łupków i szarogłazów. Ich kulminacje tworzą grzbiety twardzielcowe, spłaszczone w części wierzchołkowej, których zbocza przykrywają zwietrzeliny peryglacialne.

Zarówno Wzgórza Daleszyckie jak i Orłowińskie porośnięte są lasami, głównie jodłowo-bukowymi.

Południową część gminy, odmienną pod względem krajobrazowym, zajmuje mezoregion - **Pogórze Szydłowskie**, mający charakter obszaru przejściowego do Niecki Nidziańskiej. Posiada on formę rozległego płaskowyżu rozczłonkowanego przez doliny rzek: Czarnej Staszowskiej i Pierzchnianki wraz z dopływami. Niewielkie

urozmaicenie rzeźby związane jest jedynie z występującymi tu wałami wydmyowymi o wysokości dochodzącej do 18 m.

Najwyżej położonym punktem na terenie gminy jest G.Słowiec, o wysokości 438m npm, w Paśmie Cisowskim. Najniżej położone tereny, o wysokości około 240 m npm, znajdują się w okolicy Marzysza Małego - w dolinie Czarnej Nidy oraz w okolicy Podkorszenna - w dolinie Czarnej Staszowskiej.

Oceniając charakter rzeźby pod kątem przydatności do zabudowy (wyłączono grunty leśne) można stwierdzić, że na przeważających terenach gminy nie stwarza ona ograniczeń dla budownictwa.

Warunki ograniczające swobodę zabudowy i uzbrojenia występują na terenach o nachyleniu zboczy 5-10%. W takich przypadkach zabudowa będzie możliwa po częściowym starasowaniu zboczy.

❖ Budowa geologiczna, przydatność gruntów dla budownictwa oraz występowanie kopalin mineralnych

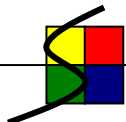
Budowa geologiczna i charakterystyka gruntów dla budownictwa

Obszar gminy położony jest w obrębie kieleckiej jednostki tektonicznej trzonu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich oraz niewielkiego fragmentu jego obrzeżenia mezozoicznego. Południowa część gminy obejmuje również strefę występowania morskich osadów miocenu związanych z zapadliskiem przedkarpackim (w sensie tektonicznym obszar ten leży poza zapadliskiem). Na znacznych obszarach gminy odsłonięte są osady przedczwartorzędowe.

W budowie starego podłoża zaznacza się kilka wyraźnych, równoleżnikowo biegnących synklin i antyklin.

Północna część gminy leży w strefie synkliny kielecko-opatowskiej, zwanej depresją centralną. W swym przekroju poprzecznym jest ona asymetryczna – jej oś pionowa jest pochylona w kierunku południowym. Przebieg depresji centralnej z północnego zachodu na południowy wschód odpowiada orientacji struktur waryscyjskich.

Synklina kielecko – opatowska kontaktuje się na południowym zachodzie z antykliną dymińską. Na wschód od rzeki Lubrzanki antyklina ta pozostaje nadal czytelna, a od północy pojawia się równoległa do niej antyklina Orłowin i Niestachowa. Międzylegle pojawia się zbudowana z osadów dewońskich synklina daleszycka będąca zachodnim przedłużeniem niecki bardziańskiej. Od południa przylega do niej antyklina daleszycka, która zawiera w swym jądrze łupki kambru dolnego. Jej wschodnim przedłużeniem jest antyklina Widełek. Część południowa gminy leży w strefie synkliny bolechowickiej, która ciągnie się od Bolechowic do Cisowa.

W jądrze jej występują osady kambru i dewonu górnego. W synklinie tej można, wyróżnić drugorzędne synkliny i antykliny.

Pozostały obszar gminy (rejon Szczecna) leży w strefie antykliny komorowskiej i łabędziowskiej.

Poniżej omówiono poszczególne wydzielienia stratygraficzne budujące podłoże obszaru gminy i kompleksy skalne oraz ich przydatność dla budownictwa:

Kambr

Osady kambryjskie reprezentowane są przez serię łupkowo-piaskowcowa, obejmującą kambr dolny. Poziom stratygraficznie najniższy tworzą łupki mułowcowe szare, zawierające podrzędne wkładki piaskowca kwarcytowego. W stropie tych utworów zalega kompleks piaskowców słabozwięzłych. Wyżej osobne i charakterystyczne piętro litologiczne stanowią piaskowce fliszopodobne, lokalnie skwarcytyzowane.

Piaskowce te reprezentują wyższe ogniwo kambru dolnego i budują w terenie kulminacje wzniesień o charakterystycznym ostrym profilu. W osadach kambru środkowego, występujących tylko lokalnie, przeważają piaskowce gruboławicowe.

Osady kambru występują w rejonie Mójczy, Niestachowa, Brzechowa, w obrębie G. Wysokówki i Słowiec w Paśmie Orłowińskim, w rejonie Niw Daleszyckich, w obrębie stoków G.Stołowej w Paśmie Cisowskim, Góra Kamień w Paśmie Ociesęckim, a także na północ od Wojciechowa i Szczecna, oraz w rejonie Góry Kamień w pobliżu Białych Ługów.

Są to grunty korzystne dla budownictwa.

Ordowik

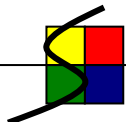
Reprezentowany jest przez piaskowce kwarcytowe z wkładkami szarogłazu żelazistego. Utwory te występują w rejonie Mójczy - Załazie, ogólnie na niewielkiej powierzchni. Tworzą charakterystyczne formy w postaci progów na stromiznach stoków kambryjskich.

Są to grunty bardzo korzystne dla budownictwa.

Sylur

Wykształcony jest jako łupki krzemionkowe i graptolitowe. Utwory te występują w kilku miejscach, w północnej części gminy. Odsłaniają się w rejonie Mójczy, Niestachowa (G. Otroc, G. Żarnowica), Sierakowa (G. Krzemionka, G. Hucisko) i Widełek.

Są to grunty średnio dobre dla budownictwa.

Dewon dolny

Reprezentowany jest przez piaskowce kwarcytowe, łupki i mułowce. Osady te występują na dużej powierzchni i należą do najbardziej rozpowszechnionych na terenie gminy. Odznaczają się znaczną odpornością na wietrzenie i budują większość wzniesień na terenie gminy. Występują w obrębie Wzgórz Daleszyckich (Otrocz, G.Sikorza, G.Żarnowica, G.Jabłonna, Grzbiet Szczecniański), w Paśmie Ociesęckim (G.Krzemionka, Skalka, Hucisko), w Paśmie Cisowskim (Góra Wrzosowa, Września, Stołowa, Włochy), w Paśmie Ociesęckim (Góra Grzebień), a także w rejonie Daleszyc, Szczecna, Wojciechowa i Komórek, oraz w obrębie Góry Kamień koło Białych Ługów.

Są to grunty dobre dla budownictwa. Warunki budowlane pogarszają się w miarę wzrostu nachylenia zboczy.

Dewon środkowy

Reprezentowany jest przez wapień i dolomity, lokalnie zawiera w spągu ility rudonośne związane stratygraficznie z dewonem dolnym (dąbrowski poziom rudny). Kompleks skalny dewonu środkowego należy do najważniejszych na terenie gminy pod względem surowcowym. Występuje licznie w zachodniej i środkowej części gminy. Dolomity w spągu są zwykle margliste, wyżej przechodzą w masywne, zwarte o budowie cukrowatej, przekrystalizowanej. Lokalnie towarzyszą im wapień. Dolomity odsłaniają się w Sukowie, Mójczy, Marzyszu, Niestachowie, Brzechowie i Wojciechowie. Wapień odsłaniają się w Sukowie-Babie, Marzyszu, w rejonie Słopca, Daleszyc i Szczecna. Wymienione utwory występują od powierzchni terenu lub pod nakładem glin i zwietrzliny gliniastej (do 2,5 m).

Ogólnie są to grunty dobre dla budownictwa. Warunki mogą się pogarszać w przypadku występowania krasu.

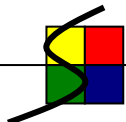
Dewon górny

Wykształcony jest w postaci wapieni płytowych, margli i łupków marglistych. Występuje na północ od Mójczy oraz w rejonie Daleszyc, ogólnie na niewielkim obszarze. Utwory te występują od powierzchni terenu lub pod nakładem glin i zwietrzliny marglistej z rumoszem o miąższości od 0,5 m do 3,0 m.

Są to grunty korzystne dla budownictwa, warunki budowlane pogarszają spękania i zaburzenia tektoniczne oraz możliwość występowania płytko lokalnych poziomów wód gruntowych.

Karbon

Z okresem tym związane są wylewy skał magmowych, w wyniku których powstały żyły diabazów. Na powierzchni odsłaniają się w rejonie Widełek.

Trzeciorzęd

Reprezentowany jest przez wapienie litotamniowe z wkładkami piasków i żwirów oraz ropy pstry z konkrecjami żelazistymi, które wypełniają zagłębienia krasowe w wapieniach i dolomitach. Występują w rejonie Szczecna, tworząc niewielkie pagórki a także w rejonie Sierakowa, ogólnie na niewielkiej powierzchni. **Są to grunty dobre dla budownictwa.**

Czwartorzęd

Utwory czwartorzędowe reprezentowane są przez osady plejstocenu i holocenu.

Osady plejstocenu reprezentowane są przez utwory lodowcowe i wodnolodowcowe (piaski ze żwirem i gliny zwałowe), rzeczne i peryglacjalne (piaski, żwiry, mułki) oraz eoliczne (lessy).

- utwory lodowcowe i wodnolodowcowe:

Piaski ze żwirem występują na dużych obszarach. Są to żwiry i piaski o zróżnicowanym uziarnieniu, z domieszką otoczków i okruchów skał. Miąższość ich waha się od 1,0 m do 16,0 m. Utwory te zalegają na glinie zwałowej lub bezpośrednio na starszym podłożu.

Są to grunty przydatne dla budownictwa, cechujące się dobrymi parametrami geotechnicznymi. Miejscami parametry te mogą być uzależnione od nawodnienia.

Gliny zwałowe - zalegają w północnej i południowej części gminy. Największe płaty glin zwałowych znane są z okolic Brzechowa, Daleszyc, Słopca i Szczecna. Przeważnie są to gliny ilasto-mułkowe z drobnym żwirkiem skał północnych. Miąższość tych osadów waha się od 1,0 m do ponad 4,5 m.

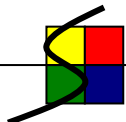
Charakteryzują się dobrą nośnością, nadając się do bezpośredniego posadowienia.

- utwory rzeczne i peryglacjalne:

Występują w dolinach rzecznych, budując terasy nadzalewowe. Wykształcone są głównie jako piaski drobno i średnioziarniste miejscami zaglinione oraz ze żwirem

i otoczkami. Miąższość utworów może dochodzić do kilkunastu metrów. Grunty te występują w stanie luźnym, średniozagęszczonym i zagęszczonym.

Warunki budowlane na tych gruntach są dobre. W pobliżu dolin rzecznych warunki pogarszają się w wyniku nawodnienia.

- utwory eoliczne:

Lessy - osady te występują w okolicach Cisowa i Widełek, pod postacią pyłów i pyłów piaszczystych i twar doplastycznych, półzwartych. Miąższość lessów dochodzi do 10,0 m. Są to grunty słabospoiste o zróżnicowanych parametrach. Występują w nich silne procesy erozji przez splukiwanie wodą.

Warunki budowlane na tych gruntach są średnio korzystne, w związku z występującym niebezpieczeństwem sufozji i osiadań zapadowych.

Najmłodszymi osadami są holocenijskie utwory eoliczne, deluwialne, aluwialne i bagienne.

- osady eoliczne:

Występowanie piasków wydmyowych obserwuje się w rejonie Słopca i Niwek Daleszyckich. Są to piaski drobno- i średnioziarniste o miąższości od 1,0 m do 5,0 m. **Grunty te charakteryzują się niewielką przydatnością dla budownictwa, a piaski zalegające w wydmych są niewskazane do zabudowy. Wymienione osady położone są na gruntach korzystnych dla budownictwa.**

- osady deluwialne:

Wykształcone są jako osady piaszczysto-mułkowe o miąższości do 1,0 m. Wypełniają małe zagłębienia dolinne. Są to grunty nieskonsolidowane, położone na gruntach o dobrej nośności. Występują powyżej strefy posadowienia.

- utwory aluwialne rzeczne:

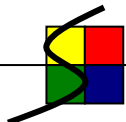
Reprezentują piaski drobne, miejscami ze żwirem i mułki rzeczne. Miąższość utworów aluwialnych dochodzi do 4,5 m. Miejscami zawierają często cienkie wkładki gruntów organicznych oraz są nawodnione.

Ogólnie są to grunty słabonośne, nieprzydatne dla budownictwa.

- utwory bagienne:

W dnach dolin rzecznych zalegają rozległe płyty torfów i namułków torfiastych. Miąższość ich waha się od 0,5 m do 5,0 m. Grunty te są słabonośne i nie nadają się do bezpośredniego posadowienia obiektów budowlanych.

Oceniając przydatność gruntów jako podłoża budowlanego stwierdza się w wyniku przeprowadzonych badań, że na terenie gminy przeważają utwory geologiczne nadające się do bezpośredniego posadowienia budynków.

Kopaliny mineralne

Na obszarze gminy Daleszyce przeprowadzono liczne badania geologiczne, w wyniku których stwierdzono występowanie wapieni, dolomitów, piaskowców kwarcytowych, piasków i żwirów, glin i ilów, torfów, diabazów i rud żelaza. W wyniku prac rozpoznawczych udokumentowano w kategorii C1 i C2 pięć złóż. Ponadto jedno złóż posiada kartę rejestracyjną. Udokumentowane i zarejestrowane złoża znajdują się w „Bilansie zasobów kopalin mineralnych”. Cztery spośród nich to złoża wapieni i dolomitów a dwa to złoża piasków.

Jedno ze złóż jest eksploatowane i posiada wyznaczony obszar, oraz teren górniczy.

Diabazy

Diabazy odsłaniają się na powierzchni w rejonie Widełek. Były eksploatowane w okresie międzywojennym. Wyniki prac geologicznych przeprowadzonych w tym rejonie pozwoliły na stwierdzenie istnienia żyły diabazu oraz zbadanie jakości jej partii powierzchniowej. Zasoby podane w sprawozdaniu obejmują wycinek żyły na powierzchni 13800 m² i wynoszą około 540 tys. ton.

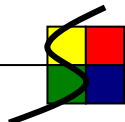
Rudy żelaza

Na terenie gminy Daleszyce występują rudy osadowe. Znaczenie praktyczne uzyskały limonity stref cementacyjnych wieku miocenńskiego występujące na wychodniach ilów rudonośnych dewonu środkowego. Były eksploatowane systemem wieloszybkowym przez górnictwo staropolskie. Do chwili obecnej zachowały się ślady tych rud w rejonie Niestachowa, Daleszyc, Smykowa, Niwek Daleszyckich, Sierakowa i Szczecna. W 1966 roku Oddział Świętokrzyski Instytutu Geologicznego przeprowadził poszukiwania za złożami rud żelaza i pirytu w rejonie Smykowa. Uzyskane wyniki badań stwierdziły brak perspektyw na znalezienie interesującego złoża.

Wapienie i dolomity

Na terenie gminy udokumentowano trzy złoża surowców węglanowych:

- „Kaczyn–Borków”,
- „Suków–Babie”,
- „Suków-Borki”.

Jedno złożo – „Słopiec” posiada kartę rejestracyjną.

Złożo wapieni „**Kaczyn–Borków**” zostało udokumentowane w kat. C2. Jego bilansowe zasoby określono na 193391 tys. ton. Surowiec został rozpoznany pod kątem zastosowania w przemyśle wapienniczym. Złożo nie było eksploatowane.

Złożo wapieni „**Suków-Babie**” udokumentowane zostało w kategorii C1. Stanowi ono wschodnią część złoża „Kaczyn-Borków”. Jego zasoby bilansowe w kat. C1 określono na 8070,5 tys. ton a pozabilansowe na 3339 tys. ton. Wapienie zostały udokumentowane jako surowiec bloczny.

Złożo wapieni i dolomitów „**Suków – Borki**” udokumentowano w kategorii C2. Jego zasoby wynoszą 7784 tys. ton. Złożo nie było eksploatowane.

Złożo wapieni „**Słopiec**” posiada zasoby zarejestrowane 134,9 tys. ton. Było eksploatowane przez Kieleckie Kopalnie Surowców Mineralnych. Badania geologiczno - zwiadowcze za wapieniami marmurowymi przeprowadzono w rejonie Daleszyc. Ze względu na występujący duży nadkład uznano je za negatywne. Również na południe od Słopca przeprowadzono badania poszukiwawcze wapieni i wyliczono ich zasoby perspektywiczne. Dolomity na obszarze gminy zostały rozpoznane w rejonie Szczecna, Marzysza, Kaczyna i Brzechowa. Dla obszarów tych zostały wyliczone zasoby perspektywiczne.

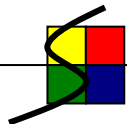
Wykonane badania wykazały przydatność dolomitów jako tłucznia, kłińca, kruszywa oraz kamienia łamanego.

Piaskowce kwarcytowe

Na obszarze gminy występują piaskowce w trzech kompleksach stratygraficznych - kambr, ordowik i dewon dolny.

Złożo piaskowca kwarcytowego „Daleszyce–Zagórze” (Góra Podłaziana) posiadało w przeszłości kartę rejestracyjną i było eksploatowane. W 1999 roku zostało wykreślone z „Bilansu zasobów”. Część terenu pozostałego po eksploatacji objęto ochroną jako pomnik przyrody.

Na terenie gminy znajdują się obszary występowania piaskowców „Niwki Daleszyckie I” i „Niwki Daleszyckie II” oraz „Mójcza”, dla których określono zasoby szacunkowe – odpowiednio 134,9 tys. ton i 421,2 tys. ton oraz 370 tys. ton. Eksploatacji „Niwiek Daleszyckich” zaniechano w 1955 roku a „Mójczy” w 1974 roku.

Piaski i żwiry

Na obszarze gminy znajdują się dwa udokumentowane złoża piasków - „Suków” i „Suków II”.

Złoże „Suków” udokumentowano w kategorii C1, a jego zasoby bilansowe określono na ok. 5000 tys. ton. Złoże jest eksploatowane przez Kieleckie Kopalnie Surowców Mineralnych w ilości 200 tys. ton rocznie. Surowiec wykorzystywany jest głównie dla potrzeb budownictwa. **Wydobycie odbywa się na podstawie koncesji znak: OS.II-7512/6/97, wydanej przez Wojewodę Kieleckiego w 1997 roku i ważnej do dnia 31.08.2012 r. Dla eksploatowanego złoża „Suków” w miejscowości Suków, w ww. koncesji ustanowione zostały granice obszaru i terenu górniczego „Suków”.**

Złoże „Suków II” udokumentowano w kategorii C2. Jego zasoby bilansowe wyliczono na 4624 tys. ton.

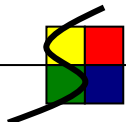
Badaniami geologicznymi za kruszywem naturalnym objęto ponadto obszary – „Suków” (Suków-Papiernia), „Suków – Modrzewie”, „Marzysz”, „Wojciechów”, „Komórki”, „Szczecno”. Dla wszystkich określono zasoby szacunkowe. Badania na obszarze „Niwy Daleszyckie” dały wyniki negatywne.

Gliny i iły

Badania geologiczne za surowcem ilastym na obszarze gminy prowadzono w rejonie Szczecna oraz w Daleszycach rejon ul. Zagórze. Uzyskano jednak wyniki negatywne.

Torfy

Torfy zostały rozpoznane i udokumentowane w licznych polach w obrębie dolin rzecznych: Belnianki, Czarnej Staszowskiej, Lubrzanki i Pierzchnianki. Występują głównie w rejonie Słopca i Daleszyc. Są to torfowiska różnych typów i w różnych stadiach rozwoju, wymagające dalszego rozpoznania geologicznego w celu uszczegółowienia granic występowania i zasobów. Złoża te nie są eksploatowane. Ich wartość jest niewystarczająca w stosunku do potencjalnych strat, które zostałyby spowodowane ewentualnym wyłączeniem z użytkowania rolniczego i leśnego - gruntów, na obszarze zalegania torfów. Złoże torfów w rejonie Białych Ługów objęte jest ochroną rezerwatową.

❖ Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe

Znajomość cech hydrograficznych terenu pozwala na racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych do celów bytowych i przemysłowych, na odpowiednie usytuowanie oczyszczalni ścieków i przyjęcia właściwych rozwiązań technicznych dla zabezpieczenia przeciwpowodziowego.

Gmina Daleszyce jest ważnym obszarem wododziałowym i źródłiskowym.

Pod względem hydrograficznym Daleszyce położone są w lewostronnym dorzeczu Wisły w obrębie zlewni II rzędu Nidy, za wyjątkiem południowo – wschodniego fragmentu, który położony jest w zlewni Czarnej Staszowskiej (około 20% powierzchni gminy). Wododział II rzędu przebiega pasmami: Orłowińskim i Cisowskim, skręcając w części wschodniej na północ (od Pasma Jeleniowskiego), a w części zachodniej na południe (ku Białym Ługom).

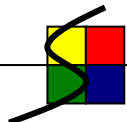
Dopływ Nidy stanowią niewielkie rzeki: Lubrzanka z dopływem Warkocz i Belnianka z dopływami Pierzchnianką oraz Trupień. Rzeki Belnianka i Lubrzanka odwadniają zachodnią, centralną i północną część gminy.

Rzeka Lubrzanka posiada całkowitą długość 34 km. Średni przepływ rzeki Lubrzanki (Cedzyna) wynosi $0,91 \text{ m}^3/\text{s}$, a średni odpływ jednostkowy zlewni wynosi $6,5 \text{ l/s/km}^2$. W Sukowie (Papiernia) rzeka przyjmuje swój największy lewobrzeżny dopływ – Warkocz, który swój początek bierze na południowych zboczach Łysicy. Poniżej Sukowa dolina Lubrzanki znacznie się rozszerza, łącząc się w okolicy Marzysza z rzeką Belnianką.

Centralną część gminy odwadnia rzeka Belnianka płynąca z północno-wschodniej jej części na zachód. Średni przepływ rzeki Belnianki (Daleszyce) wynosi $1,26 \text{ m}^3/\text{s}$, a średni odpływ jednostkowy zlewni wynosi $8,2 \text{ l/s/km}^2$. Rzeka Belnianka zbiera wody z licznych cieków i rowów melioracyjnych. Najdłuższym dopływem Belnianki jest rzeka Pierzchnianka. W rejonie Marzysza rzeka Belnianka łączy się z rzeką Lubrzanką i daje początek Białej Nidzie.

W/w rzeki charakteryzują się nierównomiernością przepływów związanych z konfiguracją terenu oraz dużą ilością opadów atmosferycznych w najwyższych partiach Gór Świętokrzyskich, gdzie biorą swój początek.

Dopływami Czarnej Staszowskiej (która bierze swój początek na terenie rezerwatu „Białe Ługi”) są rzeki: Łukawka i Grodno. Rzeka Łukawka odwadnia rejon wsi Widełki, a ciek Grodno odwadnia wysoczyznę lessową okolic wsi Cisów. Średni przepływ Czarnej Staszowskiej wynosi $0,41 \text{ m}^3/\text{s}$, a średni odpływ jednostkowy zlewni wynosi $7,52 \text{ l/s/km}^2$. Rzeka Czarna Staszowska odwadnia południowo – wschodnią część gminy.

Na fragmencie rzeki Łukawki, należącej do obwodu rybackiego nr 1 rzeki Czarna Staszowska, ustanowiony jest obręb ochronny całoroczny dla pstrąga potokowego. Użytkownikiem w/w obwodu rybackiego jest Polski Związek Wędkarski.

Przepływy rzeki Czarna Staszowska wykazują również znaczne nierównomierności. Spływy wód zasilających Czarną Staszowską od strony północnej są mniej gwałtowne z uwagi na większą lesistość terenów źródłiskowych i mniejszy spadek terenu.

Na terenie gminy znajdują się tereny źródłiskowe obejmujące górne odcinki rzek i cieków w obrębie pasma: Cisowskiego, Orłowińskiego i Ociesęckiego, gdzie stanowią węzeł hydrograficzny regionu i mają duże znaczenie dla retencji i ochrony zasobów wód powierzchniowych.

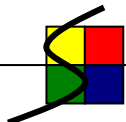
Uzupełnieniem sieci rzecznej jest sieć rowów melioracji szczegółowej. Na obszarze gminy do 1999 roku zmeliorowano 1278ha użytków rolnych co zaspokaja potrzeby melioracyjne w 62 %. Ogólne potrzeby melioracyjne gminy wynoszą 2083 ha.

Mała retencja

Bardzo duże znaczenie, szczególnie na terenach gdzie zostały naruszone stosunki wodne mają powierzchniowe zbiorniki wodne, które stabilizują warunki zarówno wód powierzchniowych jak i podziemnych. Retencja umożliwia zmagazynowanie części odpływu wody w okresach jej nadmiaru (zmniejszenie fali powodziowej) oraz wykorzystanie nagromadzonej wody w okresach posusznych (zasilanie wód gruntowych). Jest to równoznaczne ze zwiększeniem zasobów wodnych (poprawa struktury bilansu wodnego). Inne korzyści z budowy zbiorników wodnych to wyrównanie przepływów w rzece dzięki kierowaniu falą wezbraniową oraz zmniejszenie i ograniczenie infiltracji. Obecnie teren gminy jest ubogi w zbiorniki wodne.

Na omawianym terenie na 2 + 300 km rzeki Belnianki powstał zbiornik retencyjno – rekreacyjny „Borków” o pojemności 686 tys. m³ i powierzchni 38,8 ha, który został zniszczony w czasie powodzi w roku 2001 (obecnie zbiornik został odbudowany), oraz zbiornik „Wojciechów” na 5 + 100 km rzeki Pierzchnianki o pojemności 141 tys. m³ i powierzchni 7,2 ha, spełniający funkcję rekreacyjną.

Na terenie gminy w miejscowości Suków znajduje się zbiornik wodny po wyrobisku piachu. Eksploatacja piaskowni prowadzona jest przez Kieleckie Kopalnie Surowców Mineralnych, które mają obowiązek rekultywacji terenu. Istnieje realna szansa utworzenia w tym miejscu zbiornika retencyjnego o charakterze rekreacyjno - wypoczynkowym.

Gmina posiada ponadto szereg kompleksów stawowych do których należą:

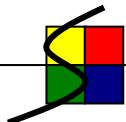
- w Wojciechowie na rzece Pierzchniance, o pow. 5,8 ha. Obiekt ten składa się ze zbiornika wraz z przyległymi 8 stawami rybnymi,
- w Znojowie na rzece Pierzchniance, o pow. 1,14 ha,
- w Szczecnie na rowie ciązącym do rzeki Pierzchnianki, o pow. 1,54 ha, Kompleks stanowią trzy stawy rybne,
- w Dankowie na rowie ciązącym do rzeki Belnianki, o pow. 0,8 ha;
- w Niwkach Daleszyckich na rowie ciązącym do rzeki Belnianki, których użytkownikiem jest Nadleśnictwo Daleszyce. Kompleks składa się z 5 stawów rybnych.

❖ Wody podziemne

Wody podziemne, podobnie jak powierzchniowe, wpływają na podstawowe kierunki działalności człowieka. Stanowią źródło zaopatrzenia w wodę pitną, gospodarczą i przemysłową, oddziałujący tym samym na przestrzenne użytkowanie terenu. Ich położenie (płytkie wody podziemne) rzutuje na wartość budowlaną podłoża, a w dalszej konsekwencji na sposób projektowania, wykonywania i eksploatacji obiektów budowlanych.

Warunki hydrogeologiczne obszaru gminy są ściśle związane z jego budową geologiczną.

Wody podziemne na obszarze gminy Daleszyce występują w dwóch poziomach wodonośnych: dewońskim związanym z wapieniami i czwartorzędowym związanym z tarasami plejstoceniowymi w dolinach rzecznych. Zarówno głębsze wody czwartorzędowe jak i dewońskie są wodami czystymi o dobrej jakości. Jednak praktyczne możliwości wykorzystania wód czwartorzędowych są uzależnione od stanu czystości wody w rzekach i ciekach powierzchniowych, a szczególnie w Lubrzance i Belniance.

A: Strefa wód gruntowych związanych z utworami czwartorzędowymi w obrębie den dolin

Poziom tych wód jest ściśle uzależniony od stanu wody w rzekach oraz ilości opadów atmosferycznych. Wody utrzymują się w piaszczystych utworach plejstocenu i holocenu, a także w obrębie namulów i torfów rzecznych. Zwierciadło wody jest swobodne i występuje na głębokości 1,0m ppt.

Wody te, pozbawione są warstwy izolacyjnej, zanieczyszczone są bakteriologicznie i nie nadają się dla celów bytowo-gospodarczych.

B: Strefa obejmująca wody podziemne występujące na obszarach wyżynnych

Na obszarach wyżynnych wody gruntowe występują w przepuszczalnych utworach czwartorzędowych podścielanych osadami starszymi, (przewarstwionych gruntami słabo przepuszczalnymi), bądź też w obrębie skał starszego podłoża. W strefie tej można wyróżnić następujące zasadnicze poziomy wodonośne:

- **Płytkie wody czwartorzędowe** nie posiadające żadnego znaczenia dla zaopatrzenia ludności w wodę, wpływają na wilgotność wody. Występują na głębokości 1,0-2,0 m ppt. Okresowo wody te zanikają i pojawiają się w czasie roztopów wiosennych. Wody te są w kontakcie hydrauliczny z wodami występującymi w dolinach i zagłębieniach bezodpływowych.

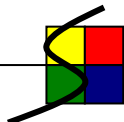
- **Wgłębne wody czwartorzędowe** występujące na głębokości 2,0-5,0 m ppt. i poniżej w utworach wodnolodowcowych i lodowcowych (piaski i gliny). Zwierciadło wody jest na ogół swobodne, a wśród glin ma charakter wód zawieszonych. Wody tego poziomu ujmowane są studniami kopanymi.

- **Wgłębne wody trzeciorzędowe** występujące na głębokości ponad 2,0 m ppt. w wapieniach litotamniowych, mające charakter szczelinowy i warstwowo-szczelinowy. Zwierciadło wody jest na ogół swobodne i lokalnie pod napięciem. Wydajność tego poziomu jest zróżnicowana od kilku do kilkudziesięciu m³/h.

Wgłębne wody paleozoiczne występujące w kompleksach węglanowych skał środkowego i górnego dewonu. Są to wody szczelinowo-krasowe o zwierciadle swobodnym. Wydajność tych poziomów jest zróżnicowana od kilku do kilkuset m³/h. Zwierciadło wody występuje od kilku do kilkudziesięciu metrów ppt. Zasilanie odbywa się drogą infiltracji opadów atmosferycznych.

Ponadto z osadami paleozoicznymi piaskowcowo - łupkowymi, kambry, ordowiku, syluru i dewonu dolnego, związane jest występowanie wód zaskórnych.

Zachodnia i środkowa część gminy położona jest na Głównych Zbiornikach Wód Podziemnych (GZWP).

GZWP nr 417 Kielce (na terenie gminy - rejon Mójczy).

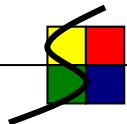
Zbiornik budują głównie środkowo-dewońskie wapienie oraz dolomity spękane i skrasowiałe charakteryzujące się dobrymi parametrami hydrogeologicznymi: wodoprzepuszczalnością 500-1000 m²/24h, wydajnością 30-120 m³/h i wysoką jakością wody.

Powyższy zbiornik posiada dokumentację hydrogeologiczną, zatwierdzoną decyzją Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa nr KDH/013/5876/96 z dnia 11 maja 1996r.

Według dokumentacji hydrogeologicznej dla RE Kielce–417 na obszarze gminy występuje strefa najwyższej ochrony ONO.

W obszarach najwyższej ochrony ONO zaleca się:

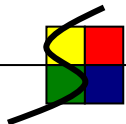
- a. modernizację obiektów, które spowodowały już zanieczyszczenie stwarzające małe zagrożenie dla jakości wód podziemnych,
- b. rekultywację gruntów i wód w rejonie obiektów stwarzających małe zagrożenia dla jakości wód,
- c. ograniczenie rozbudowy dróg kołowych o dużym natężeniu ruchu,
- d. objęcie kanalizacją wszystkich zwodociągowanych wsi i osiedli mieszkaniowych, które dotychczas takiej kanalizacji nie mają,
- e. wytyczenie tras przewozu środków szczególnie niebezpiecznych dla jakości wód podziemnych (w tym celu należy sporządzić specjalny operat, w którym zostanie określony wykaz tych środków, warunki i trasy ich przewozu),

- f. należy ustalić lokalne zasady nawożenia i stosowania środków ochrony roślin pod kątem ochrony jakości wód podziemnych (dawki, rodzaj, stan nawozów termin ich wysiewania), zapoznać z nimi użytkowników gruntów i określić preferencje finansowe dla stosujących te zasady.

Nakazuje się:

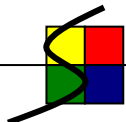
- a. likwidację (ewakuację) niektórych obiektów, które już spowodowały bardzo duże zagrożenie dla jakości wód podziemnych,
- b. modernizację obiektów, które spowodowały już zanieczyszczenie gruntu i wód podziemnych, i stanowią dla GZWP zagrożenie duże i średnie dla jakości wód podziemnych,
- c. rekultywację gruntów i oczyszczenia wód podziemnych zanieczyszczonych stanowiących zagrożenie duże, i średnie,
- d. utworzenie i prowadzenie wokół obiektów, stwarzających zagrożenie duże i średnie, lokalnego monitoringu wód podziemnych,
- e. prowadzenie monitoringu jakości wód GZWP w ramach monitoringu krajowego i wojewódzkiego,
- f. w szczególnych przypadkach prowadzenie badań zanieczyszczenia gruntów.

Zakazuje się:

- a. lokalizacji nowych obiektów przemysłowych potencjalnie uciążliwych dla wód podziemnych,
- b. wprowadzenie ścieków dla ziemi i wód powierzchniowych,
- c. rolniczego wykorzystania ścieków,
- d. budowy nowych osiedli o zabudowie zwartej jeśli ta zabudowa powoduje ograniczenie infiltracji opadów atmosferycznych na powierzchni większej niż 20% osiedla,
- e. zakaz eksploatacji i dokumentowania nowych złóż surowców skalnych występujących poniżej zwierciadła wód podziemnych,
- f. lokalizowania nowych ferm chowu zwierząt,
- g. lokalizowania wysypisk i wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych,
- h. lokalizowania mogielników środków ochrony roślin i przeterminowanych nawozów sztucznych,
- i. lokalizowania mogielników zwierząt,
- j. lokalizowania nowych magazynów produktów ropopochodnych, nowych stacji paliw i rurociągów do ich transportu,
- k. lokalizowania dużych magazynów substancji chemicznych,
- l. budowy nowych wodociągów wiejskich i osiedlowych w mieście bez kanalizacji i lokalnej oczyszczalni ścieków.

GZWP nr 418 Gałęzice-Bolechowice-Borków (rejon Borkowa, Marzysza, Sukowa). Zbiornik posiada charakter szczelinowo-krasowy, o zasobach dyspozycyjnych 792m³/h. Skalami wodonośnymi są: wapień, dolomity (dewon środkowy). Zbiornik nie posiada szczegółowej dokumentacji hydrogeologicznej.

Wymienione zbiorniki GZWP z uwagi na słabą izolację zostały zaliczone do obszarów wymagających ochrony ONO i OWO - według A. Kleczkowskiego – „Objaśnienie mapy obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony”.

Zachodnie tereny gminy (rejon Sukowa i Marzysza) wchodzące w obręb GZWP (nr 418) „Synkliny Gałęzicko – Bolechowicko – Borkowskiej” są traktowane jako perspektywiczne dla zaopatrzenia w wodę Kielc. W 1994r. dla rejonu tego zostały ustalone i zatwierdzone przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa decyzją znak: KDH/013/5852/95r. z dnia 1995.09.28 zasoby w kategorii B:

- eksploatacyjne $Q_{E(S)} = 626,0 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji 9,5 do 34,5 m

- dyspozycyjne $Q_{D(S)} = 790,0 \text{ m}^3/\text{h}$,

z utworu dewonu środkowego i czwartorzędu na obszarze o powierzchni $72,9 \text{ km}^2$ na okres 10 lat licząc od daty rozpoczęcia eksploatacji.

Na obszarach GZWP należy stosować zakazy i nakazy wynikające z prawa wodnego, prawa ochrony środowiska oraz prawa geologicznego i górniczego.

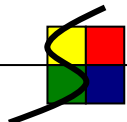
Ponadto w rejonie Daleszyc poza w/w GZWP wyznaczono granice lokalnego użytkowego poziomu wodonośnego stanowiącego zabezpieczenie pokrycia wody pitnej dla wodociągów wiejskich.

❖ **Wody powodziowe**

W 1989 r. opracowano „Operat przeciwpowodziowy dla woj. Kieleckiego”, w którym wyznaczono granice terenów zalewowych.

Na terenach tych według Rozporządzenia Nr 11/92 Wojewody Kieleckiego z dnia 21 grudnia 1992 roku w sprawie określenia nie obwałowanych obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi zabronione jest:

1. wznoszenie obiektów budowlanych,
2. składanie materiałów,
3. zmienianie ukształtowania powierzchni gruntu,
4. sadzenie drzew i krzewów oraz wykonywanie urządzeń lub robót, które mogą utrudniać ochronę tych obszarów przed powodzią.

Obszary zalewowe wyznaczone w niniejszej zmianie studium nie stanowią obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią w rozumieniu przepisów odrębnych (nie zostały wyznaczone w oparciu o przepis art.82 ust.1 pkt 1 lub pkt 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne).

W celu zapobiegania małym lokalnym podtopieniom należy dbać o stan rowów odwadniających wykonanych na terenach rolnych oraz wzdłuż dróg, tak aby spływająca nimi woda nie natrafiała na przeszkody umożliwiające jej rozlanie się. Aby zapewnić właściwy odpływ wody w rowach należy dbać także o ich częstą konserwację i wykaszanie.

Na obszarach przyległych do cieków należy zachować pasy ochronne w celu dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód oraz umożliwienia administratorowi cieków prowadzenia konserwacji w korytach cieków jak również w celu ochrony otuliny biologicznej cieku. Pas ochronny powinien zostać wykluczony spod zabudowy kubaturowej.

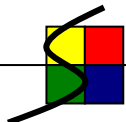
Zgodnie z art. 27 Prawa Wodnego zabrania się grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zakazywania lub uniemożliwienia przechodzenia przez ten obszar.

Tereny zalewowe i pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych należy zagospodarowywać poprzez porost łąkowy, łąki lub pastwiska (bez stałego pobytu bydła) z wykluczeniem lub ograniczeniem gruntów ornych.

Na mapie uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wyszczególniono następujące obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych:

- dna obniżen terenu (bezodpływowe) podmokłe lub zabagnione,
- tereny podmokłe okresowo,
- tereny stale podmokłe, najczęściej na obszarach równiny torfowej – częściowo zalesione,
- wysoczyzna lessowa wyniesienie 320-390 m.n.p.m silnie zniszczona przez erozję wodną, z wyraźnie zaznaczonymi wąwozami parowymi i jarami.

Jednym z czynników, który w części pozwala na zmniejszenie zagrożenia powodziowego jest gromadzenie wody często w pobliżu źródeł. Zadanie to jest realizowane za pomocą zbiorników, w których w sposób kontrolowany wypuszcza się wodę nagromadzoną w okresie powodziowym. Na terenie gminy istnieje potrzeba zwiększenia retencji zbiornikowej, która jest zbyt mała i nie pozwala na znaczące wyrównanie odpływów.

W przypadku opracowania przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie studium ochrony przeciwpowodziowej ustalenia zawarte w tym studium zgodnie z art. 84 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo Wodne staną się wiążące przy opracowaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

❖ Melioracje wodne

Na mapach kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy i miasta Daleszyce ujęto tereny zmeliorowane wykonane w ramach zadań inwestycyjnych. Stanowią je grunty zdrenowane jak również tereny odwodnione rowami. Na obszarze gminy do roku 1999 zmeliorowano 1278 ha użytków rolnych co zaspakaja potrzeby melioracyjne w 62 %. Grunty zmeliorowane a zwłaszcza zdrenowane nie powinny być przewidziane pod zalesienia ani pod ewentualną zabudowę, gdyż w/w inwestycje mogą spowodować zniszczenie lub uszkodzenie istniejącej sieci drenarskiej. W przypadku ewentualnej zabudowy na terenach zmeliorowanych należy zobowiązać inwestora do zinwentaryzowania istniejących urządzeń melioracyjnych celem ujęcia w projekcie właściwych rozwiązań zapobiegających ich zniszczeniu lub uszkodzeniu. Projekty budowlane w tym zakresie należy uzgodnić ze Świętokrzyskim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych w Kielcach.

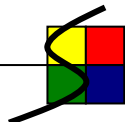
❖ Formy ochrony przyrody prawnie chronione na obszarze gminy Daleszyce

Na terenie gminy zgodnie z art. 6 ust.1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92 z 2004 roku, poz. 880 z późniejszymi zmianami) występują następujące formy ochrony przyrody:

1. Cisowsko - Orłowiński Park Krajobrazowy (C-OPK)

Położony jest we wschodniej i południowej części gminy. Wchodzi on w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich ustanowionych w 1988 roku Uchwałą nr XXVIII/279/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach z dnia 10 czerwca 1988r. w sprawie ustanowienia Zespołu Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich. Park ten utworzono w celu ochrony cennych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz czystości wód zlewni rzeki Czarnej Staszowskiej. Najcenniejsze zespoły roślinności występują w rezerwach leśnych „Zamczysko” i „Cisów” oraz w rezerwach leśno - torfowiskowych „Białe Ługi” i „Słopiec”.

Teren parku krajobrazowego obejmuje w gminie w całości sołectwa: Cisów, Sieraków, Smyków, Trzemosna, Widełki oraz częściowo sołectwa:

Daleszyce, Niwy, Szczecno. Łączna powierzchnia tego obszaru wynosi 11063 ha, tj. 49,8% ogólnej powierzchni gminy.

2. Cisowsko – Orłowski Obszar Chronionego Krajobrazu (C-OOChK)

Położony na terenie otuliny Cisowsko - Orłowskiego Parku Krajobrazowego. Tworzą go pozostałe obszary sołectw należących do parku (Daleszyce, Niwy, Szczecno) oraz dodatkowo sołectwa: Borków, Danków, Komórki, Marzysz, Słpiec. Powierzchnia obszaru wynosi 4896 ha, tj. 22,0% ogólnej powierzchni gminy.

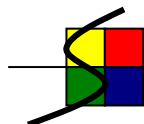
Łączna powierzchnia parku krajobrazowego i otuliny, będącej obszarem chronionego krajobrazu, w gminie wynosi 22218 ha, co stanowi 71,8 % ogólnej powierzchni gminy.

3. Podkielecki Obszar Chronionego Krajobrazu (POCHK)

Obszar obejmuje tereny północno – zachodnie gminy, w całości sołectwa: Mójcza, Suków, Niestachów co stanowi **28,2 %** ogólnej powierzchni gminy. Utworzono go w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, ochrony dolin rzecznych, które zachowały charakter cennych ekologicznie stref łąkowo – wodnych pełniących ważne funkcje korytarzy i ciągów ekologicznych oraz dla pełnienia funkcji aerosanitarnych i klimatycznych w odniesieniu do obszaru aglomeracji kieleckiej. Zlewnie rzeki Lubrzanki oraz częściowo zlewni Kamionki i Bobrzy, pełnią ważne funkcje łącznikowe pomiędzy Świętokrzyskim Parkiem Narodowym a wspomagającymi go parkami krajobrazowymi.

4. Rezerваты przyrody:

- **„CISÓW im. prof. Zygmunta Czubińskiego”** - rezerwat leśny o ochronie częściowej, powierzchni 40.58 ha. Ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego Nr 110 z dnia 15.07.1970r. (Monitor Polski Nr 25, poz. 206). Położony jest we wschodniej części Pasma Cisowskiego u podnóża najwyższego wzniesienia (Góra Włochy 427 m n.p.m.) stromo opadającego ku południowi i poprzecinanego licznymi jarami z malowniczo płynącym potokiem. Ochroną objęte są grunty Lasów Państwowych administrowanych przez Nadleśnictwo Łagów, Leśnictwo Cisów, oddział 81 wydzielenia a, b, d, f oraz oddział 82 wydzielenie b. Utworzony został w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu naturalnego o charakterze pierwotnym lasu mieszanego charakterystycznego dla łysogórskiego obszaru Gór Świętokrzyskich porastającego Górę Stołową i Włochy w Paśmie Cisowskim. Drzewostan stanowią głównie jodły, buki i dęby osiągające wiek

130 - 180 lat. W rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody wpisany jest pod **Nr 35**.

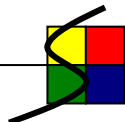
- **„BIAŁE ŁUGI”** - rezerwat torfowiskowy o ochronie częściowej, powierzchni 408,44 ha (w tym powierzchnie leśne ok. 273 ha, torfowiska i bagna 135 ha). Ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego Nr 322 z dnia 19.09.1959r. (Monitor Polski Nr 85, poz. 452). Leży u podnóża Pasma Cisowskiego (nadleśnictwo Łagów, leśnictwo Niwy i Trzemosna) i ze wszystkich stron otoczony jest lasami, które stanowią dla niego naturalną osłonę. Obejmuje on oddział leśny 137 wydzielania h, i, j, oddział 138 wydzielanie h, oddział 139 wydzielanie p, cały oddział 144, oddział 133 wydzielania j, k, l, m, n, cały oddział 1 i 2, oddział 35 wydzielania a, b, c, oddział 5 wydzielanie b, oddział 11 wydzielania a, b, c, d, f, oddział 12 wydzielanie a, oddział 17 wydzielanie 17, oddział 18 wydzielanie a, oddział 26 wydzielanie d, f, g, h. Utworzony został w celu ochrony i dla zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego kompleksu torfowisk śródleśnych różnych typów w różnych stadiach rozwoju z cennymi zespołami roślinności bagiennej i bogatą awifauną oraz fragmentami przyległych lasów. Największą wartością przyrodniczą jest bezleśne torfowisko wysokie o powierzchni 136.8 ha stanowiące 33,5% powierzchni całego obiektu. Ze względu na swoje położenie, rezerwat stanowi bardzo ważną ostoję ptaków i zwierzyny płowej oraz siedlisko dla wielu gatunków zwierząt bezkręgowych związanych z torfowiskami. W rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody wpisany jest pod **Nr 23**.

- **„SŁOPIEC”** - rezerwat torfowiskowo - leśny o ochronie częściowej, powierzchni 8,18 ha obejmujący grunty prywatne wsi Słupiec Szlachecki, działka nr 779/3. Ustanowiony Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Nr 58 z dnia 27.06.1995r. (Monitor Polski Nr 33, poz. 406). Utworzony został dla ochrony i zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych unikalnego torfowiska przejściowego, cennych zbiorowisk roślinnych oraz wielu rzadkich roślin chronionych.

- Niestety, obecny stan rezerwatu jest zły. Położenie w sąsiedztwie wsi, ruchliwej szosy i w zasięgu wysokich stanów rzeki (1997 r.) powoduje stopniową eutrofizację torfowiska. Spowodowało to, że torfowisko jest zarastane przez zarośla wierzbowe i brzoźowe, powierzchnia otwarta jest obecnie znikoma, a najrzadsze gatunki roślin zanikły. W rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody wpisany jest pod **Nr 58**.

5. Użytki ekologiczne:

- **„Bagno”** o powierzchni 2.12 ha położone na terenie gruntów Lasów Państwowych administrowanych przez Nadleśnictwo Łagów, w Leśnictwie Łukawa w oddziale 247 wydzielania d, f - według ewidencji gruntów we wsi Widelki na działce Nr 247/11 (część). Ochroną objęto śródleśny zbiornik

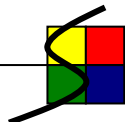

wodny i otaczające je torfowisko. Występują tu fitocenozy torfowisk przejściowych: zespół turzycy nitkowatej, młaka z turzycą gwiazdkowatą i mietlicą psią, szuwar trzcinowy z zachylnikiem błotnym, zespół turzycy nibyciborowatej i szaleju jadowitego oraz łozowiska z wierzbą szarą i pięciopęcikową. Podstawę prawną stanowi rozporządzenie Nr 19/02 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego Nr 23 poz. 291). Obiekt wpisany do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody pod **Nr 10**.

- **„Torfowisko przejściowe”** o powierzchni 5,07 ha położone na terenie gruntów Lasów Państwowych administrowanych przez Nadleśnictwo Łagów w Leśnictwie Cisów oddział 141 wydzielanie h oraz oddział nr 142 wydzielanie g. Obiekt usytuowany w kompleksie leśnym na południe od rezerwatu "Białe Ługi" Jest to obszar stale podmokły, teren źródliskowy bezmiennego lewobrzeżnego dopływu rzeki Czarna. Stanowi torfowisko o charakterze przejściowym. Występują tu fitocenozy rzadkich zespołów turzycy nitkowatej, mszar wysokotorfowiskowy z bagnem zwyczajnym, młaka z turzycą gwiazdkowatą i mietlicą psią. Spośród gatunków chronionych masowo występuje modrzewnica zwyczajna i rosiczka okrągłolistna. Podstawę prawną stanowi uchwała Nr XXVIII/148/2001 Rady Gminy Daleszyce z dnia 31.12.2001 r., w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego Nr 94 z dnia 4 lipca 2002r., poz. 1084). Obiekt wpisany do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody pod **Nr 50**.

6. Zespół przyrodniczo krajobrazowy:

- **"Ostra Górka"** o powierzchni około 30 ha obejmuje grunty Lasów Państwowych administrowane przez Nadleśnictwo Łagów, Leśnictwa: Niwy oddziały nr 94, 95 i Sieraków oddziały nr 77, 78 i 79 (w części). Zespół obejmuje północne zbocze i podnóże niewielkiego wzniesienia o nazwie Ostra Górka, kształcie wąskiego wału, na którym widoczne są pozostałości po dawnym górnictwie rud żelaza. Mają one postać lejkowatych, owalnych zagłębień o średnicy 2-5 m i głębokości od 1 do 2 m. Są to pozostałości zasypanych szybów górniczych. Zagłębienia otoczone są hałdami. Na obszarze chronionym odsłonięte są osady pogranicza dewonu dolnego i środkowego. Obszar porośnięty jest lasem sosnowym z domieszką świerka i buka. Obecnie pozostałości po górnictwie są słabo czytelne.). Podstawę prawną stanowi rozporządzenie Nr 18/2002 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie uznania za zespół przyrodniczo - krajobrazowy (Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego Nr 23 z dnia 25 lutego 2002r., poz. 289). Obiekt wpisany do rejestru WKP pod **Nr 2**.

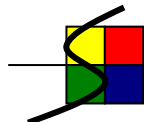

7. Stanowisko dokumentacyjne:

- Pozostałości dawnego górnictwa rud żelaza o powierzchni 2,0 ha usytuowane na gruntach Lasów Państwowych administrowanych przez Nadleśnictwo Łagów, Leśnictwo Trzemosna oddział 101, na działce nr 957. W obrębie niewielkiego obniżenia terenu występuje szereg pozostałości po dawnym górnictwie rud żelaza. Mają one postać zaokrąglonych zagłębień o średnicy 2-6 m i głębokości od 1 do 3 m. Wokół występują niewielkie hałdy do 0,5 m wysokości. Szyby zlokalizowano tu na granicy wychodni osadów dewonu dolnego i dewonu środkowego. Zagłębienia szybów porośnięte są krzewami i młodymi drzewami. Podstawę prawną stanowi rozporządzenie Nr 17/2002 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie uznania za stanowisko dokumentacyjne (Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego Nr 23 z dnia 25 lutego 2002r., poz. 289). Obiekt wpisany do rejestru WKP pod **Nr 3**.

8. Pomniki przyrody ożywionej:

- Cis pospolity (*Taxus baccata*) o podwójnym pniu, o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m od ziemi 2,10 m (średnica 0,67 m) i wysokości około 11 m, rośnie na gruncie prywatnym w miejscowości Cisów – Zakościele na działce nr 259 przy budynku nr 50. Podstawę prawną stanowi uchwała Nr 55/95 Rady Gminy Daleszyce z dnia 8 listopada 1995r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Województwa Kieleckiego Nr 25 z dnia 30 grudnia 1995r., poz. 166). Wpisany do rejestru WKP pod **nr 352**.
- Grupa drzew - 6 szt. cisów pospolitych (*Taxus baccata*) - o obwodach pni na wysokości 1,3 m od ziemi od 0,3 do 1,37 m i wysokości około 8 m rośnie w ogrodzie przy budynku plebanii na gruntach prywatnych będących własnością parafii rzymskokatolickiej w Cisowie na działce nr 276. Podstawę prawną stanowi uchwała Nr 55/95 Rady Gminy Daleszyce z dnia 8 listopada 1995r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Województwa Kieleckiego Nr 25 z dnia 30 grudnia 1995 r., poz. 166). Wpisane do rejestru WKP pod **nr 353**.
- Cis pospolity (*Taxus baccata*) drzewo o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m od ziemi 1,09 m, średnicy pnia 0,35 m i wysokości około 10 m rośnie na gruntach prywatnych w miejscowości Cisów na działce nr 165 przy budynku mieszkalnym nr 39. Podstawę prawną stanowi uchwała Nr 55/95 Rady Gminy Daleszyce z dnia 8 listopada 1995r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Województwa Kieleckiego Nr 25 z dnia 30 grudnia 1995 r., poz. 166). Wpisany do rejestru WKP pod **nr 354**.
- Cis pospolity (*Taxus baccata*) drzewo o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m od ziemi 1,57 m, średnicy pnia 0,50 m i wysokości ok. 8 m rośnie na gruntach prywatnych w miejscowości Cisów na działce nr 37 obok starego budynku mieszkalnego Leśnictwa Cisów. Podstawę prawną stanowi

uchwała Nr 55/95 Rady Gminy Daleszyce z dnia 8 listopada 1995r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Województwa Kieleckiego Nr 25 z dnia 30 grudnia 1995 r., poz. 166). Wpisany do rejestru WKP pod **nr 355**.

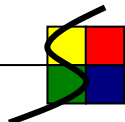
- Grupa drzew - 3 lipy drobnolistne (*Tilia cordata*) o obwodach pni na wysokości 1,3 m od ziemi 3,95; 4,00 i 4,55 oraz średnicach: 1,26; 1,27; 1,45 m) i wysokości około 30 m rosną na gruntach prywatnych będących własnością parafii rzymskokatolickiej w Cisowie (na terenie cmentarza przykościelnego) na działce nr 276 i 284. Podstawę prawną stanowi uchwała Nr XVII/54/2000 Rady Gminy Daleszyce z dnia 8 lipca 2000r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego Nr 22 z dnia 9 kwietnia 2001r., poz. 274). Wpisane do rejestru WKP pod **nr 730**.

- Jałowiec pospolity (*Juniperus communis*) – drzewo o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m od ziemi 0,63 m, średnicy 0,20 m i wysokości 8,1 m rośnie na gruncie prywatnym w miejscowości Sieraków przy drodze polnej w Sierakowie w odległości 37 m od drogi utwardzonej, na gruntach prywatnych. Podstawę prawną stanowi rozporządzenie nr 276/2001 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 9 sierpnia 2001r., zmieniające zarządzenia i rozporządzenia w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego Nr 85 z dnia 16 sierpnia 2001 r., poz. 987). Wpisany do rejestru WKP pod **nr 293**.

- Grupa drzew - 3 dęby bezszypułkowe (*Quercus sessilis*) + sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*) o wymiarach odpowiednio: obwód – 2,95; 3,45; 2,80 i 2,42 m; średnica – 0,94; 1,09; 0,9; 0,77 m; wysokość 20-26 m; wiek 200-250 lat. Drzewa rosną na zboczu doliny Pierzchnianki, koło przystanku PKS w Wojciechowie, na gruntach Lasów Państwowych administrowanych przez Nadleśnictwo Łągów, Leśnictwo Trzemosna. Podstawę prawną stanowi rozporządzenie nr 5/91 Wojewody Kieleckiego z dnia 4 grudnia 1991 r., w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Województwa Kieleckiego Nr 15 z dnia 31 grudnia 1991 r., poz. 190). Wpisana do rejestru WKP pod **nr 294**.

- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) drzewo o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m od ziemi 4,30 m (średnica 1,37 m) i wysokości około 35 m rośnie na gruntach Lasów Państwowych administrowanych przez Nadleśnictwo Łągów, Leśnictwo Trzemosna – oddział 20 h. Podstawę prawną stanowi uchwała Nr V/31/99 Rady Gminy Daleszyce z dnia 26 lutego 1999r. w sprawie uznania za pomnik przyrody – wpisany do rejestru WKP pod **nr 704**.

- Modrzew europejski (*Larix Decidua*) o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m od ziemi 3,60 m (średnica 1,15 m) i wysokości około 30 m rośnie na na

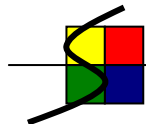
gruncie prywatnym na działce nr 251/6 w miejscowości Słopiec. Podstawę prawną stanowi uchwała Nr XXVII/139/2001 Rady Gminy w Daleszycach z dnia 5 grudnia 2001r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Województwa Kieleckiego Nr 18 z dnia 15 lutego 2002r., poz. 258). Wpisany do rejestru WKP pod **nr 745**.

- Cis pospolity (*Taxus baccata*) o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m od ziemi 0,61 m (średnica 0,19 m) i wysokości około 7 m rośnie na gruntach Lasów Państwowych administrowanych przez Nadleśnictwo Łagów, obręb Szczecno, Leśnictwo Trzemosna, oddział 30 a, działka nr 993. Podstawę prawną stanowi uchwała Nr XVIII/127/2004 Rady Gminy Daleszyce z dnia 11 października 2004r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego Nr 229 z dnia 15 grudnia 2004r., poz. 3156). Wpisany do rejestru WKP pod **nr 758**.

- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m od ziemi 3,80 m (średnica 1,21 m) i wysokości około 30 m, rozpiętości korony około 16 m rośnie na gruntach Lasów Państwowych administrowanych przez Nadleśnictwo Łagów, obręb Łagów, Leśnictwo Łukowa, oddział 186 m na działce nr 337. Podstawę prawną stanowi uchwała Nr XVIII/127/2004 Rady Gminy Daleszyce z dnia 11 października 2004r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego Nr 229 z dnia 15 grudnia 2004r., poz. 3156). Wpisana do rejestru WKP pod **nr 759**,

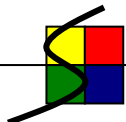
- Buk zwyczajny o obwodzie pnia 3,70 m i wysokości 25 m rośnie na gruntach Lasów Prywatnych – działka o nr ewid. 440/3; wiek około 200 lat. Wpisany do rejestru WKP pod **nr 317**,

- Jąłowiec pospolity o wymiarach : obwód pnia na wys.1,3m – 0,75 m, średnica pnia – 0,24 m. Wysokość ok. 8 m. Na wysokości pierśnicy rozgałęzia się tworząc trzy pnie. Położony w otulinie Cisowsko-Orłowińskiego Parku Krajobrazowego na terenie działki prywatnej Pana Władysława Baćkowskiego w sołectwie Danków-Wójtostwo gm.Daleszyce. oddział 30 , obręb ew. 5, działka nr 212. Podstawę prawną stanowi uchwała Nr XLVI/68/2006 Rady Gminy Daleszyce z dnia 26 października 2006r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego Nr 19 z dnia 27 listopada 2006r., poz. 306). Wpisany do rejestru WKP pod **nr 806**.

9. Pomniki przyrody nieożywionej:

- Wychodnia geologiczna - ochroną objęto pozostałości eksploatacji diabazów (żyłowych skał magmowych). Pozostałości te mają formę zagłębienia o średnicy około 4 m i głębokości 1-1,5 m otoczone hałdą o wys. 0,7 m. Diabazy mają tu formę żyły (intruzji) pokładowej o grubości 12-20 m, tkwiącej w osadach górnosylurskich (między łupkami graptolitowymi w spągu, a skałami łupkowo-szarogłazowymi w stropie). Wychodnia znajduje się około 100 m na zachód od drogi w Wielełkach i 300-350 m od szkoły, na gruntach prywatnych. Utworzony został w 1987 roku. Wpisany do rejestru WKP pod **nr 151**.
- Wychodnia geologiczna – pozostałość dawnego rowu badawczego o głębokości do 2 m, długości około 30 m i szerokości 2-4 m. Rów wykonano w 1970 r. dla poznania intruzji lamprofirów (żyłowych skał magmowych). Stanowią one bardzo nietypową, kwaśną, ubogą w żelazo i magnez odmianę tych skał. Cechują się bardzo wysoką zawartością krzemionki, przy niskim udziale minerałów ciemnych i skaleni. Wychodnia położona jest na gruntach Lasów Państwowych administrowanych przez Nadleśnictwo Daleszyce w oddziale nr 8 wydzielanie d, oraz w oddziale nr 17 wydzielanie a i b. Utworzony został w 1987 roku. Wpisany do rejestru WKP pod **nr 149**.
- Odsłonięcie geologiczne skał dewońskich w ścianach nieczynnego kamieniołomu o długości 250 m, szerokości 100 m i wysokości ok. 10 m na zboczu Góry Podłazianej. W ścianach odsłaniają się gruboławicowe, jasnoszare piaskowce kwarcytowe i kwarcowe, przeławiczone pstrymi i popielatymi mułowcami i ilowcami. Na powierzchni ławic piaskowców występują hieroglify i skamieniałości śladowe. W stropie opisanych skał występują ławice piaskowców różno- i gruboziarnistych z bardzo licznymi fragmentami części szkieletowych i pancerzy ryb dewońskich. Odsłonięcie znajduje się na południowo-wschodnim zboczu Góry Podłazianej w miejscowości Zagórze, około 2 km od Daleszyc. Utworzony został w 1987 roku. Wpisany do rejestru WKP pod **nr 255**.
- Rumowisko skalne typu małego gołoborza (średnica kilkadziesiąt metrów). Występują tu bloki skalne o średnicy do 1,5 m, przeważają jednak mniejsze głazy. Zbudowane są one z jasnoszarych i drobnoziarnistych piaskowców, w tym częściowo z piaskowców kwarcytowych (dewon dolny). Rumowisko otoczone jest lasem jodłowym z domieszką brzoź i sosen. (typu małego gołoborza z piaskowców kwarcytowych) położone w przyszczytowej części wzniesienia Góra Września na gruntach Lasów Państwowych administrowanych przez Nadleśnictwo Łągów, Leśnictwo Niwy oddział nr 74 wydzielanie c. Utworzony został w 1987 roku. Wpisany do rejestru WKP pod **nr 150**.

❖ Gmina Daleszyce na tle Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET – PL

Sieć ECONET –PL jest integralną częścią koncepcji ogółouropejskiej sieci EECONET, której celem jest zachowanie w skali kontynentu tych zasobów przyrodniczych, którym udało się przetrwać dotąd w dobrym stanie, poprawienie ich kondycji, a także odtworzenie części zasobów zniszczonych, by zwiększyć ich bezpieczne trwanie. Krajowa sieć ekologiczna ECONET – PL jest wieloprzestrzennym systemem obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu. Funkcję takich korytarzy i ciągów pełnią mało przekształcone przez człowieka doliny rzek i cieków wodnych, strefy zadrzewień śródpolnych lub wydłużone kompleksy leśne.

Tworzenie sieci EECONET uwzględnia w znacznym stopniu istniejące już formalnie obszary chronione, jednak podstawą jest identyfikacja w każdym państwie obszarów węzłowych posiadających wysokie walory przyrodnicze w skali międzynarodowej (kontynentalnej), krajowej i lokalnej oraz zapewnienie komunikacji między nimi przez korytarze ekologiczne tworzone zgodnie z udokumentowanymi w drodze badań naturalnymi kierunkami oraz trasami migracji i rozprzestrzeniania się gatunków i genów.

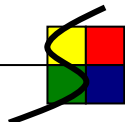
Sama sieć nie jest formą prawną, ale wpasowuje się w lokalne prawo poszczególnych państw i wymaga administracyjnego nadzoru na szczeblu centralnym i lokalnym.

Prawie cały obszar gminy zgodnie z koncepcją krajowej sieci ekologicznej ECONET – PL, stanowiącej element Europejskiej Sieci Ekologicznej – ECONET uznany został za fragment węzła ekologicznego o randze krajowej (Obszar Cisowsko - Orłowiński – 20 K). Węzeł ten przylega od północy bezpośrednio do węzła ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym („Obszar Świętokrzyski” – 31 M). Współtworzą go wraz z Suchedniowsko – Oblęgorskim Parkiem Krajobrazowym: Świętokrzyski Park Narodowy, Chęcińsko – Kielecki Park Krajobrazowy oraz Sieradowicki i Jeleniowski Park Krajobrazowy.

Obszar ten jest ważnym elementem krajowego i europejskiego systemu przyrodniczego. Głównym zagrożeniem dla jego funkcjonowania są liniowe bariery ekologiczne jakie tworzą szlaki komunikacyjne, zabudowa oraz napowietrzne linie energetyczne.

W zachodniej części węzła ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym („Obszar Świętokrzyski” – 31 M) zbiegają się trzy korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym:

1. Dolina rzeki Nidy (63 K Nida) prowadzący na południe do Międzynarodowego Obszaru Węzłowego (32 M - Buski) obejmującego najwartościowsze fragmenty Niecki Nidziańskiej, który zlokalizowany jest wewnątrz Krajowego Obszaru Węzłowego (19 K – Nidziański),

2. Dolina rzeki Białej Nidy (58 K – Biała Nida) prowadzący w kierunku południowo – zachodnim i łączy się Krajowym Obszarem Węzłowym (17 K – Miechowski) stanowiący wschodnie obrzeże Wyżyny Miechowskiej,
3. Małogoski - 60 K biegnący w kierunku północno – zachodnim do węzła o znaczeniu krajowym (18 K – Przedborski) współtworzonym przez Przedborski Park Krajobrazowy.

❖ Europejska sieć ekologiczna NATURA 2000

Sieć Natura 2000 jest tworzona w związku z przyjęciem przez Polskę dwóch dyrektyw Unii Europejskiej zajmujących się ochroną przyrody tj.:

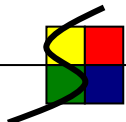
- a. Dyrektywy w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory – tzw. Dyrektywa Siedliskowa (DS.),
- b. Dyrektywy o ochronie dziko żyjących ptaków – tzw. Dyrektywa Ptasia (DP).

Każda z tych dyrektyw zobowiązuje państwa członkowskie UE, a więc i Polskę do wytypowania obszarów chronionych, które będą tworzyć spójną europejską sieć ekologiczną NATURA 2000. Dyrektywy te mają na celu utrzymanie bioróżnorodności państw członkowskich poprzez ochronę najcenniejszych siedlisk oraz gatunków fauny i flory na ich terytorium. Sieć złożona będzie z tzw. Specjalnych Obszarów Ochrony (SOO) wytypowanych na podstawie Dyrektywy Siedliskowej Obszarów Specjalnej Ochrony (OSO) wytypowanych na podstawie Dyrektywy Ptasiej. Ochrona siedlisk i gatunków w tej sieci będzie realizowana na podstawie planów ochrony dla poszczególnych obszarów (ustalenia tych dokumentów będą wiążące dla planów zagospodarowania przestrzennego).

Obecnie prawnie chronione w województwie świętokrzyskim są dwa obszary - 2 OSO (w tym jeden pograniczny) dla ochrony ptaków wodno – błotnych. Są to: dolina Nidy oraz Małopolski Przełom Wisły. Zostały one zatwierdzone Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (DZ. U. Nr 229, poz. 2313 z dnia 21 października 2004r.). Obszary Natura 2000 z województwa Świętokrzyskiego zgłoszone do Komisji Europejskiej zostały przedstawione poniżej.

Lista proponowanych Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk obejmuje 4 obszary:

- Łysogóry (5 592, 0 ha),
- Ostoja Przedborska (11 568, 8 ha),
- Ostoja Nidziańska (30 633,9 ha),
- Dolina Krasnej (1 732,0 ha).

Lista potencjalnych specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000 z Województwa Świętokrzyskiego proponowanych do objęcia ochroną:

- Lasy Cisowsko – Orłowińskie,
- Dolina Czarnej Nidy.
- Dolina Warkocza.

Przeważająca część tych obszarów objęta jest ochroną prawną (Świętokrzyski Park Narodowy, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu).

Na teren gminy Daleszyce częściowo wchodzi wyznaczony obszar ochrony SOO „Lasy Cisowsko – Orłowińskie” stanowiący część terenu chronionego prawnie jakim jest Cisowsko – Orłowiński Park Krajobrazowy.

❖ **Walory krajobrazowe**

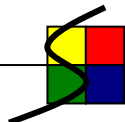
Istotnym elementem podnoszącym atrakcyjność gminy są walory krajobrazowe, głównie w części nie przekształconej przez człowieka oraz fragmenty terenu przekształcone w harmonii z otaczającym krajobrazem, są to m.in.:

- sylweta miasta Daleszyce, widoczna z dróg dojazdowych,
- krajobraz widoczny z punktów widokowych,
- obszary objęte ochroną krajobrazową w obrębie Cisowsko-Orłowińskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny.

❖ **Zagrożenia funkcjonowania środowiska przyrodniczego**

Do głównych zagrożeń dla funkcjonowania środowiska przyrodniczego w obrębie gminy Daleszyce należy zaliczyć:

- Arterie komunikacyjne o znaczeniu regionalnym, utrudniające prawidłowe funkcjonowanie węzła, korytarzy i ciągów ekologicznych,
- Intensywnie rozbudowane systemy melioracji odwadniających powodujące zmianę stosunków wodnych. Doprowadziło to do zaniku wielu cennych siedlisk roślinnych (ostoi dla zwierząt),
- Brak rozwiązanej gospodarki wodno – ściekowej (w szczególności brak kanalizacji sanitarnej) doprowadza do zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych. System szamb nie rozwiązuje problemu

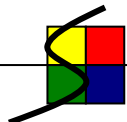
ścieków, gdyż brak jest ścisłej kontroli nad ich szczelnością i opróżnianiem. Ich użytkownicy częściowo je opróżniają wylewając zawartość na pola,

- Dzikie wysypiska odpadów stałych (składowiska w lasach, potokach, wyrobiskach poeksploatacyjnych kopalin mineralnych); szczególnie szkodliwe opakowania po detergentach, herbicydach, pestycydach itp.,
- Źródłem zanieczyszczeń są również środki chemiczne do zwalczania szkodników w lasach i na gruntach polowych, a także nawozy mineralne,
- Zagroženiem jest również nielegalne pozyskiwanie kopalin mineralnych, szczególnie pogarszające walory krajobrazowe.

2.3.2 Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego

Użytkowanie i zagospodarowanie oraz zwiększenie terenów budowlanych w gminie Daleszyce uwarunkowane jest:

- ✓ Formalną ochroną przyrody wynikającą z przepisów odrębnych;
- ✓ Ochroną wód gruntowych i powierzchniowych;
- ✓ Ochroną ujęć wód podziemnych dla celów konsumpcyjnych – strefy pośredniej ochrony wewnętrznej i zewnętrznej;
- ✓ Ochrona obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych,
- ✓ Ochroną obszarów podmokłych i łąkowych będących ostoją wielu chronionych gatunków roślin i zwierząt;
- ✓ Spadkami terenu powyżej 8% stwarzającymi znaczne ograniczenia w pozyskiwaniu terenów budowlanych;
- ✓ Ochroną terenów leśnych;
- ✓ Właściwością budowy geologicznej (występowanie złóż surowców mineralnych) i rzeźby terenu;
- ✓ Tendencją do tworzenia się zastoisk zimnego i wilgotnego powietrza, charakteryzującą się niekorzystnymi warunkami klimatycznymi dla funkcji mieszkaniowej i rekreacyjno – wypoczynkowej.

2.4 Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania środowiska kulturowego

2.4.1 Charakterystyka istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego

Jednym z komponentów współtworzących środowisko antropogeniczne są zespoły dziedzictwa kulturowego, trwałe elementy zagospodarowania przestrzennego obszaru czy struktury przestrzennej o walorach historycznych, zabytkowych, estetycznych czy artystycznych.

Zasoby dziedzictwa kulturowego stanowią istotny element tożsamości świadczący o ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej.

Występowanie zjawisk kulturowych posiada nierozwalny związek z historią.

❖ Rys historyczny

Daleszyce to miasto położone na starym trakcie komunikacyjnym, w dolinie rzeki Belnianki (dopływ Czarnej Nidy). Początki osady sięgają XII wieku, kiedy to książę Władysław Herman przekazał część ziemi biskupom krakowskim.

Wg. świadectwa Długosza, biskup krakowski Iwo Odrowąż ufundował w 1229r. jednonawowy kościół drewniany p.w. Św. Michała Archaniola, prawdopodobnie w miejscu gdzie dziś stoi dom parafialny. Wówczas Daleszyce były wsią należącą prawdopodobnie do biskupstwa krakowskiego. Biskupi posiadali tu dwór, w którym gościli m.in. króla Kazimierza Wielkiego - dokumenty sygnowane przez króla, dotyczące tych wydarzeń pochodzą z roku 1362.

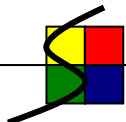
Parafię daleszycką poświadczają spisy świętopietrza od 1325r.

Położenie miejscowości przy trakcie krakowskim oraz przy trakcie z Tarnowa do Krzepic, sprawiło, że wieś ta była od wczesnego średniowiecza niewielkim ośrodkiem handlowym. Handel stanowił zapewne podstawowy czynnik miastotwórczy, który doprowadził do lokacji miasteczka Daleszyce.

Wg. przekazów miasto otrzymało lokację obok wsi o tej samej nazwie, świadczy o tym regularny renesansowy plan, jak i osiowe naprowadzenie na nowy zbudowany w XV wieku kościół p.w. św. Michała Archaniola.

W 1569r. bp. krakowski Filip Padniewski uzyskał od króla Zygmunta Augusta, dla Daleszyc, przywilej miasta narodowego na prawie magdeburskim z herbem i literami „CD” na czerwonej tarczy.

Miastu nadano przywilej organizowania tu we wtorki targu oraz dwóch w ciągu roku jarmarków. Poza handlem, miejscowa ludność zajmowała się rzemiosłem metalowo-drewnym, ślusarstwem, kowalstwem, bednarstwem i piwowarstwem.

W 1597r. utworzono drugą parafię p.w. Św. Ducha ze szpitalem dla ubogich, istniejącą do 1801r., w miejscu dzisiejszego Domu Ludowego.

W 1629r. z woli biskupa Marcina Szyszkowskiego Daleszyce stały się ważnym ośrodkiem cechu bartników. Organizowano tu coroczne zjazdy całego cechu, podczas których sprawowane były sądy bartne.

Dodatkowym czynnikiem aktywizującym rozwój miasta był w XVII w. kult Matki Boskiej Szkaplerznej.

Rozwój miasta został nagie zahamowany w drugiej połowie XVII wieku. Przyczyną tego były wojny (1655r. - najazd Szwedzki) oraz grabieże wojsk wojennych. Do upadku miasta przyczyniły się także liczne pożary i epidemia cholery, która zdziesiątkowała ludność.

W okresie powstania listopadowego mieszkańcy miasteczka wspierając potrzeby narodowe przekazali kościelne dzwony. Natomiast w czasie powstania styczniowego akcentowali postawy patriotyczne otaczając opieką powstańców, udzielając im pomocy medycznej w niewielkim szpitaliku Św. Ducha, przekazując żywność, a także udzielając informacji o ruchu wojsk carskich. Kilkunastu Daleszan zgłosiło się ochotniczo pod rozkazy płk. Karola Kality-Rębajły; nazwiskiem jednego z nich - Wawrzyńca Cedro nazwano miejscowy plac.

W 1869r. Daleszyce, za udział w powstaniu styczniowym, za pomoc udzielaną przez miejscową ludność powstańcom obozu Langiewicza, pozbawione zostały ukazem carskim, praw miejskich i zaliczono je do gmin osadowych.

W okresie ożywienia przez Stanisława Staszica, w tym rejonie górnictwa, Daleszyce były przejściowo siedzibą obwodu górniczego obejmującego kopalnie rudy żelaza w Brzechowie i Niestachowie.

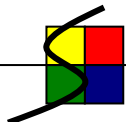
W 1913r. wystawiona została w dzisiejszym rynku figura Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej na pamiątkę 600-lecia ogłoszenia tzw. „edyktu mediolańskiego”.

Wzniosłym momentem historycznym Daleszyc był sierpień 1926r. Gościł wtedy w miejscowym domu ludowym Marszałek Józef Piłsudski.

W okresie międzywojennym dynamiczny rozwój pobliskich Kielc sprawił, że ostatecznie Daleszyce straciły swe znaczenie w handlu i rzemiośle.

W latach II wojny światowej Daleszyce i okolice stały się miejscem oporu i walki partyzanckiej w pobliskich lasach. Począwszy od pierwszych dni września 1939r. niemal każdy dzień przynosił zdarzenia znaczone terrorem niemieckim. Zabito ok. 600 miejscowych Żydów, systematycznie trwały rewizje, aresztowania, przesłuchania połączone z torturami oraz wywożenie ludności do obozów koncentracyjnych i na roboty do Rzeszy. Kilkanaście osób z Daleszyc i innych wsi gminy uratowało życie miejscowym Żydom, za co zostali wyróżnieni jako Sprawiedliwi Wśród Narodów Świata.

W pobliskich lasach stacjonował oddział partyzancki „Barabasza”, prowadzący regularne walki z wojskami niemieckimi. W lipcu i sierpniu 1944r. trwała walka o Daleszyce. W starciu z oddziałami „Barabasza” zginęło kilkudziesięciu Niemców,

czego odwetem było pod koniec sierpnia spalenie przez hitlerowców 400 domów na terenie Daleszyc. Osada praktycznie przestała istnieć, a kto przeżył szukał schronienia w lesie lub w pobliskich wsiach.

Po zakończeniu II wojny światowej nastąpiła odbudowa Daleszyc, a obecnie jest miastem siedzibą gminy w województwie świętokrzyskim.

1 stycznia 2007 roku miejscowość Daleszyce odzyskała prawa miejskie i posiada status miasta.

❖ Zabytki archeologiczne

Obszar gminy Daleszyce w bardzo odległych czasach był terenem penetracji pierwotnych plemion. Najstarsze ślady pochodzą ze środkowej i młodszej epoki kamiennej mezolitu i neolitu i występują na terenie wsi Marzysz.

Są to osady neolityczne. Nie są to liczne ślady, nie mniej jednak bardzo interesujące ze względu na ich unikatowość.

Cechą charakterystyczną tych osad jest położenie ich nad wodami, co jest charakterystyczne dla najstarszych kultur neolitycznych.

Na obszarze tych osad obecne znaleziska są bardzo skromne i obejmują materiał kamienny, ceramikę, narzędzia z kamiennymi grotami (Marzysz).

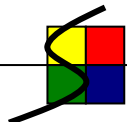
Z późniejszych epok przedhistorycznych brak jest dotychczas odkrytych śladów, nie ma tu również śladów starożytnego hutnictwa dymarkowego.

Z epoki przedchrześcijańskiej znaleziono ślady stołów kultowych w rejonie Widełek, w obrębie ścisłego rezerwatu przyrody „Zamczysko”. Późniejsze ślady to średniowieczne założenia obronne z XIV wieku w Widełkach.

Teren gminy Daleszyce nie został przebadany archeologicznie, stąd brak jest konkretnych obiektów i zespołów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych, przeznaczonych do bezwzględного zachowania. Wyznaczone zostały natomiast przez Wydział Archeologiczny Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, strefy ochrony biernej, z częściowymi zakazami do uwzględniania na etapie planowania we wsiach: Marzysz, Mójcza, Słopiec, Suków i Widełki oraz miście Daleszyce. W obrębie tych stref wszelka działalność budowlana powinna być prowadzona pod nadzorem WKZ.

❖ Pozostałości kultury żydowskiej

Pomimo zakazu osadnictwa żydowskiego na terenie miast kościelnych i królewskich w 1792r roku, w Daleszycach w domach katolików mieszkało 12 rodzin żydowskich. W latach 1819, 1847 i 1855 miały miejsce nieudane próby usunięcia społeczności żydowskiej z miasta.

W 1942r. liczba Żydów wzrosła do ok. 600 osób, głównie na skutek przesiedleń z innych miejscowości, później zostali wywiezieni do obozów zagłady - głównie w Treblince.

Formalnie gminę wyznaniową założono w 1869r, faktycznie istniała już w I połowie XIX wieku. Żydzi utrzymywali się z handlu i rzemiosła.

W okresie międzywojennym gmina żydowska była właścicielem bóżnicy, mykwy, cmentarza i placu. Bóżnica została spalona podczas II wojny światowej, wzniesiono ją jako obiekt drewniany na podstawie zezwolenia gubernatora guberni kieleckiej z 28 lipca 1894 r.

❖ Układ urbanistyczny miejscowości

Decyzją KL.II-5340/1044/88 z dnia 30 marca 1988 r. Urzędu Wojewódzkiego, Wydział Kultury i Sztuki, układ urbanistyczny Daleszyc, w granicach stref ochrony konserwatorskiej został wpisany do rejestru zabytków pod nr rej. 1044.

Układ urbanistyczny stanowi istotny element historycznych przekształceń struktury przestrzennej i kompozycji urbanistycznej dzisiejszej miejscowości Daleszyc.

Miasto Daleszyc zostało założone na prawie magdeburskim. Centrum miasta stanowił wówczas czworokątny rynek o wymiarach 150x180m, z trzema, usytuowanymi centralnie w stosunku do pierzei rynku, wychodzącymi ulicami oraz ulicami prostopadłymi do rynku w jego narożach.

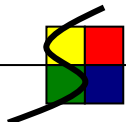
Jedna z ulic ukierunkowana była na istniejący już kościół. Na rynku do 1843r. znajdował się ratusz, Pl. Cedry stanowił dawne targowisko.

Wzdłuż ulic i pierzei rynku lokalizowane były parterowe drewniane typowo wiejskie zabudowania sytuowane szczytami lub kalenicami w stosunku do placu.

Kolejna zabudowa odbywała się wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych przechodzących przez miasto.

Historyczny układ urbanistyczny miasta Daleszyc w dużej mierze zachował się do dnia dzisiejszego pomimo modernizacji osady, jedynie część niegdysiejszego rynku, w latach 70 XX w. została zabudowana współczesnymi obiektami tj. siedziba U.G., dom handlowy i restauracja, stanowiącymi obcy organizm w historycznym układzie urbanistycznym.

Na terenie miasta Daleszyc, jedynie zabudowa ul. Głowackiego, dawniej ul. Zadusznej stanowi pozostałość zabudowy mieszkalnej zachowanej w takiej formie do czasów dzisiejszych. Sposób dalszego zachowania istniejących obiektów powinien zostać rozstrzygnięty na drodze specjalistycznego opracowania przy udziale WKZ.

❖ Zabytkowe układy przestrzenne wsi

Obszar gminy odzwierciedla procesy kształtowania się współczesnego układu przestrzennego wsi kieleckiej.

Teren gminy był zasiedlony już prawdopodobnie we wczesnym średniowieczu (pierwsze wzmianki o wsiach pochodzą z XII w.). Stabilizacja układów nastąpiła w wiekach średnich. Wsiom średniowiecznym i późniejszym układom osadniczym towarzyszył nowy układ pól i trójpłowa gospodarka.

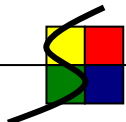
Wsie urządzone w poł. XIX w. otrzymywały kształt rzędówki, lokalizowanej po jednej stronie drogi, najczęściej północnej oraz ulicówki zabudowywanej obustronnie. Wskazanie ewentualnych form pierwotnych wsi wymaga odpowiednich badań archiwalnych. Kolejne przeobrażenia i przebudowy wsi spowodowały, że do czasów dzisiejszych przetrwały nieliczne pojedyncze fragmenty, podobnie stało się z konkretnymi obiektami zabudowy.

Do wsi częściowo urządzonych w oparciu o istniejące w XIX w. układy komunikacyjne należą wieś Sieraków i Słopiec. Wsie w całości przebudowane i urządzone w XIX w. to: Cisów, Niestachów, Smyków i Suków. Do wsi nie przebudowywanych należą Widelki.

BORKÓW - stara osada szlachecka, której dzieje sięgają początków XVI wieku. W XVIII wieku istniała tu kuźnica, browar, folwark karczma i młyn. W 1838 roku założono tu nową kuźnicę, której właścicielem był Wojciech Nowosielski ze Szczecna. Wieś należała do dóbr Szczecno, które w 1875 roku kupił Feliks Blumenthal. Kuźnica czynna była do ok. roku 1880. Jej ślady do niedawna jeszcze były widoczne obok szosy do Szczecna. We wsi zachowała się zabytkowa figura przydrożna w formie kamiennego krzyża na cokole z datą 1811 r. Zbudowany w 1976 roku zalew na Belniance sprawił, że Borków stał się ulubionym miejscem wypoczynku Kielczan. Borków jest miejscowością typowo wypoczynkową, znanym ośrodkiem jeździeckim.

BRZECZÓW - bardzo stara wieś będąca w posiadaniu kanoników kieleckich, o której wzmiankuje w kronikach już Jan Długosz. W końcu XVIII wieku we wsi było 38 chat chłopskich i dwa budynki dworskie, była też karczma i młyn. Zespół dworski ulokowany był w miejscu obecnej szkoły podstawowej i kaplicy. W czasach staszicowskich funkcjonowały tu kopalnie rudy.

CISÓW - malownicza wieś położona w górskiej dolinie, otoczona przez lesiste stoki gór Włochy, Małznej, Stołowej i Grzebienia. Leży nieopodal szosy Kielce-Raków. Początki wsi sięgają roku 1529. W 1701 roku właścicielem wsi był synowiec Jana Chryzostoma Paska. Pisarz, który przebywał tu pod koniec życia uwiecznił Cisów w swoich "Pamiętnikach". W 1837 roku było tu 35 domów i 196 mieszkańców. Parafię Cisów erygowano w 1765 roku. Budowę kościoła na wzgórzu rozpoczęto w 1770 roku, a ukończono dopiero w 1816. W kościele zachował się barokowo-klasycystyczny ołtarz z końca XVIII wieku oraz ołtarze boczne z pocz. wieku XIX. Na starym cmentarzu parafialnym wartę obejrzenia są kamienne nagrobki z II poł. XIX wieku. Wieś znana jest z tradycji patriotycznych. W okresie Powstania Styczniowego

mieli tu obóz powstańcy gen. Mariana Langiewicz i Józefa Hauke-Bosaka oraz płk. Dionizego Czachowskiego i Karola Kality- Rębajły. Podczas II wojny światowej wieś była zapleczem oddziału AK "Wybranieckich" Mariana Sołtysiaka "Barabasza".

DANKÓW-WÓJTOSTWO - wieś biskupia na prawym brzegu Belnianki do końca XIX wieku istniał tu drewniany dwór wójtowski i zabudowania dworskie. Wieś zachowała do dziś swoją dawną zabudowę.

KOMÓRKI - stara wieś folwarczna na skrzyżowaniu drogi do Pierzchnicy i Skrzelczyc, dziś ulubione miejsce weekendowego wypoczynku.

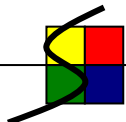
KRANÓW - wieś położona przy drodze z Sukowa do Daleszyc, nieopodal stolicy gminy. Jej dogodne położenie sprawia, że jest miejscem, w którym w nowych domach osiedla się coraz więcej rodzin z Kielc i Daleszyc.

MARZYSZ - bardzo stara wieś przy dawnym trakcie z Kielc przez Zagórze, Mójczę, Suków do Małogoszczy. Zachowany został układ przestrzenny podporządkowany ulicy. Nad Czarną Nidą istniała od XVI wieku osada młynarska z młynem wodnym, a później tartakiem.

MÓJCZA - bardzo stara podkielecka wieś biskupia przy drodze z Kielc przez Zagórze i Suków do Radomic, wzmiankowana przez Jana Długosza. Obok wsi istniała w XVII wieku huta ołowiu, do której rudy czerpano z kieleckich kamieniołomów na Wietrzni i Kadzielni. Drewniany kościół parafialny pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej konsekrowany został w 1865 roku. Początkowo, aż do erygowania parafii w 1982 roku drewniana kaplica włączona była do parafii w Sukowie. Na Lubrzance od XV wieku istniał młyn wodny, wielokrotnie przebudowywany.

NIESTACHÓW - stara wieś, dawniej należąca do biskupa krakowskiego. Kaplica w Niestachowie pw. Najśw. Serca Pana Jezusa o powierzchni 170 m². We wrześniu 1983 r. bp Stanisław Szymecki poświęcił plac pod budowę kaplicy. Kaplicę wybudowano w 1986 r. staraniem proboszcza par. Daleszyce, ks. Zdzisława Bartosza. Parafię erygował bp Kazimierz Ryczan 28 VI 1995 r., wydzielono ją z macierzystej parafii w Daleszycach.

NIWY - niegdyś osada hutnicza niedaleko Daleszyc, dziś wieś, która słynie z tego, że przez cały sezon można tu kupić zebrane w okolicznych lasach piękne grzyby i jagody.

SIERAKÓW - wieś położona na śródleśnej polanie na południe od Belnianki u stóp góry Krzemionki Założona prawdopodobnie dopiero w XIX wieku jako osada leśna.

SŁOPIEC - bardzo stara osada młyńska. Młyn i tartak czynne były aż do czasów współczesnych Zachował się w Słopcu stary dwór z I poł. XIX wieku (obecnie w przebudowie) wraz z pozostałościami ogrodu dworskiego. Nad Belnianką zachowane są ruiny młyna wzmiankowanego jeszcze w XVI wieku.

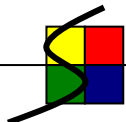
SMYKÓW - początki osady wiążą się z istniejącą tu w pocz. XVII wieku kuźnicą na Belniance. Z tego czasu zachowało się ujęcie wodne wykorzystywane przez młyn wodny i duże żużlisko na prawym brzegu rzeczki.

SUKÓW - bardzo stara osada nad Lubrzanką. Już Jan Długosz wspomina, że we wsi była karczma i młyn. Na rzece Warkocz istniał w XVII wieku zakład papierniczy oraz kuźnica. Zakład papierniczy czynny był jeszcze w XIX wieku. Kościół parafialny z kamienia pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny Królowej Polski. Zbudowany został w latach 1930-1936 wg. projektu architekta prof. Jana Karola Sas-Zubrzyckiego.

SZCZECNO - wieś królewska nad Pierzchnianką przy drodze do Chmielnika, powstała w końcu XV wieku. Od połowy XIX wieku wieś należała do rodziny Nowosielskich. Rezydowali oni w pięknym krytym gontem dworze. Dobra Szczecno, składające się z kilku folwarków, kuźnic i fryszerok sprzedano w 1875 roku Feliksowi Blumenthalowi. W 1910 kupiła Szczecno niemiecka rodzina Karola i Matyldy Mauwe. Mauwowie byli właścicielami dóbr do 1941 roku. Po wojnie majątek przejęło państwo i został on rozparcelowany. Obecnie budynek dworu pozostający w rękach prywatnych jest w ruinie. Zachowała się prowadząca do dworu aleja topolowa oraz resztki parku.

TRZEMOSNA - niegdyś stara osada hutnicza należąca do właścicieli Szczecna, położona na śródleśnej polanie przy drodze ze Szczecna do Borkowa. Zachowała tradycyjny układ ulicówki. Oaza ciszy. Ulubione miejsce spacerów wypoczywających w Borkowie.

WIDEŁKI - stara wieś w rozwidleniu rzeki Łukawki. W XVI wieku istniała tu huta szkła. We wsi był też młyn wodny na Łukawce. W pobliżu leży rezerwat leśny "Zamczysko"

❖ **Obiekty wpisane do rejestru dóbr kultury i pozostałe będące w ewidencji WKZ**

CISÓW

1. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. ŚW. WOJCIECHA:

- a cmentarz przykościelny - teren w granicach ogrodzenia,
- b kościół XVIII w., mur., nr rej. 375 z 14. 01. 1957
oraz nr rej. 292 z 15.06.1967
- c lamus (ze stodołą), XVIII w., drewn., 1763r,
- d ogrodzenie (z bramką), XIX w., mur., 1 ćw. XIX,
- e ogród (przy plebanii), XX w., ok. 1900r.,
- f plebania, XX w.,drewn., remont.,
ok. 1900, remont. 1986r.

2. CMENTARZ PARAFIALNY:

- a stary, XIX w., nr rej. 1148, teren w granicach ogrodzenia , poł. XIX w,
- b nowy, XIX w., nr rej. 1149, teren w granicach ogrodzenia, 2 poł. XIX w.

3. DOM NR 39, XIX w., nr rej. 552

wł. Józefa Krzemińska, drewn., 1827r,

4. DOM (z częścią gospodarczą) NR 114, XX w., wł.

Bolesław Ruczyński, drewn., ok. 1918r.

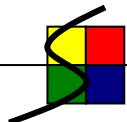
DALESZYCE

5. UKŁAD URBANISTYCZNY, nr rej. 1044

XVI-XIX,

6. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P W. ŚW. MICHAŁA ARCHANIOŁA:

- a cmentarz przykościelny - teren w granicach ogrodzenia,
- b dzwonnica (dzwonnica-brama ze schodami), XIX w., nr rej.
1040 przebud., mur., 1833,

- c kościół, XIII w., mur., przebud., nr rej.1040., 1221, gruntownie przebud. XVII, przebud. i rozbud. 1907-1920, arch. Stefan Szyller,
- d ogrodzenie (z bramkami), XIX w., mur., przebud., 1 ćw. XIX, przebud. po 1907r.

7. ZESPÓŁ CMENTARZA PARAFIALNEGO

- a cmentarz , XIX w., nr rej. 1140
teren w granicach ogrodzenia , 2 ćw. XIX w.,
- b kaplica, XX w., mur nr rej.
1043, 1908r,

8. KAPLICZKA ŚW. JANA NEPOMUCENA, XIX w., mur, remont., przy ul. Kościelnej, poł. XIX, remont. 1986.

9. KAPLICZKA ŚW. JANA NEPOMUCENA, XX w., mur., remont, nr rej. 1041, przy drodze do Górna, 1 poł. XIX, remont. I. 80 XX,

10. ZESPÓŁ ZAGRODY, ul. Głowackiego NR 5:

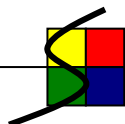
- a dom (z częścią gospodarczą), XIX w., drewn., 1892,
- b stodoła, XIX w., drewn., 1892.

11. ZESPÓŁ ZAGRODY, ul. Głowackiego NR 9:

- a brama, XX w., drewn., pocz. XX w.,
- b dom (z częścią gospodarczą), XX w., drewn.-mur., przebud.,
ok. 1920, rozbud.,
- c stodoła, XX w., drewn., pocz. XX,

12. ZESPÓŁ ZAGRODY, ul. Głowackiego NR 11

- a dom (z częścią gospodarczą), XVIII w., drewn., przebud., 1797,
przebud. 1946,
- b stodoła, XIX w., drewn., pocz. XIX.

13. ZESPÓŁ ZAGRODY, ul. Głowackiego NR 21:

- a dom (z częścią gospodarczą), XIX w.,
drewn., XIX / XX przebud., 1963,

14. ZESPÓŁ ZAGRODY, ul. Głowackiego NR 23:

- a dom (z częścią gospodarczą), XX w.,
drewn., ok. 1920, remont. 1973.

15. ZESPÓŁ ZAGRODY, ul. Głowackiego NR 25:

- a dom (z częścią gospodarczą), XX w., drewn.,
ok. 1915, przebud., ok. 1926, remont, 1937, 1977, 1980,
- b stodoła, XX w., drewn., 1928,

16. ZESPÓŁ ZAGRODY, ul. Głowackiego NR 27:

- a dom (z częścią gospodarczą), XX w., drewn.,
1910, przebud., po 1946, remont 1973,
- b ogrodzenie , XX w., mur., 1910,
- c piwnica , XX w., mur., 1910,
- d stodoła, XX w., drewn., 1910.

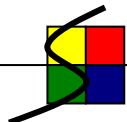
17. DOM ul. Głowackiego Nr 14 , XX w., drewn., przebud., z częścią gospodarczą, ok. 1870 r., przebud. 1960r.

18. DOM ul. Głowackiego Nr 15 , XIX w., mur.-drewn., przebud., z częścią gospodarczą, ok. 1880 r., rozbud. 1920r.

19. DOM ul. Głowackiego Nr 16 , XIX w., drewn., przebud., z częścią gospodarczą, ok. 1835 r,

20. DOM ul. Kościuszki NR 57, XX w., drewn., przebud., z częścią gospodarczą., ok. 1901.

21. DOM ul. Kościelna NR 18, XIX w., drewn., 2 poł. XIX.

- 22.** DOM (z częścią gospodarczą) ul. 3 Maja NR 10, XX w., drewn., 1915r.
- 23.** STODOŁA, pl. Cedry nr 17, XIX w., drewn., wł. Henryk Lizis, ok. 1890
- 24.** CMENTARZ ŻYDOWSKI, XIX w., 1 poł. XIX, teren nie ogrodzony przy szosie z Daleszyc do Rakowa za rozwidleniem drogi do Napękowa.
- 25.** CMENTARZ EPIDEMICZNY, XIX w., 2 poł. XIX,

MÓJCZA

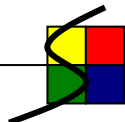
- 26.** KOŚCIÓŁ P. W. MB CZĘSTOCHOWSKIEJ, XIX w., drewn., przebudów.
1865 r., rozbud. 1917r, dobud. części mur. 1982r.

NIESTACHÓW

- 27.** ZESPÓŁ ZAGRODY NR 28:
 - a dom (z częścią gospodarczą), XX w., drewn., wł. Eugenia Grzegulec, ok. 1900 r,
 - b stodoła, XX w., drewn., ok. 1900 r.

SŁOPIEC RZĄDOWY

- 28.** ZESPÓŁ DWORU:
 - a dwór, XIX w., mur., nr rej. 503 z 9.09.1957 oraz nr rej. 636 z 28.10.1971, 1 poł. XIX,
 - b ogrodzenie (pozostałości ogrodzenia z bramą), XIX w., mur.-drewn., z bramą, 1 poł. XIX.
- 29.** MŁYN WODNY, XIX w., mur.- drewn., ruina, nr rej. 805 z 15.05.1958, nr rej. 298 z 15.02.1967, wł. Janusz Tomala, 1861 r., od 1964 w postępującej ruinie.

SUKÓW

30. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. NMP KRÓLOWEJ POLSKI:

- a kościół, XX w., mur.-drewn., nr rej. 1046,
1930-1936, arch. Jan Karol Sas - Zubrzycki,
- b ogród (przy plebanii), XX w., z zespołem starodrzewia
po starym kościele,
- c plebania, XX w., drewn., remont, nr rej.1046,
1918 r., dobud. ganku 1936, remont, ok.1975.

31. DOM (z częścią gospodarczą) nr 106, XX w., drewn., wł. Władysław Cedro, 1901 r.

32. CMENTARZ PARAFIALNY, XX w., teren w granicach ogrodzenia , 1918 r.

SZCZECNO

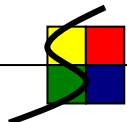
33. ZESPÓŁ DWORU

- a dwór, XVIII w., mur.- drewn., przebud., nr rej.1042 rozbud.
4 ćw. XIX, od 1996 r. nie użytkowany,
- b park krajobrazowy, XIX w., nr rej. 579, 2 poł. XIX.

WIDEŁKI

34. DOM NR 30, XIX w., drewn., wł. Michalina Pietras, drewn., 1829 r.

Wszystkie obiekty zabytkowe, stanowiące obiekty kultu religijnego lub obiekty użyteczności publicznej znajdują się w dobrym stanie technicznym i są użytkowane. W gorszej sytuacji są budynki mieszkalne, często opuszczone, o standardach odbiegających od aktualnych wymagań egzystencjonalnych.

❖ **Cmentarze**

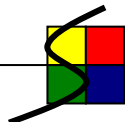
Obiekty cmentarne objęte ochroną konserwatorską:

1. Cisów - cmentarz przykościelny,
2. Cisów - cmentarz parafialny rzymsko - kat., stary,
3. Cisów - cmentarz parafialny rzymsko - kat., nowy,
4. Daleszyce - cmentarz przykościelny,
5. Daleszyce - cmentarz parafialny rzymsko-kat.,
6. Daleszyce - cmentarz żydowski,
7. Daleszyce - cmentarz epidemiczny,
8. Suków - cmentarz parafialny.

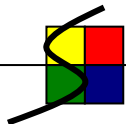
❖ **Miejsca pamięci**

Na terenie gminy Daleszyce występują następujące miejsca pamięci narodowej – objęte ochroną:

- Tablica Partyzantów - Armii Krajowej Żołnierzy „Barabasz” - Wybranieccy Cisów, kościół parafialny,
- Pomnik Członków Ruchu Oporu 1939 -1945, Daleszyce, Pl. Cedry - skwer,
- Tablica Ks. Kpt. Henryka Peszko Ps. „Wicher”, kapelana IV pułku leg. AK, Daleszyce, wmurowana w figurę Matki Boskiej, park, pl. Staszica,
- Pomnik - Mogiła Żołnierzy Armii Krajowej, Cisów, cmentarz parafialny,
- Tablica Żołnierzy AK „Wybranieccy” 1939-1945, Daleszyce, w kruchcie kościoła parafialnego,
- Mogiły Ofiar Egzekucji 1944 r. - Daleszyce, cmentarz parafialny, Mogiły Ofiar Wojny 1944-1945 r., Suków, cmentarz parafialny,
- Pomnik Powstańców 1883 r. i Partyzantów 1943 -1945, Cisów, lasy Cisowskie przy szlaku do Widełek,
- Tablica Żołnierzy - Partyzantów 1939 -1945, Kaczyn - kościół parafialny,
- Pomnik - Miejsce Obozu Oddz. AK „Barabasza”, Cisów, w lasach Cisowskich na stoku Góry Stołowej,

- Pomnik-Mogiła Żołnierza AK 1944 r., Cisów, cmentarz parafialny,
- Mogiła Partyzanta AK, Cisów - cmentarz parafialny,
- Obelisk - Powstańców 1863 r., Cisów - lasy Cisowskie, przy szlaku niebieskim z Daleszyc do Widełek,
- Tablica Partyzantów AK „Wybranieccy”, - Cisów, kościół parafialny,
- Symboliczna Mogiła Powstańców 1863 r. Żołnierzom I i II Wojny Światowej, Kranów, w polu przy drodze z Daleszyc do Kranowa,
- Pomnik Ofiar Egzekucji 1942-1944 r., Suków - Papiernia, 80 m. w głąb lasu, przy drodze Daleszyce - Suków, na odcinku Marzysz - Papiernia,
- Mogiła Partyzancka AK 1945 r., Cisów, cmentarz parafialny,
- Pomnik Ofiar Egzekucji 1943 r., Suków, na skraju lasu, przy drodze Daleszyce - Suków, na odcinku Marzysz-Papiernia,
- Pomnik Walki Partyzanckiej 1944 r., Niestachów, przy drodze Niestachów - Radlin w pobliżu szkoły podstawowej,
- Mogiła Partyzanta 1943 r. - Niestachów, w lesie na poł. od skrzyżowania dróg do Sukowa i Daleszyc,
- Pomnik - Miejsce Lądowania Desantu mjr Józefa Sobiesiaka, Szczecno, w lesie na wschód od wsi Szczecno przy leśnym dukcie do wsi Holendry,
- Tablica pamiątkowa Ku Czci por. dypl. Edwarda Witolda Skrobota „Wiernego”, partyzanta oddziału AK pod dowództwem „Barabasha”, Cisów, Kościół parafialny.

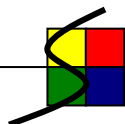
2.4.2 Uwarunkowania wynikające z wartości środowiska kulturowego

Uwarunkowania kulturowe stwarzają szansę rozwojową w zakresie:

- ✓ Dalszego rozwoju turystyki (duża atrakcyjność) i rekreacji (możliwość zagospodarowania na ten cel);
- ✓ Bazy obsługi badań naukowych i penetracji dydaktycznej (duże walory naukowe i dydaktyczne);
- ✓ Wykorzystania zasobów jako dobra użytkowego do różnych funkcji (kontynuacja użytkowania obiektów lub ich zagospodarowania po rewaloryzacji);
- ✓ Kreowania korzystnego wizerunku gminy, zachęcającego do zamieszkiwania i inwestowania.

Skuteczna ochrona wartości kulturowych gminy Daleszyce warunkowana jest:

- ✓ Ochroną i właściwym zagospodarowaniem obiektów i zespołów zabytkowych łącznie z ich otoczeniem;
- ✓ Wyeksponowaniem, uporządkowaniem i szerszym udostępnianiem najcenniejszych zasobów dziedzictwa kulturowego;
- ✓ Uświadomieniem potrzeby wspierania się na źródłach tożsamości regionalnej – patriotyzm i duma „ Małych Ojczyzn ”;
- ✓ Aktywnym, pomysłowym i komercyjnym podejściem do zagadnienia ochrony wartości kulturowych, ponieważ niejednokrotnie tylko w ten sposób można pozyskać finansowe podstawy rewaloryzacji obiektów zabytkowych.

2.5 Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców

2.5.1 Charakterystyka stanu istniejącego

Demografia – stosunki ludnościowe

Według danych statystycznych gminę Daleszyce na koniec 2008 r. zamieszkiwało 15136 osób. Liczba ta w ostatnich latach uległa niewielkiemu wzrostowi z 13900 osób w 1999r. do 15136 osób w 2008 r.

Tak, więc odnotowano wzrost ogólnej liczby ludności o 1236 osób.

Wzrost liczby ludności w latach 1999-2008 w gminie Daleszyce przedstawia poniższe zestawienie*:

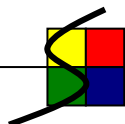
ROK	LICZBA LUDNOŚCI
2008	15 136
2007	14 961
2006	14 798
2005	14 615
2004	14 587
2003	14 419
2002	14264
2001	14 123
2000	14 017
1999	13 900

Wskaźnikami charakteryzującymi sytuację demograficzną gminy są :

- Ludność,
- Ruch naturalny ludności,
- Ruch migracyjny ludności,
- Struktura według ekonomicznych grup wiekowych.

Procesem kształtującym liczbę ludności jest ruch naturalny ludności wyrażany przez liczbę urodzeń i liczbę zgonów w danym roku.

Napływ ludności do gminy Daleszyce od roku 2001 zwiększył się natomiast zaobserwowano nieznaczny proces migracji wewnętrznych polegających na odpływie ludności z gminy od roku 2000. W strukturze migracji dominuje odpływ ludności do

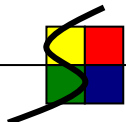
miast co jest rzeczą normalną (migracja w celu poszukiwania pracy, migrują ludzie którzy nie mogą na miejscu znaleźć pracy – tendencja korzystna ponieważ obecne rolnictwo zatrudnia zbyt dużo osób), natomiast w strukturze napływu przeważa napływ ludności ze wsi. W strukturze wiekowej wśród ludności migrującej przeważają osoby młode w wieku mobilnym. Podobny model migracji obserwowany jest na terenie województwa świętokrzyskiego.

ROK*	MIGRACJE WEWNĘTRZNE – NAPŁYW DO GMINY			MIGRACJE WEWNĘTRZNE – ODPŁYW Z GMINY		
	OGÓLNE	M	K	OGÓLNE	M	K
2008	305	70	76	150	68	82
2007	263	78	81	124	56	68
2006	159	138	125	101	56	45
2005	146	141	164	83	43	40
2004	212	107	105	74	44	30
2003	207	111	96	97	49	48
2002	128	66	62	89	45	44
2001	113	54	59	69	36	33
2000	158	72	86	85	33	52

W 2004r w gminie Daleszyce sytuacja dotycząca struktury ludności wg ekonomicznych grup wiekowych przedstawia się następująco:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 20,6% - ogólnej liczby ludności w roku 2004 r.,
- Ludność w wieku produkcyjnym – 39,7% - ogólnej liczby ludności w roku 2004 r.,
- Ludność w wieku poprodukcyjnym – 28,3% - ogólnej liczby ludności w roku 2004r.

Wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym powoduje podaż rąk do pracy na lokalnym rynku pracy (duża liczba bezrobotnych i pobierających zasiłki socjalne), sytuacja ta może się znacznie pogorszyć po wejściu ludności najmłodszej w wiek mobilny. Tak, więc najważniejszym celem do zrealizowania w najbliższych latach winna być polityka prowadząca do tworzenia nowych miejsc pracy.

Infrastruktura społeczna i ekonomiczna

Gospodarka jest dziedziną wiodącą w rozwoju gminy, warunkującą poziom dobrobytu ludności, wpływającą na dochody gminy i pośrednio na typ i stopień urbanizacji.

Szczególnie istotną funkcją lokalnej gospodarki jest zapewnienie wystarczającej liczby miejsc pracy w zgodzie ze strukturą zawodową i poziomem kwalifikacji zawodowo czynnej grupy ludności.

Pojęcie „gospodarki” obejmuje wszystkie dziedziny generujące miejsca pracy, takie jak:

- infrastruktura społeczna,
- usługi komercyjne,
- turystyka,
- przemysł,
- rolnictwo.

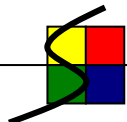
Gospodarka lokalna powstaje pod silnym wpływem czynników stymulowanych przez władze centralne i politykę zatrudnieniową prowadzoną w skali województwa i skali krajowej. Mimo niezwykle silnych uwarunkowań zewnętrznych i często nieprzewidywalnych inicjatyw inwestorów, władze gminy powinni angażować się w obserwację stanu gospodarki lokalnej, reagować na zachodzące zmiany i stymulować wszelkie związane z nimi akcje, które uznają za niezbędne lub pożądane.

Jednym z narzędzi tych działań jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Stan infrastruktury społecznej

Dziedzina szeroko rozumianej infrastruktury społecznej w realizacji celów rozwojowych gminy spełnia dwie ważne funkcje:

- z jednej strony umożliwia dostęp i korzystanie z urządzeń usługowych zgodnie z powszechnie występującymi potrzebami mieszkańców,
- z drugiej strony ma istotny i stale rosnący udział w tworzeniu miejsc pracy.

❖ Oświata i wychowanie*

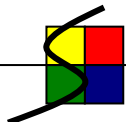
Na obszarze gminy Daleszyce funkcjonuje 11 Przedszkoli w tym .

1. Samorządowe Przedszkole w Daleszycach,
2. Dziewięć punktów przedszkolnych realizowanych na podstawie projektu „Dobry Start” kompleksowe wsparcie edukacji przedszkolnej w Gminie Daleszyce w latach 2009-2011, za środki unijne w następujących miejscowościach: Mójcza, Marzysz, Suków, Borków, Słopiec, Brzechów, Sieraków, Cisów i Widelki
3. Jeden punkt przedszkolny prowadzony przez Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Szczecna w budynku szkolnym w Szczecnie.

W gminie Daleszyce funkcjonuje aktualnie Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Daleszycach i Zespół Szkół Ogólnokształcących w Sukowie oraz 5 szkół podstawowych w miejscowościach: Daleszyce, Borków, Brzechów, Mójcza, Suków prowadzonych przez Gminę Daleszyce, oraz od 1 września 2007r. 5 szkół prowadzonych przez stowarzyszenia tj. w miejscowości Słopiec przez „Towarzystwo Przyjaciół Słopca” klasy I-VI z oddziałem tzw. „0”; w miejscowości Sieraków „Towarzystwo EKO Rozwoju Sierakowa i Smykowa” klasy I-VI z oddziałem tzw. „0”; W miejscowości Szczecno „Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Szczecna” klasy I-VI z oddziałem tzw. „0”; w miejscowości Marzysz „Towarzystwo Przyjaciół Marzysza” klasy I-VI z oddziałem tzw. „0”; w miejscowości Kranów „Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Kranowa” klasy I-III z oddziałem tzw. „0”

Szkoła Podstawowa umożliwia:

1. Podtrzymywanie poczucia tożsamości religijnej poprzez umożliwianie uczniom uczęszczania na lekcje religii na życzenie rodziców,
2. Uzyskanie pomocy pedagogicznej, w tym:
 - opiekę ze strony pedagoga szkolnego,
 - uczestnictwo w zespołach wyrównawczych,
 - diagnozę trudności szkolnych i wychowawczych oraz zaburzeń rozwojowych w poradni psychologiczno-pedagogicznej,
 - szczególną opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi.
3. Rozwój zainteresowań uczniów poprzez uczestnictwo w kołach przedmiotowych, kołach zainteresowań, zespołach artystycznych i sportowych, a także poprzez działalność redakcyjną w szkolnych mediach,

4. Realizowanie indywidualnych programów nauczania oraz ukończenia szkoły w skróconym trybie.

❖ **Ochrona zdrowia**

Na terenie Gminy Daleszyce funkcjonują 3 ośrodki zdrowia znajdujące się w następujących miejscowościach: Daleszyce, Szczecno, Suków. Są one prowadzone przez niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej tj. Centrum Sp. z o.o. przychodnia nr 6 w Daleszycach i przychodnia nr 6 w Szczecnie oraz Rodzinną Poradnię Zdrowia w Sukowie.

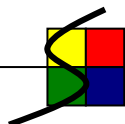
Mieszkańcy tych wsi oraz sąsiadujących z nimi mają zapewniony dostęp do tych usług. Sposób rozmieszczenia tych ośrodków wskazuje na ograniczoną dostępność do tego rodzaju usług dla mieszkańców wsi takich jak: Niestachów, Cisów, Widelki. Mieszkańcy Niestachowa korzystają z usług ochrony zdrowia w miejscowości Radlin gmina Górno. Mieszkańcy gminy korzystają z całej gamy usług zdrowia znajdujących się w aglomeracji kieleckiej.

Bazując na niewątpliwie korzystnych warunkach przyrodniczych i kulturowych i tworząc w gminie na bazie tych elementów sprawnie funkcjonujący organizm turystyczny, można zakładać wzrost popytu na usługi rehabilitacji, jak również na podstawowy zakres usług zdrowia.

❖ **Kultura, wypoczynek, sport**

Amatorski ruch artystyczny na terenie naszej gminy koncentruje się głównie wokół dwu zinstytucjonalizowanych form, tj. Miejsko - Gminnego Ośrodka Kultury w Daleszycach oraz prawie we wszystkich szkołach zlokalizowanych na terenie gminy.

Przybiera on zróżnicowane formy wyrazu od tańca i śpiewu kultywujących tradycję ziemi daleszyckiej i regionu świętokrzyskiego, po twórczość literacką i teatralną. Ostatnie z wymienionych rozwijane są głównie przez szkoły z terenu gminy. Szeroki jest odbiór społeczny działalności artystycznej: od dzieci i młodzieży szkolnej po dorosłych mieszkańców gminy. Uczestnicy ruchu artystycznego biorą udział w większości imprez kulturalno-oświatowych organizowanych na terenie gminy (szkoły, poszczególne sołectwa, w tym głównie – co zrozumiałe – Daleszyce). Taki zakres działalności siłą faktu przynosi wielorakie korzyści dla mieszkańców gminy w różnych

grupach wiekowych. Starszej generacji mieszkańców pozwala czynnie rozwijać tradycje kulturowe regionu; u młodzieży kształtuje właściwą postawę wobec zarówno tradycji jak i nowych i najnowszych trendów kultury artystycznej, wreszcie – co bardzo istotne – kształtuje społecznie pożądane wzory zachowań wśród dzieci i młodzieży.

Amatorski ruch artystyczny w Gminie Daleszyce, niezależnie od swojej powszechności, odnosił i odnosi spektakularne sukcesy poza granicami gminy: na szczeblu powiatu, województwa i ogólnopolskim. Jest to dowodem ogromnego zaangażowania jego promotorów i wykonawców.

Na terenie gminy działa Gminny Ludowy Klub Sportowy “Spartakus”, który w latach 1989/99 grał w III lidze piłkarskiej. Obecnie z powodzeniem gra w IV lidze. Drużyna młodzików “Spartakusa” dwukrotnie, w latach 2000-2001, zajęła I miejsce w turnieju “Piłkarska kadra czeka”.

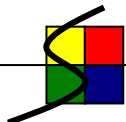
❖ **Pomoc społeczna**

Liczbę bezrobotnych w gminie Daleszyce w latach 2004 -2008 przedstawia następujące zestawienie:

Rok	Ogólna liczba bezrobotnych	Kobiety	Mężczyźni	Liczba Ludności	Stopa bezrobocia
2008	1215	649	566	15136	8,0
2007	1167	642	525	14961	7,8
2006	1348	695	653	14798	9,1
2005	1698	811	887	14615	11,6
2004	1723	837	886	14587	11,8

Jak wynika z powyższego zestawienia bezrobocia w Gminie Daleszyce w analizowanym okresie wykazywało tendencję spadkową w roku 2007 było o 4 punkty procentowe niższe niż w 2004 , nieznaczny wzrost o 0.2% odnotowano tylko w 2008 r. Na przestrzeni tych lat zmieniła się struktura płci osób pozostających bez pracy - na początku badanego okresu przeważającą grupą bezrobotnych byli mężczyźni, tak w następnych latach dominują kobiety.

Wydatki budżetu gminy Daleszyce na opiekę społeczną w latach 2005– 2008 obrazuje tabela:

ROK	OGÓŁEM	WYDATKI NA ZADANIA ZLECONE	WYDATKI NA ZADANIA WŁASNE
2008	890069	524962	365107
2007	752750	395229	357521
2006	819565	572464	246101
2005	491661	241203	250458

W latach 2005-2008 sukcesywnie wzrastały wydatki z budżetu Gminy Daleszyce na świadczenia przyznane na mocy przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W analizowanym okresie nastąpił wzrost nakładów Gminy Daleszyce na świadczenia z pomocy społecznej o blisko 45%.

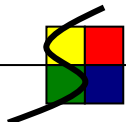
Wg. stanu prawnego na dzień 1.11.2009r. świadczenia z pomocy społecznej świadczone są w postaci:

1. zadań zleconych:

- a zasiłki celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- b specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

2. zadań własnych:

- a zasiłków stałych
- b zasiłków celowych
- c specjalnych zasiłków celowych.
- d zasiłków okresowych
- e posiłku
- f refundacji kosztów pobytu w domu pomocy społecznej
- g sprawienia pogrzebu
- h usług opiekuńczych

- i schronienia
- j pracy socjalnej

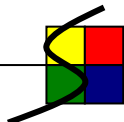
Do najczęściej występujących przyczyn udzielania świadczeń z pomocy społecznej należą:

1. ubóstwo
2. bezrobocie
3. niepełnosprawność
4. wielodzietność
5. długotrwała lub ciężka choroba
6. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wśród osób korzystających z pomocy społecznej przeważają kobiety 75% i osoby w wieku 18-45 lat pozostające w związkach małżeńskich, posiadające trzy lub więcej dzieci.

Poniższa tabela ilustruje strukturę wieku i płci osób objętych świadczeniami z pomocy społecznej w Gminie Daleszyce w roku 2008:

Wiek	Kobiety		Mężczyźni	
18-25	36	6,6	8	4,5
26-35	148	27,4	19	10,6
36-45	177	32,4	33	18,4
46-55	133	24,4	71	39,7
56-65	32	5,8	42	23,4
66 i więcej	19	3,4	6	3,4

Stan infrastruktury ekonomicznej

❖ Usługi komercyjne

Popyt na usługi komercyjne, w gminie Daleszyce, ich rozmieszczenie i struktura kształtowały się pod wpływem przemian społecznych i ekonomicznych, takich jak: rozmieszczenie ludności i struktura wieku.

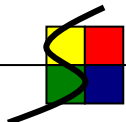
Na terenie gminy Daleszyce obserwuje się najwięcej podmiotów gospodarczych z zakresu: kupno, remont, sprzedaż samochodów, handel art. spożywczymi i przemysłowymi, usług remontowo - budowlanych i usług transportowych.

Najbardziej prężne pod względem usług komercyjnych są miejscowości: Daleszyce, Niestachów, Mójcza, Suków, Borków.

Dochody budżetu gminy Daleszyce w latach 2001-2008 z tytułu podatku od środków transportowych i wpływu z usług przedstawia poniższa tabela:

ROK	DOCHÓD BUDŻETU GMINY - LICZBA OGÓLNA	DOCHÓD BUDŻETU GMINY - PODATEK OD ŚRODKÓW TRANSPORTU	DOCHÓD BUDŻETU GMINY - PODATEK Z WPŁYWÓW Z USŁUG
2008	35773153	296126	76879
2007	32341781	310528	64324
2006	28332805	285222	74147
2005	28656805	243437	62842
2004	23834909	192670	36478
2003	20594626	267836	-
2002	20248021	157742	25231
2001	20505615	134913	25168

Z powyższego zestawienia wynika, że 0,21% liczby ogólnej dochodu budżetu gminy Daleszyce stanowiła podatek z wpływów z usług, natomiast 0,83% liczby ogólnej dochodu budżetu gminy Daleszyce stanowiła podatek od środków transportu.

Usługi komercyjne są ważną i dynamicznie rozwijającą się gałęzią gospodarki gminy Daleszyce, przynoszącą dochody nie tylko ich właścicielom, lecz także pośrednio gminie i mającą znaczny udział w tworzeniu nowych miejsc pracy.

Wyróżnikiem usług komercyjnych jest ich często rynkowy charakter, a ingerencja władz samorządowych jest znacznie ograniczona. Pewien wyjątek stanowią targowiska, których organizowanie i utrzymywanie, zgodnie z ustawą o samorządzie terytorialnym, jest zadaniem własnym gminy.

Sieć usług komercyjnych w powiązaniu z siecią usług publicznych, w oparciu o węzły komunikacyjne tworzą tzw. "kręgosłup urbanistyczny", zatem prawidłowe rozmieszczenie usług na terenie gminy odgrywa istotną rolę w kształtowaniu się struktury przestrzennej gminy Daleszyce.

Miasto Daleszyce jest zorganizowaną strukturą przestrzenną w której obserwuje się w obrębie rynku wzmożoną koncentrację usług komercyjnych i usług publicznych, tworzących wyróżniające się centrum miejscowości.

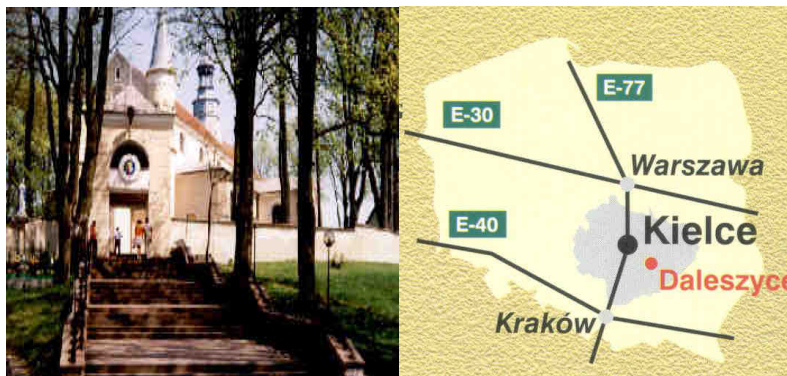
Sektor usługowy jest w Polsce uznawany za barometr przemian gospodarczych i wraz z okresem wychodzenia Polski z okresu przejściowego i wzrostem gospodarczym, udział sektora usługowego będzie gwałtownie rósł.

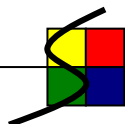
❖ Turystyka

O skali atrakcyjności turystycznej gminy świadczą :

- atrakcyjność kulturowa ,
- atrakcyjność przyrodnicza
- struktura bazy noclegowej i żywieniowej.

Gmina Daleszyce to największa w powiecie Kieleckim - sąsiadka Kielc - stolicy regionu, pozostająca w otulinie malowniczych, przyjaznych turystę Gór Świętokrzyskich.

Atrakcyjność kulturowa

O atrakcyjności kulturowej gminy Daleszyce świadczy zarówno zorganizowana działalność kulturowa, jak i zabytki kultury materialnej, pamiątki narodowe, zwyczaje i obyczaje (działalność zespołów folklorystycznych) oraz wszelkie formy odrębności kulturowej.

Działalność zorganizowaną prowadzi ośrodek kultury w Daleszycach, 1 biblioteka znajdująca się również w Daleszycach oraz jej 2 filie. Zakres tej formy działalności nie należy do szerokich.

Drugie oblicze kulturowości gminy Daleszyce, stanowi nasycenie obiektami zabytkowymi. Są to obiekty głównie z XIX - XX w., w szczególności z XVII w., układ urbanistyczny Daleszyc z XVI-XIX w., kościół w Daleszycach - XIII w.

Nasycenie obiektami zabytkowymi w gminie Daleszyce jest średnie, największe obserwuje się w Daleszycach.

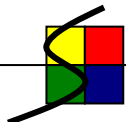
Miejscowość ta miała swój początek w XII w. Zachował się do dnia dzisiejszego interesujący układ urbanistyczny z XVI - XIX w. Niezmieniona w swej formie została ul. Głowackiego (dawna ul. Zaduszná), z zabytkową drewnianą zabudową (głównie z XIX w.). Serce Daleszyc - centrum, ma specyficzny nastrój małego miasta.

Niezwykłe wartości kulturowe posiadają takie wsie jak: Mójcza, Cisów, Suków, Widelki.

Mójcza - początki tej miejscowości sięgają XI w.; w XIII w. prowadził tamtędy szlak handlowy.

Cisów - miejscowość ta jest położona na wysokości 400 m.n.p.m.; w 1700r. Mieszkał tu Jan Chryzostom Pasek.

Suków - wieś pojawia się w dokumentach pisanych w 1470r, jako „Sułków”.

Widelki - w jej rejonie występują skały pochodzenia wulkanicznego; w pobliżu wsi znajduje się góra Zamczysko, na szczycie której znajdują się ślady dawnej warowni.

W miejscowościach tych znajduje się stara drewniana zabudowa (XIX, XX w.), której tak charakterystyczne elementy jak: drewniane detale sztuki ciesielskiej, wąskie ukształtowanie działek - np. Daleszyce, usytuowanie zabudowy szczytem do drogi - np.: Mójcza, stanowią o atrakcyjności pod względem kulturowym i przydatności do celów turystycznych.

Na terenie gminy Daleszyce w obrębie Cisowsko - Orłowińskiego Parku Krajobrazowego spotyka się liczne pamiątki narodowe - miejsca akcji partyzanckich z czasów II wojny światowej, między innymi miejsca walk AK pod dowództwem słynnego „Barabasza”.

Kultura w gminie Daleszyce nie jest dziedziną pierwszoplanową, Dziedzina ta jest najbardziej zaniedbaną stroną życia i postrzega się coraz to większy spadek aktywności kulturalnej.

Największą atrakcyjność pod względem kulturowym posiadają miejscowości i ich okolice: Daleszyce, Cisów, Widelki, Suków.

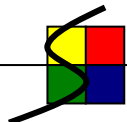
W dzisiejszej sytuacji zabytki architektury, kultury materialnej, tradycyjne umiejętności, wszelkie formy odrębności lokalnej powinny być chronione przy jednoczesnym wykorzystaniu ekonomicznym. Niektóre z nich tylko w ten sposób mogą pozyskać finansowe podstawy rewaloryzacji i zachowania. Wymaga to aktywnego, pomysłowego i komercyjnego podejścia do tej problematyki.

Z drugiej strony brak jest preferencji dla właścicieli i użytkowników, za spoczywające na nich obowiązki i ograniczenia sposobu użytkowania. W takiej sytuacji rygor nakazów i zakazów planistyczno - konserwatorskich może przynieść tylko częściowe rezultaty.

Przedsięwzięcia polegające na wykorzystaniu wartości kulturowych, jako czynnika rozwoju ekonomicznego, podejmowane mogą być przez rozmaite jednostki począwszy od pojedynczych, prywatnych osób, na spółkach skończywszy.

Umowa o zarządzaniu instytucją kulturalną pomiędzy samorządem, a organizatorem stałaby się w takiej sytuacji klasycznym kontraktem menedżerskim.

Każde udane przedsięwzięcie z udziałem finansów z innych źródeł np.: prywatnych zwiększy powodzenie następnych takich działań. Wzrosłaby społeczna świadomość wartości tradycji kulturowych, oraz zainteresowanie inwestora tą dziedziną biznesu, a dochody tym sposobem uzyskane służyłyby następным przedsięwzięciom prozabytkowym.

Atrakcyjność przyrodnicza

Do walorów przyrodniczych gminy Daleszyce należą m.in.:

- urozmaicona rzeźba terenu,
- duże kompleksy leśne,
- ciekі wodne oraz zbiorniki wodne przeznaczone m.in. do celów rekreacyjnych,
- duża liczba obszarów i obiektów chronionych.

Obszar gminy odznacza się urozmaiconą rzeźbą terenu. W znacznej części ma charakter górzysty i pagórkowaty.

Daleszyckie lasy stanowią „zielone płuca” aglomeracji świętokrzyskiej i należą do Europejskiej Sieci Ekologicznej - ECONET - obszar węzłowy o znaczeniu krajowym. Lasy porastają 58% powierzchni gminy. Charakteryzują się dużą różnorodnością siedlisk, bogactwem zespołów roślinnych i flory. Wyróżniono tu ponad 20 typów siedlisk - od boru suchego do olsu, z bogatymi zespołami roślinnymi.

W lasach i na torfowiskach żyje wiele gatunków zwierząt, w tym chronionych i rzadkich. Na uwagę zasługuje bóbr europejski, który po przeprowadzonej introdukcji na te tereny znalazł tu sprzyjające warunki do swego rozwoju.

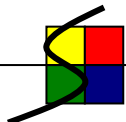
Niewielkie, ale liczne ciekі wodne sprzyjają uprawianiu wędkarstwa, są też miejscem kąpieli. Do tego ostatniego celu służą przede wszystkim dwa zbiorniki wodne – w Borkowie oraz Wojciechowie.

Walory krajobrazowe gminy wynikają z cech środowiska przyrodniczego. Na dużą atrakcyjność wpływa urozmaicona rzeźba terenu w połączeniu z kompleksami leśnymi a także ciekami wodnymi o naturalnym przebiegu.

Gmina Daleszyce znajduje się w zasięgu Cisowsko - Orłowińskiego Parku Krajobrazowego wraz z Cisowsko – Orłowińskim Obszarem Chronionego Krajobrazu oraz Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Na terenie gminy występuje duża ilość istniejących form ochrony przyrody, takich jak:

- rezerwaty przyrody:
 - „Cisów im. prof. Zygmunta Czubińskiego”,
 - „Białe Ługi”,
 - „Słupiec”,

- użytki ekologiczne:
 - „Bagno”,
 - „Torfowisko przejściowe”
- zespół przyrodniczo – krajobrazowy – „Ostra Górka”,
- stanowisko dokumentacyjne,
- pomniki przyrody ożywionej,
- pomniki przyrody nieożywionej.

Atrakcyjne i dobrze zachowane walory przyrodniczo - krajobrazowe stanowią podstawę do rozwoju turystyki w gminie Daleszyce. Część lasów jest przydatnych do rekreacji i tworzenia parków leśnych bez ograniczeń. Natomiast część należy udostępnić dla turystyki pieszej wyłącznie po wyznaczonych szlakach. Duża atrakcyjność krajobrazowa, lesistość, naturalnie rozwinięta sieć rzeczna, istniejące i projektowane zbiorniki wód powierzchniowych to główne walory przyrodnicze gminy Daleszyce. Dodatkowym plusem umożliwiającym wykorzystanie ww. walorów turystycznych gminy jest jej dobra dostępność.

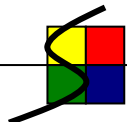
Mieszkańcy Kielc chętnie korzystają z uroków przyrodniczo - krajobrazowych gminy Daleszyce, mając możliwość dojazdu nie tylko własnym pojazdem, ale również kursującym na tej trasie autobusem MPK. Wzajemne zależności pomiędzy turystyką a transportem mają ogromne znaczenie dla rozwoju obu tych dziedzin. Usługi transportowe uznawane są za czynnik dynamizujący ruch turystyczny.

Struktura bazy noclegowej i żywieniowej i ruch turystyczny na terenie gminy

Sytuacja w gminie Daleszyce na dzień dzisiejszy w zakresie bazy noclegowej nie rysuje się najlepiej. Właściwie jedynie w obrębie zbiornika wodnego w Borkowie powstało kilka ośrodków dysponujących miejscami noclegowymi.

Infrastruktura turystyczna w gminie skupia się głównie nad zbiornikiem wodnym w Borkowie, gdzie zlokalizowane są ośrodki wypoczynkowe. Są to:

- Ośrodek szkoleniowo – wypoczynkowy „Exploris” (56 miejsc noclegowych – całorocznych),

- Ośrodek rekreacyjno – wypoczynkowy „Jodła” (97 miejsc noclegowych – czynny w sezonie maj-wrzesień),
- Ośrodek wypoczynkowy „Uroczysko” (150 miejsc noclegowych – czynny w sezonie),
- Dawny Ośrodek Jazdy Konnej „Amazonka” (80 miejsc noclegowych).
- Ośrodek wypoczynkowo-gastronomiczny „Karczma” w Sukowie
- Ośrodek wypoczynkowo-gastronomiczny „Sosnowy Dwór” w Sukowie (20 miejsc noclegowych)

Ponadto w Kaczynie funkcjonuje ośrodek charytatywny dla dzieci (Caritas Kielecka), o charakterze wypoczynkowym.

Aktualny stan bazy noclegowej wskazuje na brak obiektów o średnim standardzie świadczonych usług tj.: pensjonatów, obiektów zbiorowego zakwaterowania, ośrodków szkoleniowo – wypoczynkowych. Znaczne wyeksploatowanie bazy o niższym standardzie pogłębia deficyt miejsc noclegowych występujący w tej grupie.

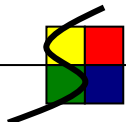
Zaspokojenie szybko rosnących potrzeb w tym zakresie wymaga wsparcia inicjatyw "małego biznesu".

We wsiach, takich jak: Marzysz, Borków, Komórki wytworzył się w latach powojennych z uwagi na niezwykle walory krajobrazowe - przyrodnicze trend budownictwa letniskowego, związanego z wypoczynkiem letnim - weekendowym.

Są plusy i minusy tego zjawiska. Minusem na pewno jest strona estetyczna, bowiem budownictwo to cechuje chaotyczność, nieestetyczność, brak nawiązania do budownictwa regionalnego.

Letniskowce były nader często stawiane na terenach nie przeznaczonych do zabudowy. Brak jest "kośca urbanistycznego", zróżnicowanych pod względem charakteru wnętrz urbanistycznych i ich logicznej hierarchii. Sama forma architektoniczna elementów zabudowy jest pretensjonalna, nadmiernie dominująca, niezgodna z funkcją.

Często na terenach zabudowy letniskowej zostały postawione budynki o gabarytach wskazujących na ich całoroczne wykorzystanie jako budynki mieszkalne.

W gminie Daleszyce są podstawy do rozwoju tzw. turystyki wiejskiej.

- Na obszarze gminy Daleszyce funkcjonuje 33 gospodarstwa agroturystyczne, w tym – 16 zrzeszonych w działającym od 6 lat Stowarzyszeniu Gospodarstw Agroturystycznym „Żeremie”, zapewniając zwłaszcza: wiejskie jadło, łowienie ryb, zbieranie jagód i grzybów, wypoczynek w siodle a także możliwość uczestnictwa w gospodarskim obrządku. Do gminy Daleszyce zapraszają liczne gospodarstwa agroturystyczne

Wsie takie jak: Cisów, Widelki, Szczecno, Sieraków, posiadają szczególne walory pozwalające na rozwój takiej, a nie innej formy wypoczynku.

Najcenniejszymi walorami turystyki wiejskiej są:

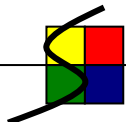
- możliwość kontaktu z mało zmienionym i nie zanieczyszczonym środowiskiem przyrodniczym,
- cisza, spokój, niewielki ruch,
- możliwość kontaktu z życiem wiejskim, zwierzętami domowymi i pracami rolnymi, folklorem wsi.

Turystyka wiejska jest przyjazna środowisku naturalnemu oraz jest sektorem gospodarki turystycznej, zarówno dla oferującego jak i korzystającego z tej formy wypoczynku.

Inną formą wypoczynku występującą na terenie gminy Daleszyce jest turystyka krajoznawcza. Przez obszar gminy przebiegają trasy turystyczne – niebieski i żółty szlak turystyczny oraz przyrodnicza ścieżka dydaktyczna.

Szlak niebieski jest fragmentem znanego szlaku turystycznego o długości 69 km, prowadzącego z Chęcin, przez Kielce do Łagowa. Na całej swej długości, w tym także na terenie gminy Daleszyce, przebiega głównie przez tereny leśne. Prowadzi przez kilka znaczących wzniesień - Górę Zalasną, Otroc, Sikorzę, Wrześnię, Stołową i Włochy. Na jego trasie znajduje się pomnik przyrody na G. Wrześni oraz rezerwat „Cisów”, a także miejsce pamięci narodowej - pomnik „Barabasha” u podnóża G. Wrześni i „droga krzyżowa” na G. Zalasnej. Szlak przebiega przez Daleszyce co umożliwia turystyce obejrzenie miejscowości.

Drugi szlak jest mniej znany i rzadziej odwiedzany. Prowadzi z Wideltek, przez Raków, do Szydłowa. W Widelkach łączy się ze szlakiem niebieskim. Na terenie gminy znajduje się jedynie jego niewielki odcinek (ok.3 km), w miejscowości Widelki.

Przyrodnicza ścieżka dydaktyczna „Cisów – Góra Września – Daleszyce” oznakowana przez Zarząd Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych pokrywa się z odcinkiem niebieskiego szlaku turystycznego. Ma długość 10,5 km i 8 przystanków.

W Niestachowie funkcjonuje od sezonu zimowego 2007/2008 wyciąg narciarski

Występują tu następujące formy turystyki: weekendowa, krajoznawcza, oraz turystyka wiejska.

Gmina predysponowana jest głównie do rozwoju turystyki miękkiej łagodnej, przyjaznej środowisku, ze względu na walory przyrodniczo - kulturowe.

Koncepcja rozwoju turystyki na terenie Miasta i Gminy Daleszyce została opracowana m.in. w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Daleszyce opracowanego przez Agencję Rozwoju Regionalnego i jej założenia znalazły się również w Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Białe Ługi”.

Na terenie Gminy Daleszyce znajdują się Trasy Rowerowe, które wiodą przez najpiękniejsze miejsca okolicy. Trasy o łącznej długości blisko 350 km zostały poprowadzone w taki sposób aby nie sprawiały kłopotów nawet początkującym miłośnikom turystyki rowerowej. Dodatkowymi atrakcjami jednośladowych podróży są liczne zabytki architektury i kultury ludowej m. in. Kościół w Cisowie i Kamienny krąg w Widelkach.

Relatywnie mała występująca tu baza noclegowa, a właściwie brak tanich obiektów noclegowych: domów wycieczkowych, schronisk młodzieżowych, dostępnych dla dzieci i młodzieży, stanowi barierę dla rozwoju turystyki w gminie Daleszyce.

❖ **Przemysł**

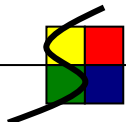
Z uwagi na to, że gmina Daleszyce w całości objęta jest formami ochrony przyrody na tym terenie przemysł nie jest wiodącą dziedziną gospodarki.

Udział sektora prywatnego w przemyśle daleszyckim jest duży i wynosi 78,9%.

Liczba zakładów drobnego przemysłu jest niewielka, liczba zatrudnionych w przemyśle analogicznie również mała.

Przemysł na terenie gminy Daleszyce to głównie drobne zakłady wytwórcze i punkty usługowe (samochodowe, kamieniarskie, obróbki drewna, ubojnie z masarnią, liofilizacja zdrowej żywności, przetwórstwo tłuszczów zwierzęcych), zaliczające się do obiektów o znikomym, ujemnym wpływie na stan środowiska, (zakłady są wyposażone w urządzenia chroniące środowisko przed ich szkodliwym wpływem).

Największymi przedsiębiorstwami są:

- Zakład Masarski „Zychowicz” w Daleszycach
- Przedsiębiorstwo P.U.H. „AWEX” – Daleszyce – produkcja spożywcza,
- „TES” – Spółka z o.o. – Niwy – materiały budowlane (izolacyjne).

Możliwości chronienia zakładów i utrzymywania poziomu zatrudnienia ze strony władz samorządowych są praktycznie znikome; można rozważać warianty odmiennego wykorzystania terenów podupadłych zakładów.

Mieszkalnictwo

W strukturze gminy przeważa zabudowa mieszkaniowa zagrodowa, funkcją uzupełniającą jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Na terenie gminy nie funkcjonują spółdzielnie mieszkaniowe brak jest też typowego budownictwa wielorodzinnego.

W gminie Daleszyce zdecydowana większość mieszkań stanowi własność prywatną.

Wg danych Urzędu Statystycznego stan zasobów mieszkaniowych na koniec 2007r. wynosił 4163 mieszkań, w których było 15477 izb o powierzchni użytkowej 329000 m². Mieszkań oddanych do użytku było 26, w których było 153 izb, o powierzchni użytkowej 2543 m².

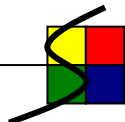
Liczba oddanych mieszkań w gminie Daleszyce wzrosła od 2000 r., o 966 mieszkań co odpowiada tendencji panującej w województwie świętokrzyskim w województwie.

Aspekty obronne

Istotne znaczenie dla bezpieczeństwa i ochrony mieszkańców gminy mają przedsięwzięcia z zakresu obrony cywilnej, jakie należy uwzględniać na różnych poziomach działań związanych z zagospodarowaniem przestrzennym gminy, ze szczególnym uwzględnieniem ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wymagań w toku działalności inwestycyjnej w oparciu o wytyczne wojewódzkich służb zarządzania kryzysowego, ochrony ludności i spraw obronnych.

Do przedsięwzięć z zakresu obrony cywilnej należy:

- budowie ochronne ,
- urządzenia specjalne do przeprowadzania odkażania i dezaktywacji sprzętu i odzieży oraz zabiegów sanitarnych ludności,

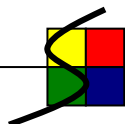

- alarmowanie i powiadamianie mieszkańców w przypadku zagrożeń,
- zaciemnianie i wygaszanie zewnętrznego oświetlenia
- zaopatrzenie w wodę w warunkach specjalnych,
- zachowanie odpowiednich wymagań dotyczących formy przestrzennej i struktury wewnętrznej zabudowy,
- **nie wskazywanie nowych terenów pod zabudowę w bezpośredniego zagrożenia powodziowego.**

2.5.2 Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców

Poprawa jakości życia mieszkańców na terenie gminy Daleszyce warunkowana jest:

- ✓ Poszerzeniem zakresu świadczonych usług publicznych – szczególnie usług zdrowia, kultury, sportu i rekreacji, a co za tym idzie zwiększeniem dostępności do tego rodzaju usług;
- ✓ Wzmocnieniem aktywności gospodarczej mieszkańców gminy poprzez wspomaganie drobnej przedsiębiorczości - rozwijanie drobnych zakładów produkcyjno – usługowych, przetwórstwa rolno - spożywczego;
- ✓ Wykreowaniem podaży i popytu na formy rekreacji wypoczynku związane z lasem i wodą (agroturystyka, małe pensjonaty);
- ✓ Rozwojem działalności gospodarczej, podporządkowanej zachowaniu wartości środowiska przyrodniczego, które stanowi główny walor turystyczny;
- ✓ Powstaniem planowanych zbiorników wodnych, których realizacja zwiększyłaby zapotrzebowanie na usługi turystyczno – rekreacyjne na terenie gminy;
- ✓ Przeprowadzeniem remontów i modernizacji starych zasobów mieszkaniowych na terenie gminy;
- ✓ Stworzeniem warunków dla lepszego wykorzystania infrastruktury technicznej poprzez jej racjonalną rozbudowę i modernizację;
- ✓ Wyrównaniem dysproporcji w obsłudze infrastruktury technicznej na obszarze gminy.

2.6 Uwarunkowania wynikające, ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej

2.6.1 Charakterystyka stanu istniejącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Podstawowe dane liczbowe charakteryzujące ekologiczną strukturę gleb

Powierzchnia użytków rolnych wynosiła wg danych WUS-Kielce z 2003 r. -7763 ha i stanowi 34,97% ogólnej powierzchni gminy (średnio w województwie wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 61,40%).

Tabela: Struktura użytków rolnych

Użytki rolne w (ha)	Państwowe w (ha)	Niepaństwowe w (ha)	ogółem	% użytków rolnych
Grunty orne	142	5312	5454	70,26
Sady	3	92	95	1,22
Łąki	66	1505	1571	20,24
Pastwiska	26	617	643	8,28
Ogółem	237	7526	7763	100

Grunty rolne, które uwzględniają użytki rolne oraz grunty rolne zabudowane, grunty pod stawami i grunty pod rowami zajmują powierzchnię 8253 ha, co stanowi 37,18% ogólnej powierzchni gminy. O rolniczym charakterze gminy świadczy liczba 2532 gospodarstw posiadających powyżej 1 ha użytków rolnych, przy całkowitej liczbie 2788 indywidualnych gospodarstw rolnych. Są to z reguły niewielkie gospodarstwa rolnicze o powierzchni 3-5 ha. Z uwagi na niską klasę bonitacyjną gleb (przewaga IVb, V, VI) ich produkcyjność jest niezbyt wysoka.

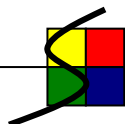

Tabela: Struktura przydatności rolniczej gleb

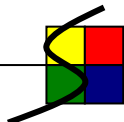
Wyszczególnienie	Kompleksy gruntów ornych									Kompleksy użytków zielonych		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	1z	2z	3z
Grunty orne (100%)	-	0,6	3,1	0,9	12,5	25,7	38,5	6,3	11,8	-	-	-
Użytki zielone (100%)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49,5	50,5

Gmina charakteryzuje się (jak już wspomniano) bardzo niekorzystnymi warunkami przyrodniczymi rozwoju rolnictwa, co potwierdza wskaźnik bonitacji użytków rolnych wynoszący 0,73 pkt. Oznacza to, że przeciętny hektar przeliczeniowy posiada klasę bonitacyjną nieco poniżej – V, w ramach której większość gruntów jest obecnie nieopłacalna w użytkowaniu rolniczym.

❖ Dane liczbowe i wskaźniki uzupełniające charakterystykę gleb

Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (wg JUNG Puławy w skali 120 punktowej wynosi zaledwie **45,4 pkt** i klasuje gminę na trzecim od końca miejscu w województwie (po gminie Skarżysko – Kościelne i mieście Skarżysko Kamienna), w województwie ten wskaźnik wynosi **68,1 pkt**. Na tak niską bonitację rolniczej przestrzeni produkcyjnej wpływa zarówno bardzo niska jakość gleb (grunty klasy bonitacyjnej V-VI zajmują 77,1% areалу użytków rolnych) jak i niekorzystny agroklimat (wskaźnik bonitacji agroklimatu wynosi 9,0 pkt., podczas, gdy średni wskaźnik dla województwa kształtuje się na poziomie 10,5 pkt.). Mniej korzystne od średnich wojewódzkich są także warunki wodne w glebie (wskaźnik stosunków wodnych w glebie wynosi 2,4 pkt., podczas, gdy średni wskaźnik dla województwa kształtuje się na poziomie 3,4 pkt.) oraz ukształtowania terenu dla potrzeb rolnictwa (wskaźnik przydatności dla rolnictwa rzeźby terenu wynosi 2,6 pkt., podczas, gdy średni wskaźnik dla województwa kształtuje się na poziomie 2,9 pkt.). Tereny o najniższej bonitacji rzeźby terenu skupiają się we wschodniej części gminy.

Ogółem tereny o niekorzystnej i mało korzystnej dla rolnictwa rzeźbie terenu zajmują 46% użytków rolnych zaś gleby erodowane w stopniu silnym i bardzo silnym stanowią 1,5 % gruntów rolnych.

Procentowy udział użytków rolnych położonych w poszczególnych przedziałach spadków terenu przedstawia się następująco:

Gmina	Grupy spadków terenu				
	0-3°	3-6°	6-10°	10-15°	>15°
gm. Daleszyce w %	54	21	14	9	2
Województwo w %	62	23	10	4	1

Wysoki poziom zakwaszenia gleb zwłaszcza w centralnej i wschodniej części gminy (gleby bardzo kwaśne i kwaśne zajmują łącznie 71% użytków rolnych a w województwie 54%).

Gleby wykazują niższą niż średnią w województwie naturalną zawartość pierwiastków plonotwórczych w glebach, zwłaszcza magnezu (udział gleb o bardzo niskiej zawartości Mg wynosi w gminie 47%, a w województwie 23%) oraz fosforu (w gminie bardzo niską zawartość P_2O_5 wykazuje 39% gleb zaś w województwie 27% gleb).

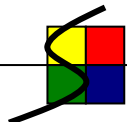
Stopień zakwaszenia gleb oraz zawartości przyswajalnych form: fosforu, potasu i magnezu w gminie Daleszyce kształtują się następująco:

A. Zakwaszenie (odczyn w "pH") - % ogółu gleb.

bardzo kwaśny	kwaśny	lekkokwaśny	obojętny	zasadowy
43	28	14	13	2

B. Zawartość P_2O_5 , K_2O i Mg (% gleb).

	Fosfor	Potas	Magnez
bardzo niska	15	19	37
niska	41	32	14
średnia	22	21	19
wysoka	9	12	14
bardzo wysoka	13	16	16

Niesprzyjające są również warunki agrarne. Gmina zalicza się do obszarów o najwyższym w regionie rozdrobnieniu gospodarstw indywidualnych (średni areal jednego gospodarstwa wynosi zaledwie 2,79 ha użytków rolnych) oraz bardzo niskim udziałem gospodarstw większych obszarowo (gospodarstwa powyżej 10 ha stanowią w gminie 1,8%, a w województwie 4,3%).

Nieco mniej uciążliwa jest natomiast szachownica gruntów. Na jedno gospodarstwo przypada w gminie 3,4 działki (w województwie – 3,8 działki), zaś średnia odległość najdalej położonej działki od siedliska wynosi 1,7 km (w województwie 2,0 km).

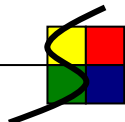
Korzystnym elementem jest natomiast stosunkowo dobry stan ekologiczny gleb. Zdecydowana większość terenów rolnych posiada stopień zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi i siarką siarczanową – „0” lub „I” co oznacza brak przeciwwskazań do rozwoju produkcji ekologicznej.

❖ Charakterystyka i zróżnicowanie przestrzenne gleb

Zgodnie z regionalizacją glebowo-rolniczą opracowaną przez JUNG Puławy, gmina Daleszyce zakwalifikowana jest do regionu Daleszycko - Rakowskiego, charakteryzującego się wysoką przewagą gleb żytnich o bardzo słabej i słabej przydatności rolniczej, wytworzonych głównie z piasków, średniokorzystnej rzeźbie terenu i warunkach wodnych w glebie oraz wysokim udziale użytków zielonych w strukturze użytków rolnych. Możliwości intensyfikacji rolnictwa z uwagi na niewielki dobór roślin i małokorzystne warunki agroklimatyczne są niewielkie. W układzie przestrzennym nieco korzystniejsze niż średnie w gminie warunki glebowe są we wsiach, w których występują większe masywy gleb lessowych (Cisów i Widelki), rędzinowych (Szczecno), a także brunatnych o mało przepuszczalnym podłożu (Brzechów i Suków). Dodać jednak należy, że wsie te posiadają równocześnie bardzo silną mozaikę gleb, charakteryzującą się występowaniem skrajnie zróżnicowanych warunków glebowych nawet w obrębie tej samej działki. Ponadto znaczne ograniczenia uprawowe powoduje fakt, że większość najcenniejszych gleb lessowych i rędzinowych zalega na stromych stokach i podlega procesom erozyjnym oraz jest trudna w uprawie mechanicznej.

We wsiach tych podstawowe znaczenie gospodarcze posiadają średniej jakości gleby bielcowe (pseudobielcowe) lub brunatne wylugowane wytworzone najczęściej z piasków gliniastych, rzadko rędzin lub lessów.

Pierwszym co do wielkości zajmowanej powierzchni typem gleb są **gleby pseudobielcowe ("A")**. Wspólną cechą tych gleb jest występujący nad poziomem próchnicznym jasny poziom wymywania (ługowania). Wapnowanie i obfite nawożenie organiczne poprawiają odczyn gleby i ich właściwości fizykochemiczne. W warunkach złej agrotechniki szybko jednak tracą cechy nabytej kultury rolnej.

Przydatność rolnicza tych gleb zależy w decydującym stopniu od skały macierzystej z jakiej zostały wytworzone. W obrębie tego typu występują więc gleby dobre wytworzone z glin lub utworów pyłowych jak również gleby bardzo słabej jakości wytworzone z piasków luźnych lub żwirów. Omawiany typ gleb występuje powszechnie w większości wsi i skupia się na terenach lepiej uwilgotnionych.

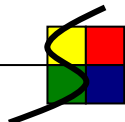
Drugim co do wielkości zajmowanej powierzchni typem gleb są gleby **brunatne wylugowano lub kwaśne ("Bw")**. W obrębie tego typu przeważają gleby wytworzone z piasków gliniastych, piasków luźnych i piasków słabogliniastych. We wsiach Cisów i Widelki występują też gleby brunatne wytworzone z lessów.

Wspólną cechą omawianych gleb jest występujący w profilu glebowym poziom brunatnienia oraz dość duże zakwaszenie zwłaszcza poziomu powierzchniowego. Podobnie jak gleby bielcowe silnie reagują na poziom kultury rolnej. O przydatności rolniczej decydują również: skład mechaniczny i układ stosunków wodnych. W gminie Daleszyce dominuje podział na gleby brunatne deluwialne (w miejscach niżej położonych i brunatne wylugowane i kwaśne stanowiące najłabsze grunty klas bonitacyjnych V i VI - przeważnie stale za suche).

Trzecią co do znaczenia grupą gleb są **gleby hydromorficzne**, wytworzone w warunkach trwałego uwilgotnienia (poziom uwilgotnienia waha się od 1,2 m do powierzchni gruntu).

W obrębie tej grupy gleb występują:

- **gleby glejowe ("G")** które w warunkach gminy stanowią gleby deluwialne występujące jako użytki zielone. Nadmierne nawodnienie spowodowało rozwój procesów glejowych redukujących zawartość substancji odżywczych i potęgujących zakwaszenie;
- **gleby mułowo-torfowe i torfowo-mułowe ("Emt", "Etm")** w profilu których warstwy torfu przemieszane są z mineralnym mułem (występują w dolinach większych rzek i wyłącznie jako użytki zielone). Obecnie większość z nich prawnie zalicza się do gleb mineralnych;
- **gleby torfowe i torfowo-murszowe ("T")** wytworzone z różnego rodzaju torfów (najczęściej niskich), przy czym niektóre z nich posiadają rozwinięty poziom murszenia (gleby te zaliczają się w całości do organicznych i występują wyłącznie jako użytki zielone);
- **gleby murszowo-mineralne i murszaste ("M")** powstałe z płytkich zatorfień, są glebami zawierającymi w poziomie próchnicznym znaczne ilości słabo rozłożonej substancji organicznej. Nie tworzą trwałych połączeń organiczno-mineralnych i w stanie suchym łatwo je oddzielić. W zależności od głębokości poziomu murszowego są zaliczane do gleb organicznych lub mineralno-organicznych;

- **mady ("F")** powstałe z osadów rzecznych występują w dolinie rzeki Belnianki we wsiach: Wójtostwo - Danków, Daleszyce, Borków, Słopiec Szlachecki, Mójcza i Suków. Stanowią najlepsze w gminie użytki zielone oraz towarzyszące im grunty orne - głównie kompleksów pastewnych. Są to gleby mineralne o dużej, potencjalnej wartości biologicznej.

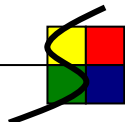
Wśród gleb o mniejszym znaczeniu gospodarczym (z uwagi na niewielki areał) wymienić należy:

- **Rędziny** występujące wyłącznie w typie **rędzin brunatnych ("Rb")** i wytworzone ze skał wapiennych (głównie węglanowych). Wspólną cechą tych gleb jest duża zawartość wapnia i występujący pod poziomem próchniczym poziom brunatnienia, przechodzący w rumosz skalny. W gminie zalicza się je do gleb najcenniejszych. Występują w małych areałach w dziewięciu wsiach, przy czym największe masywy spotyka się w Daleszycach i Szczecnie.
- **Czarne ziemie zdegradowane ("Cz") i czarne ziemie deluwialne ("C")** spotyka się w bardzo małych areałach na użytkach zielonych tylko kompleksów średnich. Również te gleby należy uznać za najcenniejsze w gminie, gdyż zawierają relatywnie najwięcej próchnicy, mimo że niekiedy są ciężkie w uprawie.

❖ Przydatność rolnicza gleb

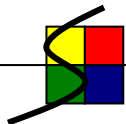
Pod względem właściwości uprawowych przeważają zdecydowanie (90%) gleby bardzo lekkie i lekkie nadające się do uprawy mechanicznej. Około 9% użytków rolnych zajmują gleby średniociężkie do uprawy (warstwę wierzchnią stanowi glina lekka) zaś 1% gleby bardzo ciężkie i ciężkie, które występują na niewielkich obszarach we wsiach: Komórki, Daleszyce, Widelki, Brzechów, Mójcza i Suków (łącznie około 37,8 ha).

Gleby zagrożone erozją wodną silną i bardzo silną występują we wsiach: Widelki, Daleszyce oraz Cisów i zajmują odpowiednio 28,3 ha i 30,3 ha. Powoduje ona zmywanie gleb ze zboczy i jej osadzanie u podnóży stoków lub w innych miejscach, gdzie zmniejsza się prędkość wody. Na terenie gminy Daleszyce czynnikami degradującymi pokrywę glebową jest również intensywne budownictwo oraz eksploatacja kopalni. Na glebach objętych erozją należy podejmować zabiegi przeciw erozyjne. Najbardziej skutecznymi są działania fitomelioracyjne i specjalne zabiegi techniczne. W warunkach gminy grunty te winny być w zasadzie trwale zadarnione lub zalesione.

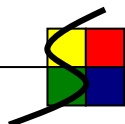
W zakresie przydatności dla rolnictwa gleby gminy Daleszyce dzielą się następująco:

- a. **Kompleks 2 - pszenney dobry** - skupia najcenniejsze rolniczo gleby gruntów orných (lessowe lub rędzinowe) i występuje w małych arealach we wsiach: Cisów, Szczecno i Brzechów. Nadaje się uprawy większości roślin naszej strefy klimatycznej i winien być szczególnie chroniony na cele produkcji polowej. Z uwagi na niewielki areal nie odgrywa jednak większej roli gospodarczej. Klasa bonitacyjna głównie IIIa.
- b. **Kompleks 3 - pszenney wadliwy**, występuje w wyżej wymienionych wsiach towarzysząc glebom kompleksu 2, a ponadto w Widelkach, Komórkach i Daleszycach. Są to również gleby rędzinowe lub lessowe lecz położone na stokach i w związku z tym ulegające okresowemu, nadmiernemu przesuszaniu. Potencjalnie posiada cechy użytkowe kompleksu 2, lecz z uwagi na okresowy niedobór wilgoci jest zawodny w plonowaniu, a ponadto ulega procesom degradacyjnym związanym z erozją wodną. Odczyn gleby zbliżony do obojętnego lub zasadowy. W klasyfikacji bonitacyjnej przeważa klasa IVa, a następnie IIIb i IVb.
- c. **Kompleks 4 (żytni bardzo dobry)** obejmuje gleby strukturalne wytworzone z piasków gliniastych, posiadające dobrze wykształcony poziom próchniczny i zalegające na zwężlejszych podłożach. Przy dobrej agrotechnice możliwości produkcyjne tych gleb zbliżone są do kompleksów pszennych. Z uwagi na niewielki areal (występuje tylko w Sukowie, Brzechowie i Mójczy) posiada wyłącznie znaczenie lokalne. Pod względem bonitacyjnym są to gleby klasy IIIb oraz (w niewielkim areale) klasy IVa.
- d. **Kompleks 5 (żytni dobry)** stanowi gleby lżejsze i mniej urodzajne niż zaliczane do kompleksu 4. Należą tu głównie gleby wytworzone z piasków gliniastych lekkich zalegających na nieco luźniejszym podłożu w typie pseudobielic lub brunatnych wylugowanych. Są to gleby dość wrażliwe na susze, przeważnie głęboko wylugowane i zakwaszone. Gleby te uważa się za typowo żytnioziemniaczane, lecz można na nich uprawiać jęczmień i inne rośliny polowe o średnich wymaganiach glebowych pod warunkiem zachowania wysokiego stopnia kultury. W klasyfikacji bonitacyjnej zaliczane są do gleb chronionych warunkowo - klasy IVa i IVb. Omawiany kompleks występuje w dużych masywach w Sukowie, Brzechowie i Szczecnie oraz w nieco mniejszych w Cisowie i Widelkach. Obok użytków zielonych i cenniejszych kompleksów pastewnych (omówionych w dalszej części niniejszego rozdziału) współtworzy dość rozległe obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej decydujące o rozwoju produkcji rolniczej gminy.
- e. **Kompleksy 6 żytni słaby i 7 żytni bardzo słaby** - charakteryzują się okresowym lub trwałym nadmiernym przesuszeniem oraz niską i bardzo niską zawartością substancji organicznych w poziomie ornym. Kompleksy te zalicza się do gleb o

najniższej przydatności rolniczej, gdyż potencjalnie nadają się w zasadzie do uprawy zaledwie kilku najmniej wymagających roślin polowych jak żyta, ziemniaków, seradeli i łubinu. Są to gleby wytworzone z piasków słabogliniastych i piasków luźnych, na podłożu przepuszczalnym. Łatwo ulegają degradacji i zakwaszeniu. Przez nawożenie mineralne uzyskuje się niewspółmiernie niski wzrost plonów. W obecnych warunkach wysokich cen środków produkcji większość tych gleb uznaje się za nieekonomiczne w użytkowaniu rolniczym. Zalicza się je do klas bonitacyjnych V oraz VI i nie podlegają ochronie prawnej przed zagospodarowaniem na cele nierolnicze (z wyjątkiem gleb organicznych).

- f. **Kompleksy 8 (pastewny mocny)** obejmuje gleby dolinne średniozwięzłe i ciężkie, okresowo nadmiernie uwilgotnione. Towarzyszą one przeważnie użytkom zielonym. Z natury swej są to przeważnie gleby zasobne w składniki pokarmowe i potencjalnie żyzne lecz z uwagi na nadmiar wilgoci i znaczną zwięzłość trudne w uprawie. Dobór roślin ogranicza się do znoszących nadmiar wilgoci (pastewne). Po uregulowaniu stosunków wodnych mogą awansować do kompleksu pszennego dobrego lub żytniego bardzo dobrego. Klasa bonitacyjna IVb i IVa. Należy dodać, że większość tych gleb w gminie objęta jest melioracjami.
- g. **Kompleks 9 (pastewny słaby)** - skupia lekkie gleby dolin rzecznych i bezodpływowych. Nadmierne uwilgotnienie występuje tu przeważnie wiosną, zaś w latach suchych obserwuje się często niedobór wilgoci. Dlatego też problem regulacji stosunków wodnych tych gleb jest bardzo trudny. Drenowanie likwiduje nadmierne uwilgotnienie ale pogłębia okresową suszę. Tym samym melioracje tylko odwadniające raczej nie mogą być stosowane. Bonitacyjnie gleby te zalicza się do klasy V (rzadko IVb) i nadają się do uprawy roślin pastewnych o niskich wymaganiach (owies, ziemniaki, mieszanki pastewne gleb słabych).
- h. **Kompleks 2z - użytki zielone średnie** obejmuje najwartościowsze w gminie łąki i pastwiska użytkowane przeważnie w systemie dwukośnym. Większość z nich jest zmeliorowana i stanowi główne źródło pasz objętościowych dla bydła. Bonitacyjnie są to gleby klas III i IV. Winny być ściśle chronione przed zagospodarowaniem na inne cele.
- i. **Kompleks 3z - użytki zielone słabe** stanowią łąki i pastwiska na glebach mineralnych i organicznych zbyt suchych lub zbyt wilgotnych (często przesuszanych lub podtapianych). W stanie naturalnym dominują łąki jednokośne turzycowate i trawiaste o niskiej wartości rolniczej, wrażliwe na źle funkcjonującą meliorację. Część – zwłaszcza suchych pastwisk przyleśnych jest nieekonomiczna w użytkowaniu rolniczym i mogłaby być zalesiona.

❖ Zagadnienia degradacji gleb

Degradacja gleb jest spowodowana wieloma czynnikami, a jej efektem końcowym jest zawsze zmniejszenie aktywności biologicznej środowiska glebowego, zmniejszenie produktywności oraz zniszczenie pokrywy glebowej. Procesy degradacji w zależności od przyczyn dzieli się na naturalne, geotechniczne, przemysłowe, urbanizacyjne, komunikacyjne, agrotechniczne oraz chemiczne. Gleba opiera się najdłużej presji czynników degradujących, gdyż specyficzne naturalne właściwości, które opóźniają i zwalniają procesy degradacyjne. Odporność ta zależy od składu mineralnego i granulometrycznego oraz od zawartości próchnicy. Najmniejszą odporność na działanie czynników degradujących wykazują gleby pyłowe, piaskowe luźne i słabogliniaste. Na obszarze gminy z najważniejszych zagrożeń degradujących gleby jest powierzchniowa erozja wodna. Powoduje ona zmywanie gleby ze zboczy i jej osadzanie u podnóży stoków lub w innych miejscach, gdzie zmniejsza się prędkość prądu wody. Głównym elementem klimatycznym wpływającym na występowanie erozji wodnej jest wielkość i natężenie opadów atmosferycznych oraz wiosenne spływy roztopowe, zwłaszcza na obszarach o rzeźbie wyżynnej i o znacznych spadkach, jakie dominują w niektórych rejonach obszaru gminy. Wskaźnik zagrożenia erozyjnego uzależniony od rocznej sumy opadów, przedstawia się następująco:

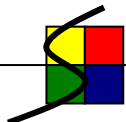
< 600 mm	wskaźnik 1,00,
600-700 mm	wskaźnik 1,19,
700 - 800 mm	wskaźnik 1,40,
800 - 900 mm	wskaźnik 1,69.

Wielkość erozji gleb jest również uzależniona od ich podatności na rozmywanie w zależności od rodzaju, typu i składu granulometrycznego. Przedstawia się następująco:

- gleby organiczne, mady - podatność niska,
- gliny lekkie, piaski gliniaste i utwory szkieletowe - podatność słaba,
- piaski luźne, słabogliniaste - podatność średnia,
- utwory lessowe - podatność silna.

Najważniejszymi elementami rzeźby wpływającymi niekorzystnie na występowanie i nasilenie procesów erozyjnych są: nachylenie i długość zbocza, ekspozycja i rozczłonkowanie powierzchni terenu.

Ocena zagrożenia uzależniona od nachylenia stoku przedstawia się następująco:

- 0-2% - erozja nie występuje,
- 2-5% - zagrożenie słabe,
- 5-10% - zagrożenie średnie i silne,
- pow. 10% - zagrożenie silne i bardzo silne.

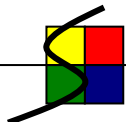
Na obszarze badań miejscami w dużym stopniu na degradację gleb wpływają czynniki wynikające z urbanizacji i uprzemysłowienia. Głównymi czynnikami degradującymi pokrywę glebową jest budownictwo zagrodowe, przemysłowe i komunikacyjne oraz związane z eksploatacją kopalin.

Ponadto zanieczyszczenia przemysłowe powodują możliwość kumulowania w glebie nadmiaru pierwiastków szkodliwych dla zdrowia, które w działaniach rekultywacyjnych są trudne do usunięcia. Ocenę stopnia skażenia gleb na terenach zurbanizowanych można dokonać na podstawie wielkości opadu pyłu w t/km²/rok gdzie występują następujące przedziały:

- a. opad pyłu poniżej 100 t/km²/rok - gleby w niewielkim stopniu zdegradowane chemicznie,
- b. opad pyłu 100- 200 t/km²/rok – gleby nieznacznie zdegradowane chemicznie

W oparciu o sześciostopniową skalę zanieczyszczeń zawartą w „Ramowych wytycznych dla rolnictwa” opracowanych przez JUNG w Puławach wynika, że gleby kwalifikują się do umieszczenia w 0 i 1 stopniu zanieczyszczenia tj. nie są zanieczyszczone metalami ciężkimi. W 1993r. stwierdzono na obszarze gminy jedno punktowe zanieczyszczenie kadmem (Cd) użytku zielonego.

Uwzględniając łącznie wszystkie wymienione czynniki należy stwierdzić, że w obrębie gminy jedynie w przykrawędziowych oraz stokowych częściach wysoczyzny lessowej (okolice Cisowa i Widełek) gleby podlegają erozji dość intensywnej. Nie dotyczy to stoków wzniesień zalesionych, na których procesy te zostały zahamowane, gdzie lasy na tych obszarach pełnią funkcje glebochronne. Na pozostałych terenach niezalesionych występuje niska i słaba podatność erozyjna. W planowaniu przestrzennym i w gospodarowaniu, na glebach zagrożonych erozją należy podejmować różne zabiegi przeciwoerozyjne. Najbardziej skutecznymi są działania fitomelioracyjne i specjalne zabiegi techniczne.

❖ Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów

Gmina w zasadzie nie dysponuje zasobami gruntów komunalnych pod zabudowę. Brak jest również państwowych terenów budowlanych. Pewne możliwości zwiększenia terenów komunalnych stwarza przeznaczenie pod zabudowę nie zagospodarowanych gruntów A.W.R.S.P. i Skarbu Państwa, które można skomunalizować oraz ewentualny - celowy zakup od właścicieli prywatnych.

Uwzględniając fakt, że obecnie znaczny areał gruntów rolnych pozostaje niezagospodarowany zaś gmina znajduje się w strefie „silnego potencjalnego wzrostu popytu” na tereny budowlane i rekreacyjne. Zwiększenie i koncentracja zasobów gruntów komunalnych na obszarach predysponowanych pod zabudowę (w tym pod inwestycje komunalne) może stać się ważnym źródłem zwiększenia dochodów gminy i winna już teraz znaleźć właściwe miejsce w działaniach samorządu.

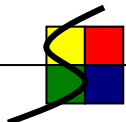
❖ Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego rozmieszczenia i rozwoju zabudowy rolniczej

Na obszarze gminy przeważa zdecydowanie drobnotowarowa zabudowa zagrodowa skupiająca się wzdłuż ważniejszych dróg w charakterystycznych układach liniowych. Tylko niewielka część tej zabudowy występuje w rozproszeniu z reguły w sąsiedztwie własnych rozłogów. Obecny układ przestrzenny wsi ma głębokie tradycje historyczne i jest wynikiem utrzymującego się od szeregu lat rozdrobnienia agrarnego i podziałów własnościowych gruntów, które wytworzyły charakterystyczną rozdrobnioną szachownicę działek.

W gminie Daleszyce (podobnie jak w większości gmin podmiejskich) zabudowa rolnicza uległa dodatkowo silnemu przemieszaniu z zabudową mieszkaniową i usługową wywołując liczne konflikty i kolizje.

Można przyjąć, że dzisiejsze rozmieszczenie zabudowy wiejskiej (usankcjonowane w kolejnych edycjach planów miejscowych) jest względnie trwałym elementem zagospodarowania przestrzeni i nie wykazuje od lat znaczących zmian. Czynnikiem utrwalającym ten układ jest realizowany (zgodnie z dzisiejszymi potrzebami) program budowy wodociągów wiejskich oraz projektowane systemy kanalizacji i gazociągów, które przewiduje się do praktycznie wszystkich często oddalonych terenów zabudowy.

Trzeba jednak zaznaczyć, że w świetle przewidywanych przekształceń strukturalnych obszarów wiejskich zmierzających z jednej strony do powiększenia areału gospodarstw i zmniejszeniu zatrudnienia w rolnictwie zaś z drugiej do aktywizacji przedsiębiorczości nie związanej bezpośrednio z areałem, obecny **układ zabudowy**

wiejskiej będzie czynnikiem ograniczającym pożądaną restrukturyzację funkcji rolniczej, gdyż nie zapewnia dobrych warunków lokalizacji zarówno większych obszarowo gospodarstw rolnych jak i prowadzenia na większą skalę działalności gospodarczej zwłaszcza uciążliwej dla otoczenia.

Uwzględniając jednak fakt, że nawet w sprzyjających warunkach poprawa struktury agrarnej będzie procesem długotrwałym (zaś w realiach gminy utrudniały ją będą również niska jakość gleb i sąsiedztwo miejskiego rynku pracy) można założyć, że dotychczasowy (drobno skalowy) charakter zabudowy nie ulegnie szybkim zmianom a nawet zmierzał będzie w kierunku dalszego rozdrobnienia gospodarstw i ograniczanie jej funkcji rolniczej.

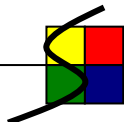
Niemniej jednak (zwłaszcza we wsiach o korzystniejszych warunkach przyrodniczych rozwoju rolnictwa) należałoby przewidzieć potrzeby kształtowania nowych struktur zabudowy wiejskiej determinowanych rozwojem gospodarki rynkowej.

Dotyczyć to będzie przykładowo:

- przedsiębiorczości (rolniczej i nierolniczej), która z uwagi na uciążliwość dla otoczenia lub większe potrzeby terenowe nie może być lokalizowana w dotychczasowej zabudowie zwartej,
- większych obszarowo gospodarstw (np.: hodowlanych), których z uwagi na gabaryty siedliska nie da się usytuować w tej zabudowie,
- gospodarstw wielofunkcyjnych np.: agroturystycznych lub letniskowych związanych z określonym terenem np.: stawem rybnym, zbiornikiem wodnym, obszarem leśnym itp.

Przewiduje się także, że na terenach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie Kielc zwiększeniu ulegną potrzeby, lokalizacyjne inwestorów z zewnątrz dotyczące zarówno przedsiębiorczości gospodarczej jak i mieszkalnictwa.

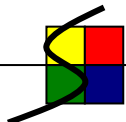
Elementem kreującym te procesy mogłaby być celowa koncentracja i rozwój usług publicznych, preferencje „w uzbrojeniu” jak i przygotowanie odpowiedniej oferty terenów pod względem własnościowym w sposób nie kolidujący z funkcją rolniczą.

2.6.2 Uwarunkowania wynikające ze stanu istniejącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Wnioski wynikające z obecnego stanu produkcji rolniczej i organizacji obsługi rolnictwa:

- ✓ Produkcja rolnicza gminy znajduje się w znacznym regresie i obniżyła się do poziomu samozaopatrzenia;
- ✓ Nie są praktycznie wykorzystane warunki ekonomiczne rozwoju rolnictwa związane z położeniem gminy w bezpośrednim sąsiedztwie rynku żywnościowego Kielc oraz w strefie masowego wypoczynku i rekreacji;
- ✓ Gmina posiada predyspozycje do rozwoju produkcji pasz objętościowych i chowu bydła a także rozwoju specjalizacji podmiejskiej. Są również możliwości rozwoju gałęzi pracochłonnych dostosowanych do niekorzystnych warunków glebowo - klimatycznych (niektóre owoce jagodowe, nasiennictwo, zielarstwo itp.);
- ✓ Struktury wolnorynkowe nie powstały w zakresie usług mechanizacyjnych oraz skupu pozostałych artykułów rolnych (skup ten realizowany jest doraźnie przez pośredników);
- ✓ Brak jest także trwałego powiązania usług z produkcją rolniczą (np. na zasadach „agrobiznesu”).

2.7 Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej

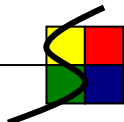
2.7.1 Charakterystyka gospodarki leśnej

❖ Uwarunkowania zewnętrzne

Gmina Daleszyce zalicza się do grupy gmin o najwyższej w województwie lesistości (las zajmują ponad 58% powierzchni ogólnej) i do obszarów, na których zachowały się duże i w znacznej części pozostające w stanie naturalnym formacje leśne, stanowiące pozostałość pradawnej Puszczy świętokrzyskiej. Fakt ten usankcjonowany został objęciem ochroną parkową prawie 72% powierzchni leśnej. Ochronę tę zapewnia Cisowsko - Orłowski Park Krajobrazowy, którego najcenniejszym elementem są porastające stoki i wzgórza, naturalne lasy mieszane jodłowo - bukowe, a także występujące w licznych i rozległych dolinach lasy i bory bagienne oraz rzadko spotykane olsy jesionowe. Wśród drzewostanów parkowych nierzadko spotyka się ponad 100 - letnie zgrupowania jodły i buku oraz cenne gatunki cisa, modrzewia, wiązu, dębu i jesionu. Dodać należy, że COP-K zaliczony został w europejskim systemie ekologicznym ECINET do grupy węzłów ekologicznych o randze krajowej, posiadających kluczowe znaczenie dla stabilizacji krajowego systemu ochrony środowiska.

Pod względem funkcjonalno - przestrzennym najważniejszym jest fakt, że większość obszarów leśnych gminy położona jest w strefie dogodnej dostępności turystycznej z ośrodka wojewódzkiego - Kielc (dojazd samochodem nie przekracza izochrony - 30 min.) a ponad 3,2 tys. ha lasów znajduje się w promieniu 10 km od miasta liczącego powyżej 50 tys. mieszkańców, co kwalifikuje je do uznania za lasy chroniące wielkomiejskie środowisko przyrodnicze (obecnie status lasów ochronnych w tej grupie posiada ok. 800 ha lasów państwowych obrębu „Szczecno”). Podkielecki obręb „Marzysz”, znajdujący się również w tym promieniu wskazuje stopień uszkodzeń przemysłowych drzewostanów, pozwalający zaliczyć je do II grupy uszkodzeń przemysłowych i wymaga sukcesywnej przebudowy oraz wzmożonych działań pielęgnacyjno - ochronnych, kolidujących z intensywnym udostępnianiem turystycznym.

Dodać należy, że „lasy daleszyckie” należą do najatrakcyjniejszych w regionie obszarów pozyskiwania runa leśnego, zwłaszcza grzybów, zaś lasy w rejonie Sukowa, Borkowa, Marzysza, Szczecna i Mójczy poddane są masowej i narastającej penetracji turystycznej.

Reasumując można postawić tezę, że środowisko leśne gminy wespół z innymi walorami przyrodniczymi (zbiorniki wodne, urozmaicony krajobraz, czyste powietrze) stanowi dla mieszkańców Kielc najatrakcyjniejszy obszar rekreacyjny, który powinien być racjonalnie wykorzystany zarówno z pożytkiem dla społeczności lokalnej jak i mieszkańców Kielc a także regionu kieleckiego.

❖ Ogólna ocena zasobów leśnych gminy

Powierzchnia lasów w gminie Daleszyce w 2007 r. wynosiła 12 928 ha, to jest około 56,8% ogólnej powierzchni gminy (wskaźnik lesistości jest zatem dwukrotnie wyższy od przeciętnego w województwie (27,8%). Średnia europejska wynosi 32%, Unii Europejskiej 42%. Lasy państwowe zajmują powierzchnię 11 329,1 ha, a lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa (lasos będące własnością Gminy, Agencji Nieruchomości Rolnych oraz osób prywatnych, wspólnot gruntowo – leśnych i spółdzielni produkcyjnych) zajmują powierzchnię 1598,9 ha. W strukturze własnościowej dominują lasy zarządzane przez Nadleśnictwa Daleszyce, Łagów i Kielce.

W „Wojewódzkim programie zwiększania lesistości na lata 2000-2020” gmina Daleszyce została zaliczona do gmin o wysokich preferencjach zalesieniowych. W zaktualizowanym w 2003 roku „Krajowym programie zwiększania lesistości” gmina Daleszyce się nie znalazła.

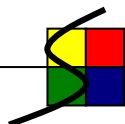

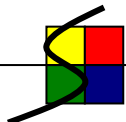
Tabela: Powierzchnia lasów w poszczególnych sołectwach, dane za rok 2007

Sołectwo	Udział powierzchni lasów w powierzchni sołectwa (%)
Borków	11,68
Brzechów	1,02
Cisów	85,89
Daleszyce	1,78
Danków	7,04
Komórki	43,19
Kranów	68,28
Marzysz	15,14
Mówcza	25,96
Niestachów	69,44
Niwy	69,54
Sieraków	37,17
Słopiec	24,73
Smyków	4,38
Suków	41,87
Szczecno	73,73
Trzemosna	44,41
Widelki	81,03
Ogółem	56,80

Źródło: Dane Urzędu Gminy Daleszyce

Pod względem rejonizacji przyrodniczo – leśnej jest to teren VI Krainy Małopolskiej, dzielnicy 2 Gór Świętokrzyskich. Pod względem położenia geograficznego całość obszarów leśnych gminy zalicza się do mezoregionu „Łysogórskiego” stanowiącego południową część dzielnicy „Puszcza Świętokrzyska”, gdzie zachowały się jeszcze duże i zwarte kompleksy lasów państwowych, z których część posiada charakter naturalnych zbiorowisk leśnych charakterystycznych dla pradawnej Puszczy Świętokrzyskiej. Z uwagi na zróżnicowaną budowę geologiczną oraz warunki glebowo-wodne siedliska leśne są również bardzo zróżnicowane. Występują tu prawie wszystkie typy siedliskowe: od bardzo żyznych lasów świeżych (24,1% ogólnej pow. Lasów Państwowych), olsów (3,2% pow., z której znaczną część stanowi bardzo cenne siedlisko olsu jesionowego) i lasów wilgotnych (1,4% pow.), poprzez żyzne: lasy mieszane świeże (20,6% powierzchni) i lasy mieszane wilgotne (1,6% powierzchni), średniożyzne: bory mieszane świeże (16,2% pow.), bory mieszane wilgotne (3,8% pow.) do ubogich: borów świeżych (20,3% pow.), borów wilgotnych (4,8% pow.), borów bagiennych (1,2% pow.) po najuboższe bory suche (2,8% pow.).

Dodać należy, że większą część lasów świeżych, lasów mieszanych świeżych i borów mieszanych świeżych stanowią siedliska wyżynne, charakterystyczne dla tej części Gór Świętokrzyskich.

Korzystny układ siedlisk ukształtował zbiorowiska drzew o charakterystycznym składzie gatunkowym. Gatunkami dominującymi są: sosna (57% powierzchni) i jodła (17% powierzchni). Pozostała część powierzchni przypada na buka (7%), brzozę (7%), dęba (4%), olszę (4%), świerka (1 %), osikę (1 %), graba (1 %) i inne (1 %).

Przeważają drzewostany mieszane z dużym udziałem gatunków iglastych. Tylko w południowo-wschodniej części obrębu „Łagów” występują dość duże obszary borów świeżych i borów suchych charakteryzujących się praktycznie monokulturą sosnową (z niewielką domieszką brzozy).

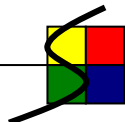
W strukturze wieku przeważają drzewostany w III i IV klasie tj. 40-80 lat (53% pow.), ale spotyka się również 100 - 120-letnie drzewostany jodłowe.

W lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa największą powierzchnię zajmują średniożyzne siedliska borów mieszanych świeżych i borów mieszanych wilgotnych (43% pow.), ubogich borów świeżych (27% pow.) i borów wilgotnych (9%). Następne w kolejności są żyzne siedliska lasu mieszanego (14%), olsu zwykłego (5%). Pozostałe siedliska zajmują 2% powierzchni.

Gatunkiem zdecydowanie dominującym w drzewostanach jest sosna (87% pow.) oraz brzoza (6% pow.). Olsza zajmuje 5% powierzchni, a na pozostałe (jodła, świerk, grab i dąb) przypada zaledwie 2% powierzchni. Drzewostany w wieku do 60 lat zajmują 82% powierzchni, przy czym na skutek nadmiernych, często „rabunkowych” wyrębów średnia wieku tych lasów ulega systematycznie obniżeniu. Lasy niepaństwowe mają ponadto niekorzystną strukturę powierzchniową i własnościową, zaś właściciele tych lasów nie wykazują dostatecznej troski o prawidłowe prowadzenie prac odnowieniowych i hodowlanych.

Większość lasów gminy położona jest w obrębie Cisowsko-Orłowińskiego Parku Krajobrazowego (łącznie 8960 ha), z czego lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa stanowią 494 ha. Drzewostany lasów państwowych tworzą zwarte kompleksy lasów położonych w obrębach: Łagów, Daleszyce i Szczecno. Lasy niepaństwowe położone w obrębie C-OPK należą do mieszkańców sołectw: Cisów, Sieraków, Trzemosna, Widelki, Niwy, Daleszyce, Słopiec, Smyków i Szczecno.

Do najważniejszych zagrożeń obszarów leśnych zaliczyć należy uszkodzenia przemysłowe koron drzew powstałe w wyniku nadmiernej emisji pyłów i gazów. Najbardziej zagrożone są lasy w rejonie obrębu Marzysz (cały teren obrębu zaliczony został do II strefy zagrożeń przemysłowych - tzw. zagrożeń średnich). Pozostałe obręby lasów państwowych zalicza się do I strefy zagrożeń przemysłowych (uznanych za słabe). Lasy niepaństwowe, które nie były w tym zakresie klasyfikowane wykazują podobne stopnie zagrożeń. Problem stanowi również nadmierna penetracja turystyczna. Dotyczy to szczególnie ok. 793 ha lasów państwowych w rejonie zalewu w Borkowie oraz 74 ha lasów w pobliżu wsi Cisów.

Lasy uznane za ochronne (glebochronne, wodochronne) zajmują 8761,4 ha i skupiają się wyłącznie w lasach państwowych).

Za lasy chroniące środowisko i zagrożone nadmiernym ruchem turystycznym z uwagi na położenie w odległości 10 km od granic administracyjnych miasta Kielc uznaje się lasy całego obrębu Marzysz i 792,8 ha lasów obrębu Szczecno.

Na terenie gminy Daleszyce bogactwo występujących siedlisk i drzewostanów sprawiło, że prawie całość lasów państwowych i nie stanowiących własności Skarbu Państwa objęta została obszarową ochroną prawną jako:

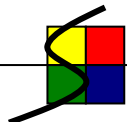
- a. Cisowsko – Orłowiński Park Krajobrazowy,
- b. Cisowsko – Orłowiński Obszar Chronionego Krajobrazu,
- c. Podkielecki Obszar Chronionego Krajobrazu,
- d. Rezerваты przyrody „Cisów”, „Białe Ługi” oraz „Słopiec”.

Określona w ten sposób prawnie funkcja lasów ogranicza ich eksploatację gospodarczą, a stwarza korzystne warunki dla rozwoju turystyki. Podstawowym aktem prawnym, którym reguluje zasady prowadzenia gospodarki leśnej w lasach wszystkich kategorii własności jest ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2005r. Nr 45 poz. 435 z późniejszymi zmianami).

Nadzór nad gospodarką leśną sprawuje:

- a. minister właściwy do spraw środowiska w – w lasach stanowiących własność Skarbu Państwa;
- b. starosta oraz w zakresie określonym w ustawie wojewoda – w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa.

Gospodarka leśna w odniesieniu do Lasów Państwowych, powinna być realizowana zgodnie z planem urządzenia lasu. Na terenie gminy Daleszyce lasy państwowe administrowane są przez trzy Nadleśnictwa: Nadleśnictwo Kielce zgodnie z planem urządzenia lasu opracowanym na okres od 01.01.2009r. do 31.12.2018r., Nadleśnictwo Łagów zgodnie z planem urządzenia lasu opracowanym na okres od 01.01.2007r. do 31.12.2016r oraz Nadleśnictwo Daleszyce na okres od 01.01.2007r. do 31.12.2016r.

Dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa (niepaństwowych) gospodarka leśna powinna być realizowana zgodnie z uproszczonymi planami urządzania lasu, które sporządza się dla poszczególnych sołectw na okres dziesięciu lat.

❖ **Struktura przyrodnicza lasów**

Na obszarze gminy Daleszyce występuje bogata struktura siedliskowa lasów obejmująca większość siedlisk charakteryzujących Małopolską Krainę przyrodniczo – leśną. Jak już wspomniano w poprzednim rozdziale najcenniejszymi przyrodniczo siedliskami na terenie gminy (zaliczanymi do siedlisk bardzo żyznych o najwyższej wartości taksacyjnej) są:

- a. Las świeży "Lśw",
- b. Las wilgotny "Lw".

Siedliska te występują w większych kompleksach we wszystkich obrębach lasów państwowych i decydują o wysokiej wartości przyrodniczej obszarów leśnych gminy.

Cechą charakterystyczną omawianych siedlisk jest drzewostan piętrowy jodłowo-sosnowy lub bukowy, z domieszką grabu i świerka (w "Lśw") oraz brzozy i olszy w "Lw". Większość z tych siedlisk posiada charakter wyżynny.

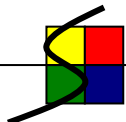
Są to także siedliska o najwyższej wartości ekologicznej odporne na zagrożenia antropogeniczne o zróżnicowanym z uwagi na uwilgotnienie bioklimacie (znacznie mniej korzystny występuje w "Lw" i w bukowych lasach "Lśw". Zróżnicowany jest również podszyt i runo (znacznie bardziej rozwinięte w "Lw").

Na cele turystyczno-rekreacyjne bardziej nadaje się siedlisko "Lśw", choć z uwagi na dużą zawartość drzewostanów jodłowo-sosnowych oraz małe nasłonecznienie i dużą wilgotność lasów bukowych siedlisko to winno być wykorzystywane z ograniczeniami (lokalizacja baz dla rekreacji nie jest wskazana, zaś penetracja turystyczna może być realizowana tylko po wyznaczonych szlakach, pod warunkiem krótkiego przebywania w tych siedliskach).

Las mieszany świeży ("LMśw"),

Las mieszany wilgotny ("LMw").

Siedliska te zalicza się do żyznych, przy czym charakterystyczny jest drzewostan liściasto-iglasty, wielopiętrowy i wielogatunkowy z przewagą dębu, jodły lub sosny. Domieszkę stanowią buk, osika i grab, zaś w miejscach bardziej wilgotnych ("LMw") brzoza, świerk i olsza. Podszyt zróżnicowany, runo luźne (bardziej rozwinięte w "LMw"). Bioklimat korzystny w "LMśw" i mało korzystny w "LMw". Bardzo wysoka

odporność na antropopresję. Na cele turystyczno-rekreacyjne bardziej nadaje się siedlisko "LMśw". Omawiane siedliska towarzyszą "Lśw" i "Lw" w wymienionych uprzednio obrębach lasów państwowych.

Ols jesionowy ("OI-J")

Ols zwykły ("OI")

Siedlisko żyzne ("OI-J") i średniożyzne ("OI") wytworzone na terenach o bardzo wysokim poziomie wody gruntowej, sięgającym niekiedy powierzchni terenu. Występuje przeważnie w postaci pasmowej wzdłuż cieków i zbiorników wodnych. Porasta je olsza (z domieszką brzozy i sosny - w "OI" lub jesionu w "OI-J"). Podszyt silnie rozwinięty. Runo z roślin znoszących nadmiar wilgoci. Niekorzystny bioklimat. Siedlisko nie nadaje się na cele turystyczno-rekreacyjne. Spełnia natomiast funkcje wodochronne.

Bór mieszany świeży ("BMśw")

Bór mieszany wilgotny ("BMw")

Siedliska te zalicza się do średniożyznych i stanowią je drzewostany iglasto-liściaste, dwupiętrowe. Gatunkiem panującym jest sosna z domieszką brzozy, dębu i buka lub świerka i olszy ("BMw").

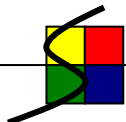
Podszyt i runo od znacznie rozwiniętego w "BMśw" po bardzo rozwinięte w "BMw". Wysoka zdolność regeneracji oraz korzystny bioklimat w "BMśw" predysponują to siedlisko do wszechstronnego wykorzystania na cele turystyczno-rekreacyjne. "BMw" nadaje się na te cele w niewielkim zakresie (penetracja turystyczna tylko po wyznaczonych szlakach).

Bór świeży ("Bśw")

Bór wilgotny ("Bw")

Bór bagienny ("Bb")

Główną pozycję w omawianej grupie siedlisk zajmuje bór świeży, który porasta głównie gleby piaszczyste (bielicowe) o niezbyt wysokim poziomie wody gruntowej. Bór wilgotny porasta natomiast obszary dolinne okresowo nadmiernie uwilgotnione. Odrębnym (w zakresie warunków wodnych) siedliskiem jest natomiast bór bagienny porastający obszary bagien i mokradeł. Największe kompleksy tego siedliska występują w północnej części obrębu Szczecno. Gatunkiem panującym jest sosna z domieszką brzozy ("Bśw") lub olchy ("Bb", "Bw"). W "Bśw" podszyt jest dość ubogi (głównie jałowiec i jarzębina, a na zrębach i polanach maliny i jeżyny).

Runo dość gęste choć niebogate w gatunki (przeważają mchy, paprocie i różne rośliny zielne). W "Bw" podszyt i runo bardziej rozwinięte, zaś w "Bb" zalicza się do ubogich (posiada charakterystyczny układ kępowy i tworzy je obfita warstwa mchów oraz charakterystycznych krzewinek).

Pod względem przydatności na cele turystyczno-rekreacyjne najkorzystniejsze warunki posiada "Bśw" (luźny, widny drzewostan, bardzo korzystny bioklimat, średnia odporność na antropopresję). Mniej przydatny na te cele jest "Bw", a całkiem nieprzydatny "Bb".

Walory ekologiczne i ochronne (wodochronne) dwóch ostatnich siedlisk są natomiast bardzo wysokie.

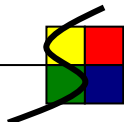
Najslabszym pod względem żyzności jest **bór suchy "Bs"**, który rośnie na piaskach luźnych i głębokich, przy bardzo niskim poziomie wody gruntowej (ponad 3 m). Dominują mniej lub bardziej karłowata sosna z domieszką słabo rozwijającej się brzozy. Podszyt rzadkie ogranicza się (poza porostami drzew) do jałowca. W runie występują mchy, wrzosi i borówki.

Siedlisko to posiada bardzo korzystny bioklimat. Jest natomiast podatne na odsłonięcia podłoża i uruchomienie procesów erozyjnych w związku z czym penetracja turystyczna winna się odbywać tylko po wyznaczonych (umocnionych) szlakach.

❖ Wiek drzewostanów i zagrożenia lasów

Do najważniejszych zagrożeń obszarów leśnych zaliczyć należy uszkodzenia przemysłowe koron drzew powstałe w wyniku nadmiernej emisji pyłów i gazów. Najbardziej zagrożone są lasy w rejonie obrębu Marzysz (cały teren obrębu zaliczony został do II strefy zagrożeń przemysłowych - tzw. zagrożeń średnich). Pozostałe obręby Lasów Państwowych zalicza się do I strefy zagrożeń przemysłowych (uznanych za słabe). Lasy niepaństwowe, które nie były w tym zakresie klasyfikowane wykazują podobne stopnie zagrożeń. Problem stanowi również nadmierna penetracja turystyczna. Dotyczy to szczególnie ok. 793 ha Lasów Państwowych w rejonie zalewu w Borkowie oraz 74 ha lasów w pobliżu wsi Cisów.

W strukturze wiekowej drzewostanów w lasach państwowych dominuje II i III klasa wieku (od 40 do 60 lat), które zajmują 82% powierzchni leśnej. W lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa przeważają również drzewostany II i III klasy wieku (40-60 lat). Znaczący udział mają jednak drzewostany młode I i II klasy wieku (do 40 lat).

Do najważniejszych zagrożeń lasów wszystkich kategorii własności zaliczyć można:

- uszkodzenia drzewostanów spowodowane nadmierną emisją pyłów i gazów z lokalnych ośrodków miejskich, jak i sąsiadujących aglomeracji przemysłowych,
- zaśmiecanie terenów leśnych wokół ośrodków osadniczych oraz szlaków,
- wysokie zagrożenie pożarowe i pożary leśne zwłaszcza w okresach utrzymujących się suszy,
- lokalne nadmierne rozluźnienie drzew,
- kradzieże drewna z lasów wszystkich kategorii własności,
- niepełne wykonywanie zabiegów pielęgnacyjno – ochronnych,
- niedostateczny poziom edukacji ekologicznej społeczeństwa.

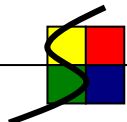
a ponadto zagrożenia specyficzne dla lasów niepaństwowych:

- powszechnie stosowane monokultury sosnowe powodujące wysokie zagrożenie pożarowe,
- wypadki związane z nieplanowanym wycinaniem drzew,
- lokalne nadmierne wycinanie drzew.

Do najważniejszych ograniczeń związanych z ustanowieniem funkcji ochronnej rzutujących na zagospodarowanie przestrzenne zalicza się:

- ograniczenie pozyskania drewna, choinek, kory, igliwia, zwierzyny lub płodów runa leśnego,
- ograniczenia związane z udostępnianiem lasu dla ludności.

Zakłada się, że głównym celem zagospodarowania lasów położonych w parku krajobrazowym i jego otulinie będzie zachowanie i ochrona wartości przyrodniczo – krajobrazowych, sukcesywna renaturalizacja obszarów zniekształconych i zdegradowanych oraz wzbogacenie walorów ochronnych, naukowo – dydaktycznych i turystyczno – rekreacyjnych. Lasy te w dużym stopniu nadają się do tworzenia parków leśnych oraz rozwoju turystyki krajobrazowej (pieszej i rowerowej).

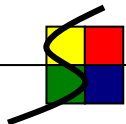
2.7.2 Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki leśnej

Główne uwarunkowania wynikające z gospodarki leśnej to:

- ✓ Wysoki stopień lesistości gminy;
- ✓ Bogactwo siedliskowo – drzewostanowe lasów warunkujące charakterystyczny dla nich mikroklimat;
- ✓ Przewaga lasów państwowych, która gwarantuje prawidłową gospodarkę leśną na tym obszarze;
- ✓ Wysoka wartość ekologiczna lasów spowodowała, że włączone zostały w obręb Ciszowsko – Orłowski Parku Krajobrazowego i jego otuliny.

Do podstawowych ograniczeń prawidłowego wykorzystania lasów na cele turystyczne – krajoznawcze należy zaliczyć:

- ✓ niedobór parkingów i leśnych pól biwakowych wyposażonych w małą infrastrukturę turystyczną i komunalną;
- ✓ brak urządzonych pól namiotowych i kempingów;
- ✓ niedobór leśnych szlaków turystycznych dla penetracji pieszej i rowerowej;
- ✓ zbyt małą ofertę lokalizacji stacjonarnej bazy turystyczno - wypoczynkowej;
- ✓ niedoskonały system organizacji informacji i promocji turystycznej.

2.8 Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów

Grunty będące własnością Skarbu Państwa, ANRSP oraz stanowiące mienie komunalne znajdują się w dużym rozproszeniu i w większości są to tereny leżące poza obszarami potencjalnego rozwoju zabudowy.

Układ taki stwarza następujące ograniczenia rozwoju przestrzennego gminy:

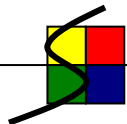
- ✓ Utrudnia pozyskiwanie terenów pod inwestycje, co może powodować rezygnację potencjalnych inwestorów gospodarczych pożądanym na terenie gminy;
- ✓ Komplikuje istniejącą strukturę agrarną ograniczającą możliwość zwiększenia arealu gospodarstw rozwojowych;
- ✓ Stwarza utrudnienia przy lokalizacji usług publicznych i urządzeń infrastruktury technicznej.

2.9 Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Wojewódzki rejestr zadań rządowych i samorządu województwa nie uwzględnia zadań wynikających z programów ponadlokalnych i regionalnych celów publicznych odnoszących się do gminy Daleszyce.

Nie zależnie jednak od wyżej stwierdzonego stanu formalnego, zadaniami służącymi realizacji ponadlokalnych celów publicznych są:

- ✓ Utrzymanie korytarza komunikacyjnego dla projektowanej trasy o przebiegu północ – południe kat. G 2/2 z możliwością jej przekształcenia do kategorii GP 2/2 – tzw.: wschodniej obwodnicy Kielc;
- ✓ Lokalizacja ujęcia wody i stacji uzdatniania wody dla potrzeb Kielc w rejonie Sukowa i Marzysz;
- ✓ Ustalenie trasy wodociągu dosyłowego od ujęć wody w rejonie Sukowa i Marzysz, wzdłuż drogi Kielce – Suków, do granicy administracyjnej gminy;

2.10 Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego funkcjonowania systemu transportowego

2.10.1. Charakterystyka istniejącego systemu transportowego

System transportowy dowolnego obszaru (w tym i gminy) obejmujący całość powiązań przestrzennych, funkcjonalnych i komunikacyjnych stanowi jeden z podstawowych elementów zagospodarowania i jest obecnie coraz bardziej docenianym czynnikiem rozwoju gospodarczego.

W dobie powszechnej motoryzacji obszar źle obsłużony komunikacyjnie (nieдоступny lub trudno dostępny) przegrywa na samym początku walki konkurencyjnej.

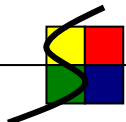
Stawką w tej walce jest dobrobyt całej społeczności zamieszkującej gminę. Gmina na której terenie znajdują się unikalne obiekty kultury, zabytki i różnorodne formy ochrony przyrody musi wykorzystać swe szanse. Jest to niewątpliwie związane z koniecznością zapewnienia m.in. wygodnego dotarcia do nich. Im bardziej gmina liczy na wzrost ruchu turystycznego i rekreacyjnego tym ważniejszy się staje system transportowy.

❖ Układ drogowy

Analiza powiązań zewnętrznych

Gmina położona jest w pobliżu dużego węzła komunikacyjnego jaki stanowią Kielce i dlatego większość powiązań zewnętrznych odbywa się poprzez ten węzeł. Połączenia w kierunku Warszawy, Łodzi i Krakowa realizowane są drogą wojewódzką nr 764 Kielce - Staszów - Połaniec. Droga ta wyprowadza również ruch lokalny z obszaru gminy, a także ruch tranzytowy z Kielc w kierunku Staszowa i Tarnobrzega.

Relacje dalekobieżne w kierunku Lublina i Rzeszowa odbywają się drogą powiatową nr 15511 Daleszyce - Napęków i dalej drogą krajową nr 74 Sulejów - Kielce – Kraśnik, a w kierunku Tarnowa drogą powiatową nr 15542 Suków - Borków - Chmielnik do drogi krajowej nr 73 Kielce – Tarnów.

Połączenia z sąsiednimi ośrodkami gminnymi odbywają się drogą wojewódzką i drogami powiatowymi:

- nr 764 z Kielcami i Rakowem,
- nr 15517 Górno - Borków z Górnem, Bielinami,
- nr 15542 Suków - Borków - Chmielnik z Pierzchnicą
- nr 15552 Wojciechów - Skrzelczyce z Morawicą

Analiza powiązań siecią drogową i indywidualnymi środkami komunikacji wykazała, że Daleszyce w obszarze objętym 30 – to minutowym dojazdem obejmuje teren 11 – tu gmin.

W najdogodniejszej sytuacji są gminy położone w odległości mierzonej 15-to minutowym dojazdem (Górno, Bieliny) oraz 20 – to min. dojazdem (Kielce, Masłów, Bodzentyn, Pierzchnica).

Najdalej położone gminy w strefie 21-30-to minutowego dojazdu to:

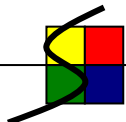
- Miedziana Góra, Sitkówka-Nowiny, Chęciny na zachodzie,
- Nowa Słupia, Łagów, Raków na wschodzie,
- Morawica, Pierzchnica, Chmielnik, na południu.

Analiza powiązań na obszarze gminy

Miejscowości położone na obszarze gminy są najlepiej powiązane z Daleszycami. Sołectwa Suków, Kranów i częściowo Niwy są bezpośrednio powiązane z Daleszycami przez drogę wojewódzką, a pozostałe sołectwa przez drogi powiatowe. Najmniej korzystne powiązania z Daleszycami mają sołectwa:

- Widelki,
- Szczecno,
- Trzemosna.

Wszystkie sołectwa położone są w 15 – to minutowej strefie dojazdu samochodem osobowym do centrum Daleszyc (w warunkach optymalnych – poza godzinami szczytu) a większość (12) znajduje się w strefie 5-10 - cio minutowej.

Brak powiązania występuje pomiędzy sołectwami Widelki i Cisów, Cisów i Sieraków i Smyków, Marzysz i Komórki.

Najniekorzystniejszymi powiązaniem charakteryzują się relacje:

- Cisów – Sieraków,
- Komórki – Marzysz,
- Cisów – Trzemosna,
- Widelki – Cisów,
- Szczecno – Trzemosna,
- Cisów – Szczecno,
- Niestachów – Mójcza.

Charakterystyka istniejącego układu drogowego miasta Daleszyce

Droga wojewódzka przebiegająca ulicami Sienkiewicza, Pl. Staszica, Kościelną, Głowackiego i pokrywa się z podstawowymi relacjami ruchu wewnątrzmiastowego, co utrudnia, z uwagi na szerokość tych ulic sprawne i bezpieczne ich funkcjonowanie.

Do podstawowego układu drogowego miasta Daleszyce obok ww. drogi wojewódzkiej zaliczyć należy drogi powiatowe łączące miejscowość z najbliższymi gminnymi ośrodkami usługowymi.

Należą do nich następujące drogi:

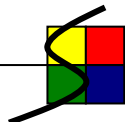
- Górno – Borków,
- Radlin – Daleszyce,
- Daleszyce – Napęków.

Pozostałe drogi mają mniejsze znaczenie prowadząc ruch lokalny.

Najsłabszymi ogniwami podstawowego układu drogowego jest ul. Głowackiego i jej skrzyżowanie z ul. Kościelną.

Charakterystyka układu drogowego gminy

Droga wojewódzka przebiega w układzie wschód – zachód na długości 23,3 km, posiada koronę szerokości 8,5 – 9,5 m., jezdnię bitumiczną o szerokości 5,5 – 6,0 m. Droga ta poza odcinkami w sołectwach Suków i częściowo Daleszyc ma parametry normatywne i nie wymaga większej modernizacji.

Ważne znaczenie mają drogi powiatowe Suków – Borków – Chmielnik, Górno – Daleszyce – Borków, Daleszyce – Napęków, Pierzchnica – Raków, Huta Szklana – Widełki – Makoszyn.

Pozostałe odcinki dróg powiatowych mają znaczenie lokalne łącząc Daleszyce z poszczególnymi wsiami, sołectwa położone wewnątrz gminy oraz miejscowości zlokalizowane na obrzeżach sąsiednich gmin.

Uzupełniający układ stanowią drogi gminne.

Ogólna ocena układu komunikacyjnego

Podstawowy układ drogowy gminy ma charakter częściowo koncentryczny z pewnymi odchyłkami od tej zasady spowodowanymi warunkami terenowymi (duże kompleksy leśne). Środek geometryczny układu stanowią Daleszyce. Pomocniczymi węzłami drogowymi są Suków i Borków.

Główne elementy układu – droga wojewódzka i drogi powiatowe są w dobrym stanie technicznym i mają odpowiednie do swej klasy parametry techniczne, wyjątkiem odcinków drogi wojewódzkiej przebiegających przez Daleszyce, gdzie trasa jest kręta i występuje blisko położona zabudowa mieszkaniowa.

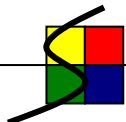
Można stwierdzić, że tylko niektóre ciągi dróg powiatowych realizują funkcje przewidziane dla tej kategorii dróg. Drogi gminne w przeważającej części posiadają słabe nawierzchnie, zbyt wąskie jezdnie, braki w poboczach, odwodnieniu i wymagają generalnego uporządkowania. Gęstość sieci dróg jest wystarczająca.

❖ Układ kolejowy

Na terenie gminy Daleszyce nie występują linie kolejowe. Najkorzystniej położonymi stacjami kolejowymi są stacje w Kielcach położone w węźle linii kolejowych normalnotorowych Warszawa-Kraków i Opole - Częstochowa - Kielce:

- dla ruchu osobowego Kielce Gł. oddalone od granic gminy ok. 8 km a od poszczególnych sołectw 8 – 29 km,
- dla ruchu towarowego Kielce - Herby oddalone od granic gminy ok. 10 km a od poszczególnych sołectw 10 – 31 km.

Stacje te są dostępne drogą wojewódzką nr 764 oraz drogami powiatowymi.

❖ **Komunikacja samochodowa**

Obszar gminy obsługiwany jest masową komunikacją pasażerską przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Kielce, Tarnobrzeg, Staszów, Kraków, i Zarząd Transportu Miejskiego w Kielcach, oraz prywatnych przewoźników. Daleszyce połączone są autobusami z Krakowem, Łodzią, Piotrkowem Trybunalskim, Busko Zdrojem i Starachowicami. Daleszyce mają połączenia z licznymi miejscowościami w województwie Świętokrzyskim m.in. Bodzentynem, Chmielnikiem, Cedzyną, Kazimierzą Wielką, Końskimi i Świętą Katarzyną. Lokalne linie autobusowe PKS i ZTM łączą Kielce z obszarem gminy, poprzez Daleszyce lub z ich pominięciem.

Linie podmiejskie MPK łączą okolice dworców PKP i PKS z:

- Niestachowem przez Radlin,
- Mójczą przez ul. Zagórską,
- Sukowem -Babie przez Bukówkę,
- Daleszycami przez Suków i Kranów.

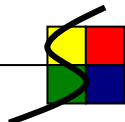
Przystanki autobusowe są skromnie wyposażone. Lokalizacja przystanku w Daleszycach na placu Staszica jest korzystna.

W ostatnich latach rozwój inicjatywy prywatnej w dziedzinie komunikacji spowodował znaczne udogodnienia w przemieszczaniu się w przestrzeni. Z Kielc praktycznie do wielu sołectw w gminie można dojechać mini busem. Do samych Daleszyc kursy są średnio z częstotliwością półgodzinną. Umożliwiają także komunikację wewnątrz gminy i z gminami sąsiednimi.

2.10.2 Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu transportowego

Poprawa warunków funkcjonowania układu transportowego gminy Daleszyce warunkowana jest:

- ✓ Utrzymaniem korytarza komunikacyjnego dla planowanej trasy o przebiegu północ – południe kat. G 2/2 z możliwością jej przekształcenia do kategorii GP 2/2 – tzw.: wschodniej obwodnicy miasta Kielce;
- ✓ Wskazaniem korytarza obwodnicy miasta Daleszyce dla ograniczenia tranzytu przez Daleszyce (ograniczenie ruchu ciężarowego w obrębie centrum Daleszyc);

- ✓ Budowę fragmentu przełożenia drogi wojewódzkiej Kielce – Staszów w obrębie miasta Daleszyce;
- ✓ Budowę obwodnicy dla miejscowości Suków;
- ✓ Poprawę stanu technicznego dróg w gminie;
- ✓ Wykształceniem systemu ścieżek rowerowych, tras rekreacji pieszej;
- ✓ Rozbudową sieci stacji paliw i stacji obsługi MOP;
- ✓ Budowę parkingów, w tym turystycznych.

2.11 Uwarunkowania wynikające z uzbrojenia technicznego

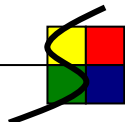
2.11.1 Charakterystyka stanu uzbrojenia

❖ W zakresie systemu wodociągowego

Istniejący na obszarze gminy system wodociągowy oparty jest o własne, udokumentowane zasoby wód podziemnych i aktualnie tylko w niewielkim stopniu jest uzależniony od zewnętrznych źródeł zasilania i systemów zaopatrzenia w wodę. Wszystkie sołectwa w gminie Daleszyce zostały zwodociągowane. Gmina do zbiorowego zaopatrzenia w wodę korzysta z własnych ujęć wody zlokalizowanych w Niwkach Daleszyckich, Słopcu, Mójczy, Sukowie, Niestachowie, Smykowie i Marzyszu oraz 2 ujęć zlokalizowanych poza terenem gminy w miejscowościach: Grodno w gminie Raków i Pierzchnianka w gminie Pierzchnica. Roczny pobór wody z ujęć podziemnych w roku 2003 wyniósł 270,0 dam^3 tj. 270 000 m^3 . Według pozwoleń wodnoprawnych całkowity pobór wody wynosi 3 252 m^3/d .

Na koniec 2008r. gmina była zwodociągowana w 99%, a długość sieci wodociągowej wynosiła 175,52 km do której, podłączono 3495 gospodarstw domowych, instytucji i obiektów działalności gospodarczej. Zużycie wody w gospodarstwach domowych wyniosło 297,3 dam^3 , w tym zużycie wody w gospodarstwach w ciągu roku w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło 20,8 m^3 *.

W oparciu o udokumentowane zasoby ujęć wody podziemnej zlokalizowane na terenie gminy Daleszyce jak i poza terenem gminy zbudowana została sieć wodociągów grupowych, gdzie ich wydajność pokrywa zasoby odbiorców obecnie jak i w perspektywie.

1. **Wodociąg wiejski zasilany z ujęcia wody w Mójczy** zaopatrujący w wodę miejscowość Mójcza. Układ ten zaspokaja zapotrzebowanie wody na cele gospodarcze i przeciwpożarowe również dla okresu perspektywicznego. Ujęcie pracuje w oparciu o jedną studnię (zasadniczą) o wydajności eksploatacyjnej $Q_e = 9,5 \text{ m}^3/\text{h}$, depresji $s = 23,0 \text{ m.}$, głębokości $58,0 \text{ m.}$

Zasoby studni w kat. „B” zatwierdzone zostały decyzją Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: OS.II.8530/86 z dnia 09.01.1987 r.

Pobór wody z ujęcia uregulowany jest pozwoleniem wodno - prawnym udzielonym decyzją Starosty Kieleckiego, znak: RO.III-6223-1/2004 z dnia 07.01.2004r. ważnego do końca 2013r.

Według pozwolenia wodno-prawnego pobór wody przedstawia się następująco:

- $Q \text{ śr.dob.} = 110,0 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q \text{ max.dob.} = 200,0 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q \text{ max.godz.} = 9,5 \text{ m}^3/\text{h}$

wielkości te odpowiadają zatwierdzonym zasobom eksploatacyjnym ujęcia

Dla ujęcia decyzją Znak: OS.I – 6210/237/97 z dnia 28.11.1997 wydaną przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach ustanowiono strefę bezpośredniej ochrony sanitarnej oraz strefę ochrony pośredniej wewnętrznej.

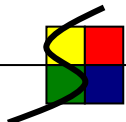
Strefa ochrony bezpośredniej – w obszarze istniejącego ogrodzenia w formie prostokąta o wymiarach $19,0 \times 78,0 \text{ m.}$

Strefa ochrony pośredniej wewnętrznej- obszar o promieniu $138,0 \text{ m}$ wokół studni.

Nie ustanowiono strefy ochrony pośredniej zewnętrznej dla tego ujęcia z uwagi na to, że studnia znajduje się w zewnętrznej strefie ochrony pośredniej ujęcia Suków - Marzysz ustanowionej decyzją Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: OS.I.-6210/250/97 z dnia 14 stycznia 1997 r.

2. **Wodociąg wiejski zasilany z ujęcia wody w Niestachowie** zaopatrujący w wodę miejscowość Niestachów. Układ ten zaspokaja zapotrzebowanie wody na cele gospodarcze i przeciwpożarowe również dla okresu perspektywicznego.

Ujęcie pracuje w oparciu o jedną studnię (zasadniczą) o wydajności eksploatacyjnej $Q_e = 37,0 \text{ m}^3/\text{h}$, depresji $6,7 \text{ m.}$, głębokości $60,0 \text{ m.}$

Zasoby studni w kat. „B” zatwierdzone zostały decyzją Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: OS.II.7530/64/94 z dnia 20.07.1994 r.

Pobór wody z ujęcia uregulowany jest pozwoleniem wodno - prawnym udzielonym decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach - Wydział Ochrony Środowiska znak: OS.I - 6210/102/95 z dnia 16.05.1995r. oraz decyzją znak: OS.I - 6210/258/95 z dnia 27.10.1995 r., ważnego do końca 2012 r.

Według pozwolenia wodno-prawnego pobór wody przedstawia się następująco:

- Q śr.dobowe = $175,0 \text{ m}^3/\text{d}$
- Q max. dobowe = $225,0 \text{ m}^3/\text{d}$
- Q max. godz. = $24,0 \text{ m}^3/\text{h}$

wielkość ta jest mniejsza od zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych ujęcia

Dla ujęcia decyzją Znak: OS.I – 6210/236/97 z dnia 28.11.1997 r. wydaną przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach ustanowiono strefę bezpośredniej ochrony sanitarnej oraz strefy ochrony sanitarnej pośredniej (wewnętrznej i zewnętrznej).

Strefa ochrony bezpośredniej - w obszarze istniejącej wygradzonej stacji wodociągowej, w formie czworoboku o wymiarach 23,5 x 22,0 x 24,0 x 22,3m.

Strefa ochrony pośredniej wewnętrznej - obszar przylegający do strefy bezpośredniej w kształcie wycinka koła o promieniu 193,0 m wokół studni.

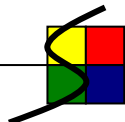
Strefa ochrony pośredniej zewnętrznej – obszar w kształcie wycinka koła o promieniu $R = 1000,0 \text{ m}$ wokół studni.

Ujęcie nie posiada zabezpieczenia w postaci studni awaryjnej.

3. Wodociąg wiejski Marzysz – Suków zasilany z ujęcia wody w Marzyszu zaopatrujący w wodę mieszkańców sołectwa Marzysz (przysiółki: Kaczyn, Młyny, Przypuść, Znojów, Kielków, Podmarzysz, Szkoda i Kaczyn Zdrój) część terenu należącego do sołectwa Suków położonego na prawym brzegu rzeki Czarnej Nidy i część wsi Borków na północ od rzeki Belnianki i na zachód od drogi Borków – Chmielnik. Układ ten zaspokaja zapotrzebowanie wody na cele gospodarcze i przeciwpożarowe również dla okresu perspektywicznego.

Ujęcie tworzą dwie studnie:

- studnia nr 1 – zasadnicza o wydajności eksploatacyjnej $Q_e = 40,0 \text{ m}^3/\text{h}$

zatwierdzonej w kat. B, depresji $s = 34,5$ m., głębokości 150,0 m.,

- studnia nr 2 – awaryjna o wydajności eksploatacyjnej $Q_e = 14,6$ m³/h zatwierdzonej w kat. B, depresji $s = 25,0$ m., głębokości 135,0 m.

Według pozwolenia wodno - prawnego wydanego przez Starostę Kieleckiego, decyzja znak: RO.III.6223-14/08/9 z dnia 26.02.2009r. ważnego do końca 2018r.,

pobór wody przedstawia się następująco:

- Q śr.dob. = 372,0 m³/d
- Q max. dob. = 472,0 m³/d
- Q max. godz. = 35,1 m³/h

wielkość ta jest mniejsza od zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych ujęcia

Strefa ochrony bezpośredniej zgodna z dokumentacją hydrogeologiczną o szerokości 10,0 m. Brak ustanowionych stref ochrony sanitarnej.

4. Wodociąg grupowy „ Suków” zasilany z ujęcia wody w Sukowie zaopatrujący w wodę mieszkańców sołectwa Suków, Dyminy, (Granice) gm. Morawica oraz ulicę Klecka w Kielcach. Ujęcie to oprócz zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy Daleszyce jest przewidziane dla zasilenia Kielc. Układ ten zaspokaja zapotrzebowanie wody na cele gospodarcze i przeciwpożarowe również dla okresu perspektywicznego.

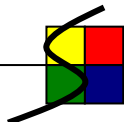
Ujęcie pracuje w oparciu o dwie studnie, studnię (Nr V ujęcia Marzysz - Suków) o wydajności eksploatacyjnej $Q_e = 180,0$ m³/h, depresji $s = 9,8$ m., głębokości 101,0m oraz studnię (Nr VI ujęcia Marzysz - Suków) o wydajności eksploatacyjnej $Q_e = 200,0$ m³/h, depresji $s = 9,5$ m., głębokości 100,0 m

Zasoby studni jako otworu Nr V i studni jako otworu Nr VI, zostały udokumentowane w ramach zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych ujęcia Marzysz - Suków zatwierdzonych decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych

i Leśnictwa znak: KDH/013/5852/95 r. z dnia 28.09.1995r. W powyższych ilościach uwzględnione zostały ustalone dla rejonu Sukowa – studni nr V i nr VI zasoby:

- eksploatacyjne $Q_{E(S)} = 380,0$ m³/h,
- dyspozycyjne $Q_{D(S)} = 428,0$ m³/h, na obszarze 34,57 km²

Pobór wody z ujęcia uregulowany jest pozwoleniem wodno - prawnym udzielonym decyzją Starosty Kieleckiego znak: RO.III-6223-9/09 z dnia 5.11.2009 oraz znak: ważnego do 05.11.2019r.

Według pozwolenia wodno-prawnego pobór wody przedstawia się następująco:

- Q śr.dobowe - 535,0 m³/d
- Q max. dobowe - 691,3 m³/d
- Q max. godz. - 41,0 m³/h

wielkość ta jest mniejsza od zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych ujęcia

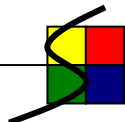
Pozostała ilość zasobów eksploatacyjnych ujęcia Suków tj: ze studni nr V, Q = 137,0 m³/h i ze studni nr VI Q = 200,0 m³/h przyznana została do zagospodarowania dla potrzeb wodociągu komunalnego aglomeracji Kielce Związkowi Komunalnemu Wodociągów i Kanalizacji w Kielcach.

Dla ujęcia (st. Nr V) decyzją Znak: OS.I – 6210/189/96 z dnia 30.09.1996r. Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach ustanowił strefę bezpośredniej ochrony sanitarnej.

Strefa ochrony bezpośredniej - w obszarze istniejącej wygradzonej stacji wodociągowej o wymiarach 60,0 x 21,0 x 20,0 x 45,0 x 24,0 m.(st. nr V)

Decyzją Znak: OS.I – 6210/250/96/97 z dnia 14.01.1997 wydaną przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach ustanowiono dla studni nr V i VI ujęcia Suków - Marzysz następujące strefy ochronne:

- a **Strefa ochrony bezpośredniej** dla st. nr VI o powierzchni min. 16,6 x 16,5m i odległość od granicy obudowy studni min. 8,0m
- b **Strefa ochrony pośredniej wewnętrznej** obejmująca teren wyznaczony:
 - linią drogi gruntowej prowadzącej w kierunku NE od rzeki Lubrzanki (wysokość
 - ujścia cieku z rejonu Sukowa),
 - linią lokalnego działu powierzchniowego, a następnie linią drogi gruntowej w kierunku zachodnim do początku zabudowy wsi Suków - Marzysz, a następnie południową stroną tej drogi na odległość 315 m od skrzyżowania z drogą krajową 764,
 - drogą gruntową przebiegającą w kierunku wschodnim równolegle do drogi krajowej 764, aż do przecięcia się jej przedłużenia z rzeką Warkocz,
 - drogą gruntową przebiegającą w kierunku południowym wzdłuż zabudowań firmy „Styrbet”,
 - linią sztuczną do skrzyżowania starej i nowej drogi w kierunku wsi Marzysz,

- wzdłuż napowietrznej linii elektrycznej do drogi gruntowej,
 - linią drogi gruntowej do rzeki Lubrzanki, wzdłuż wschodniego brzegu rzeki do wysokości ujścia cieku Sukowa.
- c **Strefa ochrony pośredniej zewnętrznej** o powierzchni 34,57 km, stanowiąca obszar zasobów dyspozycyjnych studni nr V i VI, z podziałem na część „A” przylegającą do granic terenu wewnętrznego i obejmującą obszar występowania utworów dewonu środkowego i część „B” położoną między obszarem części „A” a granicami terenu zewnętrznego obejmującą obszary występowania utworów dewonu dolnego i kambru.

5. **Wodociąg grupowy zasilany z ujęcia wody w Smykowie** zaopatrujący w wodę miejscowość Smyków i Sieraków. Woda wymaga uzdatniania ze względu na ponadnormatywną zawartość żelaza 1,8 mg/l oraz wyczuwalny zapach siarkowodoru. Układ ten zaspokaja zapotrzebowanie wody na cele gospodarcze i przeciwpożarowe również dla okresu perspektywicznego.

Ujęcie pracuje w oparciu o dwie studnie (zasadnicze) o wydajności eksploatacyjnej $Q_e = 22,0 \text{ m}^3/\text{h}$, depresji 2,4 m., głębokości 28,0 m
Zasoby studni w kat. „B” zatwierdzone zostały decyzją Starosty Kieleckiego znak: RO.III.6223-17/2006 z dnia 05.02.2007 r.

Pobór wody z ujęcia uregulowany jest pozwoleniem wodno - prawnym udzielonym decyzją Starosty Kieleckiego znak: RO.III.6223-17/2006 z dnia 05.02.2007 r.. ważnego do 31.12.2016 r .

Według pozwolenia wodno-prawnego pobór wody przedstawia się następująco:

- $Q \text{ śr.dob.} = 185,0 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q \text{ max.dob.} = 254,0 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q \text{ max.godz.} = 15,0 \text{ m}^3/\text{h}$

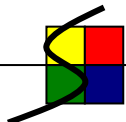
wielkość ta jest mniejsza od zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych ujęcia

Powyższą decyzją ustanowiono strefę bezpośredniej ochrony sanitarnej oraz strefy ochrony sanitarnej pośredniej (wewnętrzną i zewnętrzną).

Strefa ochrony bezpośredniej – w granicach ogrodzonego terenu o wymiarach 68,0 x 30,0 x 16,0 x 30,0 x 32,0 x 15,0 x 42,0 x 30,0 m.

Strefa ochrony pośredniej wewnętrznej - obszar przylegający do strefy bezpośredniej o zasięgu 66,0 m od obudowy studni

Strefa ochrony pośredniej zewnętrznej – obszar o zasięgu 661,0 m od studni.

Ujęcie nie posiada zabezpieczenia w postaci studni awaryjnej.

5. Wodociąg wiejski zasilany z ujęcia wody w Niwkach Daleszyckich zaopatrujący w wodę miejscowości: Daleszyce, Niwy, Danków, Wójtostwo, Kranów, Brzechów. Układ ten zaspokaja zapotrzebowanie wody na cele gospodarcze i przeciwpożarowe również dla okresu perspektywicznego.

Ujęcie tworzą dwie studnie:

- studnia nr 1 – zasadnicza o wydajności eksploatacyjnej $Q_e = 158,7 \text{ m}^3/\text{h}$, depresji $s = 5,4 \text{ m.}$, głębokości 100,0 m.
- studnia nr 2 – awaryjna o wydajności eksploatacyjnej $Q_e = 56,8 \text{ m}^3/\text{h}$, depresji $s = 18,6 \text{ m.}$, głębokości 80,0 m.

Zasoby studni nr 1 w kat. „B” zatwierdzone zostały w ramach zasobów wód podziemnych na terenie Synkliny Gałęzicko - Bolechowicko – Borkowskiej decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii w Warszawie znak: OS.III-7211/116/88 z dnia 1988.09.02 na okres do 2005 roku.

Zasoby studni nr 2 w kat. „B” zatwierdzone zostały decyzją Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: OS.II.7530/84/94 z dnia 10.12.1994.

Pobór wody z ujęcia uregulowany jest pozwoleniem wodno - prawnym udzielonym decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach - Wydział Ochrony Środowiska znak: OS.I - 6210/103/95 z dnia 05.06.1995 r. oraz decyzją znak: OS.I - 6210/238/97 z dnia 28.11.1997r. ważnego do końca 2010r.

Według pozwolenia wodno-prawnego pobór wody przedstawia się następująco:

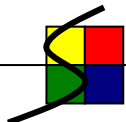
- $Q \text{ śr.dob.} = 926,0 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q \text{ max. dob.} = 1161,0 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q \text{ max.godz.} = 87,7 \text{ m}^3/\text{h}$

wielkość ta jest mniejsza od zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych ujęcia

Dla ujęcia decyzją Znak: OS.I – 6210/238/97 z dnia 28.11.1997 wydaną przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach ustanowiono strefę bezpośredniej ochrony sanitarnej oraz strefy ochrony sanitarnej pośredniej (wewnętrzną i zewnętrzną).

Strefa ochrony bezpośredniej – wielokąt o wymiarach 47,0 x 92,0 x 47,0 x 62,0 x 23,0 x 27,0 x 23,0 x 3,0m;

Strefa ochrony pośredniej wewnętrznej - obszar przylegający do strefy bezpośredniej w kształcie koła o promieniu 151,0 m wokół studni;

Strefa ochrony pośredniej zewnętrznej – obszar w kształcie wycinka koła o promieniu 2100 m wokół studni, ograniczony od północy granicą Cisowsko – Orłowińskiego Parku Krajobrazowego.

7. **Wodociąg grupowy zasilany z ujęcia wody w Słopcu** zaopatrujący w wodę miejscowości: Borków, Słopiec i Trzemosna z przysiółkami. Układ ten zaspokaja zapotrzebowanie wody na cele gospodarcze i przeciwpożarowe również dla okresu perspektywicznego.

Ujęcie pracuje w oparciu o jedną studnię (zasadniczą) o wydajności eksploatacyjnej $Q_e = 112,4 \text{ m}^3/\text{h}$, depresji $s = 10,3 \text{ m}$, głębokości 100,0 m.

Zasoby studni zatwierdzone zostały w ramach zasobów wód podziemnych na terenie Synkliny Gałęzicko - Bolechowicko – Borkowskiej decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii w Warszawie znak: KDH/”13/2957/J/70 z dnia 14.02.1970 r.

Pobór wody z ujęcia uregulowany jest pozwoleniem wodno - prawnym udzielonym decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach - Wydział Ochrony Środowiska znak: OS.I - 6210/124/95 z dnia 02.06.1995 r. oraz decyzją znak: ROS.IX - 6210/118/98 z dnia 18.05.1998r. ważnego do końca 2012r .

Pobór wody z ujęcia przedstawia się następująco:

- $Q \text{ śr.dob.} = 627.0 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q \text{ max. dob.} = 780.0 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q \text{ max.godz.} = 63.0 \text{ m}^3/\text{h}$

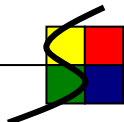
wielkość ta jest mniejsza od zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych ujęcia.

Ujęcie wody Słopiec - Borków posiada urządzoną i wygradzoną **strefę ochrony sanitarnej bezpośredniej** wokół studni w kształcie kwadratu o wymiarach 20,0x20,0m.

Dla ujęcia nie zostały ustanowione strefy ochrony sanitarnej. Ujęcie nie posiada również zabezpieczenia w postaci studni awaryjnej.

Ponadto na potrzeby gminy Daleszyce następuje zakup wody z gminy Pierzchnica i gminy Raków:

1. **Wodociąg grupowy zasilany z ujęcia wody w Pierzchniance gm. Pierzchnica** zaopatrujący w wodę mieszkańców sołectwa: Pierzchnica, Skorzeszyce, Osiny, Pierzchnianka, Ujny, Górki oraz sołectwa: Szczecno i Komórki z gminy Daleszyce. Ujęcie pracuje w oparciu o jedną studnię o wydajności $Q_e = 41,0 \text{ m}^3/\text{h}$, zatwierdzonej w kat. B, głębokości 64,0 m.

2. **Wodociąg grupowy zasilany z ujęcia wody w Grodnie** zaopatrujący w wodę mieszkańców sołectwa: Ociosęki, Nowa Huta, Wólka Pokłonna, Wola Wąkopna, Koziel oraz sołectwa: Widelki i Cisów z gminy Daleszyce.

Ujęcie tworzą dwie studnie:

- studnia nr 1 – zasadnicza o wydajności $Q_e = 36,0 \text{ m}^3 / \text{h}$ zatwierdzonej w kat. B, depresji 2,2 m., głębokości 40,0 m.
- studnia nr 2 – awaryjna o wydajności $Q_e = 19,0 \text{ m}^3/\text{h}$ zatwierdzonej w kat. B, depresji 3,5 m., głębokości 39,0 m.

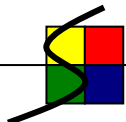
Według pozwolenia wodno - prawnego wydanego przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, decyzja znak: OŚ.I - 6210/233/94 z dnia 16.01.1995r. ważnej do końca 2014r., pobór wody przedstawia się następująco:

- Q śr.dobowe - $883,0 \text{ m}^3/\text{d}$
- Q max. dobowe - $1131,0 \text{ m}^3/\text{d}$
- Q max. godz. - $55,0 \text{ m}^3/\text{h}$ tj. do wysokości zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych ujęcia

❖ W zakresie systemu kanalizacyjnego

Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Na obszarze gminy Daleszyce, zgodnie z Rozporządzeniem Nr 17/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 12 kwietnia 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 80 poz. 1090) oraz Rozporządzeniem Nr 63/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 21 czerwca 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 133 poz. 1682) wyznaczono na podstawie art. 43 ust. 2a ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2005r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.) aglomerację Daleszyce, o równoważnej liczbie mieszkańców 5000, z oczyszczalnią ścieków w Daleszycach, obejmującą następujące miejscowości z terenu gminy Daleszyce: Daleszyce, Danków-Wójtostwo, Kranów i Niwy.

Na terenie gminy istnieją trzy zorganizowane systemy odprowadzania ścieków sanitarnych pracujące w oparciu o trzy oczyszczalnie ścieków zlokalizowane w Daleszycach, Szczecnie i Marzyszu.

Mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków w **Daleszycach** typu „BIOVAC” o przepustowości 750 m³/d. Dla oczyszczalni tej w 2000 roku wydane zostało pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków po ich oczyszczeniu do rzeki Belnianki z terenu wsi Daleszyce, Niwy, Danków, Wójtostwo i Kranów. Na oczyszczalnię dowożone są ścieki ze zbiorników bezodpływowych z terenu gminy w ilości 100,0 m³/d.

Mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków w **Szczecnie** typu „BIO-PAK” pracująca w oparciu o proces oczyszczania ścieków metodą osadu czynnego o przepustowości 300 m³/d. Dla oczyszczalni wydane zostało pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków po ich oczyszczeniu do rzeki Pierzchnianki lewego dopływu Czarnej Nidy z miejscowości Szczecno i Komórki. Na oczyszczalnię dowożone są ścieki ze zbiorników bezodpływowych z terenu gminy w ilości 100,0 m³/d.

Mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków wraz z instalacją odwadniania osadów ściekowych we wsi **Marzysz** obsługującej 3480 RLM, przy przepustowości 370 m³/d, która przejmuje ścieki z miejscowości Marzysz I, II, Marzysz Młyny, Podmarzysz, Kaczyn Zdrój, Znojów, Kielków w sołectwie Marzysz. Docelowa przepustowość oczyszczalni ścieków to 950 m³/d, obsługująca 7228 RLM, która przejmie ścieki z pozostałej części sołectwa Marzysz oraz sołectw: Kranów, Słopiec, Borków, Suków. Ścieki po oczyszczeniu odprowadzone zostaną do rzeki Czarna Nida.

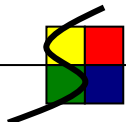
Ścieki bytowe z sołectwa Mójcza trafiają na oczyszczalnię ścieków w Sitkówce – Nowinach.

Rozwój kanalizacji sanitarnej na obszarze gminy uwarunkowany jest pokonaniem następujących barier, do których należy zaliczyć:

- duże rozproszenie zabudowy, powodujące konieczność budowy kilku oczyszczalni ścieków i długich odcinków sieci kanalizacyjnej mających często funkcję wyłącznic tranzytową,
- zróżnicowanie wysokościowe terenu i związana z tym konieczność budowy przepompowni ścieków.

Odprowadzanie wód opadowych

Na obszarze gminy Daleszyce nie ma centralnego systemu kanalizacji deszczowej. Wody opadowe odprowadzane są systemem rowów przydrożnych. Jedynie na obszarze miasta Daleszyce istnieje jeden ciąg kanalizacji deszczowej, odwadniający

tereny leżące na zachód od ul. Mickiewicza. Kanał ten położony jest za ciągiem zabudowy przylegającej do ul. Mickiewicza i ma średnicę 500mm. Nie ma podczyszczalni ścieków opadowych i są one odprowadzane bezpośrednio do rowu odwadniającego, przebiegającego na południowy-zachód od Daleszyc.

Rozwój kanalizacji nie nadąża za rozwojem systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, co stwarza zagrożenie dla Głównych Zbiorników Wód Podziemnych oraz użytkowego zbiornika wód podziemnych (będących zbiornikami typu otwartego zasilanych bezpośrednio z infiltracji wód opadowych oraz przez wody dolin rzecznych) stanowiących główne źródło zaopatrzenia gminy w wodę oraz terenów źródłiskowych głównych rzek oraz ich dopływów, które w zagospodarowaniu gminy winny podlegać ochronie przed zanieczyszczeniami.

❖ W zakresie zaopatrzenia w gaz

Obecnie gmina Daleszyce nie jest zgazyfikowana. W ramach drugostronnego zasilania miasta Kielce przez teren gminy w rejonie wsi Komórki, Marzysz, Suków oraz Mójcza przebiega sieć gazu wysokiego ciśnienia DN 300 PN 6,3 MPa. W miejscowości Mójcza zlokalizowana jest stacja redukcyjno – pomiarowa I^o.

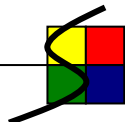
❖ W zakresie elektroenergetyki

Istniejący system zasilania gminy

Gmina Daleszyce zasilana jest w energię elektryczną z istniejącej wewnętrznej rozdzielni sieciowej WRS-15 kV zlokalizowanej w Niwkach Daleszyckich.

Dopływ energii elektrycznej do rozdzielni odbywa się za pomocą jednej linii 15 kV „zasilacza” wprowadzonego do WRS-u ze stacji transformatorowo - rozdzielczej GPZ - 110/15 kV Kielce-Wschód. Rozprowadzenie energii elektrycznej po obszarze gminy zrealizowane jest poprzez 8 linii magistralnych 15 kV wyprowadzonych z WRS-u w kierunkach: Dankowa, Lechówka, Korzenna, Ujen, Morawicy, Kielc oraz wokół Daleszyc poprzez dwie linie „pierścieniowe”. Północno - zachodnia część gminy, sołectwa: Suków i Mójcza, zasilane są z innego układu zasilania, nie związanego z WRS Daleszyce. Źródłem zasilania tej części gminy jest linia magistralna 15 kV relacji GPZ - Morawica - GPZ - Kielce - Wschód, biegnąca głównie wzdłuż drogi Kielce - Morawica, z odbiciem w kierunku Sukowa. Tranzytem, przez północno - zachodni kraniec gminy, wzdłuż zabudowy wsi Mójcza przebiega linia 110 kV relacji Radkowice - Morawica - Kielce - Wschód.

Na rzece Lubrzanka istnieją 2 małe elektrownie wodne.

❖ W zakresie gospodarki odpadami

Na terenie gminy Daleszyce gospodarowanie odpadami jest zgodne z opracowanym przez Przedsiębiorstwo Usług Geologicznych „KIELKART” w Kielcach „Planem Gospodarki Odpadami”.

Podstawowym sposobem unieszkodliwiania odpadów komunalnych jest składowanie ich na wysypiskach śmieci poza terenem gminy. Odpady niesegregowane wywożone są na składowiska w Promniku gmina Strawczyn i Przedworze gmina Chmielnik. Od osób prywatnych w 2008 roku zebrano 2000,0 Mg odpadów.

Wywozem odpadów z gminy Daleszyce zajmuje się 3 przedsiębiorców PPUH „EKOM” oraz PPUH „Zielińscy” Raków, PUK „Fart-bis” Kielce, Veolia Usługi dla Środowiska S.A., Ekologiczny Związek Gmin dorzecza Koprzywianki” Klimonów, A.S.A Tarnobrzeg Sp. z o.o.

Odpady przez mieszkańców i przedsiębiorstwa zbierane są do worków i pojemników o pojemności 110l, 120l, 220l i 1100l.

❖ W zakresie telekomunikacji

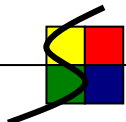
Gmina Daleszyce obsługiwana jest przez służby telekomunikacyjne za pośrednictwem trzech central telefonicznych:

- w Daleszycach (1000 NN- centrala automatyczna),
- w Szczecnie (100 NN - centrala automatyczna),
- w Borkowie (600 NN - centrala elektroniczna).

Do centrali w Borkowie i centrali w Daleszycach doprowadzony jest Przesyłowy kabel światłowodowy powiązany z Kielcami i Górnem.

W gminie Daleszyce przebudowano system telekomunikacyjny z uwzględnieniem zastosowania nowoczesnej techniki komunikacyjnej i zabezpieczeniem potrzeb społeczności gminy.

Istnieją techniczne i finansowe możliwości bieżącego zaspokajania potrzeb ludności gminy w zakresie obsługi telekomunikacyjnej.

❖ W zakresie zaopatrzenie w ciepło

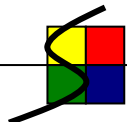
W zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej na terenie gminy do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych wykorzystywane są urządzenia tradycyjne kuchenne i piecowe na paliwo stałe, lub instalacje centralnego ogrzewania z własnymi kotłowniami na paliwo stałe.

Do zaopatrzenia w ciepło budynków użyteczności publicznej, usługowych, zakładów oraz ośrodków rekreacyjnych wykorzystywane są lokalne kotłownie najczęściej na paliwo stałe. Kotłownie olejowe na terenie gminy posiada urząd Miasta i Gminy w Daleszycach, Hala Sportowa w Daleszycach oraz Gimnazjum w Daleszycach, SP w Daleszycach, ZSO w Sukowie oraz SP w Brzechowie i SP w Borkowie.

Coraz częściej mieszkańcy gminy, szczególnie w nowo powstającym budownictwie, wykorzystują w swych kotłowniach ekologiczne paliwa płynne. Dalsza poprawa czystości powietrza powinna nastąpić po zrealizowaniu na terenie gminy sieci gazu średniego ciśnienia. Wówczas będzie możliwość zamiany kotłów z paliwa stałego na gazowe.

2.11.2 Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego uzbrojenia technicznego

- ✓ Rozwój kanalizacji nie nadąża za rozwojem systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę.
- ✓ Wydajność urządzeń źródłowych (studni) nie stanowi ograniczeń w rozwoju poszczególnych miejscowości. Ewentualne tereny zabudowy będzie względnie łatwo zwodociągować poprzez rozbudowę istniejących układów sieci i budowę nowych w oparciu o istniejące ujęcia.
- ✓ Woda pobierana z ujęć na potrzeby wodociągów jest dobrej jakości i nie wymaga uzdatniania.
- ✓ Nie uporządkowana gospodarka ściekowa na terenie całej gminy stwarza zagrożenie dla jakości Głównych Zbiorników Wód Podziemnych oraz użytkowego zbiornika wód, stanowiących główne źródło zaopatrzenia gminy w wodę oraz terenów źródłiskowych głównych rzek oraz ich dopływów, które w zagospodarowaniu gminy winny podlegać ochronie przed zanieczyszczeniami.
- ✓ Duże nasilenie napowietrznych linii przesyłowych stanowi dysharmonię w krajobrazie gminy położonej w części na obszarze Cisowsko - Orłowińskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny. Wymaga to podjęcia działań ograniczających dalszą degradację krajobrazu. Jedną z możliwości rozwiązania

tego problemu jest skomasowanie niektórych linii. Ponadto istotnym czynnikiem jest forma obecnych słupów nośnych. Celowe jest podjęcie opracowania estetycznych wzorów takich słupów. Dotyczy to również linii niskiego napięcia i linii telekomunikacyjnych (prowadzonych poza terenami zabudowanymi).

- ✓ Na obszarze całej gminy w zabudowie zagrodowej i jednorodzinnej oraz w obiektach użyteczności publicznej do ogrzewania pomieszczeń wykorzystywane są urządzenia tradycyjne: trzony kuchenne, piece ceramiczne lub wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania z własnych kotłowni na paliwo stałe, w nielicznych przypadkach na paliwo płynne i gazowe co wpływa znacznie na zanieczyszczenie powietrza. Należy dążyć do modernizacji istniejących źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na opalane paliwem ekologicznym gazem lub niskozasilarczonym olejem opałowym oraz do jak najszybszego rozwoju gazyfikacji gminy i maksymalnego wykorzystania gazu jako paliwa ekologicznego w systemach ciepłowniczych.

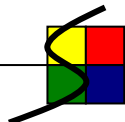
2.12 Uwarunkowania wewnętrzne wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy

Środowisko przyrodniczo – kulturowe

1. Bogate zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz program małej retencji województwa kieleckiego szansą rozwoju wszelkich form turystyki na terenie gminy.
2. Przeważające na terenie gminy, dobre warunki budowlane umożliwiające lokalizację obiektów bez ograniczeń.
3. Dobry stan środowiska i korzystne warunki klimatyczne.
4. Duże ilości gleb niskich klas bonitacyjnych umożliwiające pozarolnicze wykorzystanie terenu.
5. Zasoby surowców mineralnych stanowiące bazę rozwojową dla lokalnego przemysłu.
6. Lokalizacja w obrębie GZWP dająca możliwość pozyskania dobrej jakości wód do celów konsumpcyjnych.

Rolnictwo i leśnictwo

1. Usytuowanie w bezpośredniej strefie żywicielskiej miasta Kielce, stanowiącego chłonny rynek zbytu, zwłaszcza na artykuły bezpośredniego spożycia.

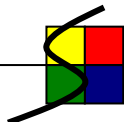
2. Bliskość dużych zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego, wymagających rozwiniętej bazy surowcowej.
3. Położenie w strefie masowego wypoczynku sobotnio-niedzielnego i nasilonego ruchu turystycznego, który stwarza potencjalne zapotrzebowanie na sezonowe artykuły i produkty rolnicze.
4. Istniejące w większości wsi warunki do rozwoju agroturystyki.
5. Nadmierne zatrudnienie w rolnictwie sprzyjające rozwojowi pracochłonnych gałęzi specjalizacji jak również umożliwiające przesunięcie części potencjału ludzkiego do nierolniczych gałęzi produkcyjnych sprzyjając wielofunkcyjnemu rozwojowi gminy.
6. Przewidywany wysoki popyt na tereny budowlane (mieszkaniowe i rekreacyjne) umożliwiające zagospodarowanie części gruntów odłogujących i źle wykorzystywanych rolniczo.
7. Występowanie na terenie gminy bardzo dużych kompleksów leśnych o wysokiej wartości przyrodniczej, posiadających kluczowe znaczenie dla stabilizacji systemu ochrony przyrody i zaliczonych do grupy węzłów ekologicznych o randze krajowej. Lasy wespół z innymi walorami przyrodniczymi (zbiorniki wodne, urozmaicony krajobraz, czyste powietrze) - spełniają w gminie wiodącą rolę w rozwoju funkcji turystyczno - rekreacyjnej.
8. Bliskość aglomeracji kieleckiej zainteresowanej korzystaniem z walorów rekreacyjnych i turystycznych obszarów leśnych.

Komunikacja

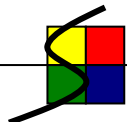
1. Korzystne położenie w pobliżu kieleckiego węzła komunikacyjnego, dostępnego alternatywnymi drogami.
2. Łatwa dostępność do ważnych dróg prowadzących ruch tranzytowy (S-7. 73).
3. Koncentryczny układ dróg dojazdowych do miasta Daleszyce ułatwiający szybki dostęp do usług zarówno z obszaru gminy jak i pobliskich miast.
4. Stosunkowo dobre skomunikowanie obszaru gminy z Daleszycami.

Infrastruktura techniczna

1. Usytuowanie większości obszaru gminy w obrębie głównych zbiorników wód podziemnych o dużych zasobach wody.
2. Zwodociągowanie sołectw gminy sieciami i urządzeniami wodociągowymi o dobrym stanie technicznym.

3. Istnienie bardzo dużych rezerw wody (w stosunku do wydanych pozwoleń wodno-prawnych):
 - a. w Niwkach Daleszyckich,
 - b. w Słopcu,
 - c. w Sukowie.
4. Istnienie bardzo dużych rezerw przesyłanych we wszystkich sieciach wodociągowych, z uwagi na zaniżone pobory wody w stosunku do norm przyjmowanych w obliczeniach projektowych.
5. Istniejąca rzeźba terenu umożliwiająca realizację kilku zbiorników retencyjnych wzdłuż rzek przepływających przez gminę.
6. Doprowadzony na teren gminy rurociąg gazu wysokoprężnego i zabezpieczenie dostawy gazu dla gminy. Wykonany projekt gazyfikacji gminy.
7. Możliwość w dłuższej perspektywie czasu realizacji uciepłownienia w oparciu o gaz przewodowy.

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DALESZYCE

Kierunki zagospodarowania przestrzennego określone w niniejszym rozdziale stanowią generalne wytyczne do kształtowania zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta i gminy Daleszyce poprzez uszczegółowienie na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

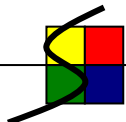
1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy i w przeznaczeniu terenów

Zachowuje się istniejącą strukturę funkcjonalno – przestrzenną z podziałem na 18 sołectw, z ośrodkiem administracyjno – handlowo – usługowym w mieście Daleszyce.

W oparciu o zebrane informacje o istniejących uwarunkowaniach, predyspozycjach rozwojowych, został przyjęty model podziału terenu gminy na następujące **obszary funkcjonalne**, w obrębie których przewiduje się zmiany w strukturze przestrzennej gminy Daleszyce:

- 1) obszar wielofunkcyjny - obejmujący teren miasta Daleszyce i sołectwa Niwy (w granicach administracyjnych), łączący funkcję ośrodka mieszkalno - usługowego z funkcją usługowo-przemysłową. Są to tereny o nasilonych procesach urbanizacji i uprzemysłowienia, o mało korzystnych warunkach rozwojowych dla rolnictwa,
- 2) obszar o dominującej funkcji rolnej - obejmujący teren sołectwa (w granicach administracyjnych): Brzechów, Sieraków, Smyków, Trzemosna. Jest to teren o najkorzystniejszych, w skali gminy, warunkach dla rozwoju rolnictwa,
- 3) obszary o dominującej funkcji rekreacyjnej - obejmujące teren sołectw (w granicach administracyjnych): Borków, Marzysz,
- 4) obszary o dominującej funkcji rolno-rekreacyjnej - obejmujące teren sołectw (w granicach administracyjnych): Cisów, Widelki, Szczecno, Komórki, Danków,

- 5) obszary o dominującej funkcji mieszkaniowej - obejmujące teren sołectw (w granicach administracyjnych): Mójcza, Niestachów, Suków, Słupiec, Kranów.

W obrębie wyżej wyszczególnionych **obszarów funkcjonalnych** przewiduje się zmiany w przeznaczeniu terenów, warunkujące dalszy rozwój gminy, ukierunkowane **głównie** na wzrost:

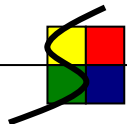
1. zabudowy mieszkaniowej z usługami, usług komercyjnych z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej, działalności gospodarczej **w obszarze wielofunkcyjnym**,
2. wielofunkcyjnego rolnictwa, zróżnicowanego rodzajem produkcji roślinnej i zwierzęcej, z dodatkowymi funkcjami, zależnymi głównie od lokalnej wartości przestrzeni produkcyjnej **w obszarze o dominującej funkcji rolnej**,
3. usług turystyki, sportu, rekreacji i wypoczynku **w obszarze o dominującej funkcji rekreacyjnej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej**,
4. zabudowy zagrodowej, w obrębie której rozwijać się może turystyka pobytowa jak agroturystyka **w obszarze o dominującej funkcji rolno-rekreacyjnej**,
5. zaplecza mieszkaniowego jednorodzinnego z usługami związanego z bliskością miasta Kielce, stanowiącego miejsce aktualnego i potencjalnego zatrudnienia dla wielu mieszkańców gminy **w obszarze o dominującej funkcji mieszkaniowej**.

Na mapie uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce – zał. nr 2 wskazano następujące kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy i w przeznaczeniu terenów:

1. orientacyjne centrum mieszkaniowo – usługowe (obszary potencjalnego rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym),
2. *planowane, istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami z przewagą zabudowy wielorodzinnej*,

*) *zmiana Nr 1 Zmiany studium wprowadzona uchwałą Nr Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia..... r.*

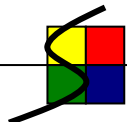
3. planowane, istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami z przewagą zabudowy zagrodowej,

4. planowane, istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami z przewagą zabudowy jednorodzinnej,
5. planowane, istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami z przewagą budynków rekreacji indywidualnej,
6. planowane, istniejące tereny usług turystyki, sportu, rekreacji i wypoczynku (obszary potencjalnego rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym),
7. planowane tereny usług turystyki, sportu, rekreacji i wypoczynku związane z istniejącymi bądź planowanymi zbiornikami wód powierzchniowych (obszary potencjalnego rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym),
8. planowane tereny usług turystyki – zabudowa ekstensywna,
9. planowane, istniejące tereny usług użyteczności publicznej,
10. istniejące tereny kultu religijnego,
11. planowane, istniejące tereny usług komercyjnych,
12. planowane, istniejące tereny działalności gospodarczej,
13. tereny istniejących obiektów związanych z produkcją rolną,
14. istniejące tereny obiektów związanych z gospodarką leśną,
15. istniejące, planowane cmentarze,
16. istniejące tereny parków,
17. tereny przeznaczone do przekształceń i rewitalizacji.

Na mapie uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta Daleszyce – zał. nr 3 wskazano następujące kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy i w przeznaczeniu terenów:

1. istniejące centrum administracyjno – handlowo – usługowe miasta Daleszyce (obszar potencjalnego rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym),
2. planowane, istniejące tereny zwartej zabudowy mieszkaniowo – usługowej,
3. planowane, istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami z przewagą zabudowy jednorodzinnej,

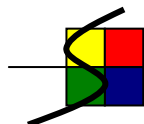

4. planowane, istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami z przewagą zabudowy zagrodowej,
5. planowane, istniejące tereny usług użyteczności publicznej,
6. istniejący teren kultu religijnego,
7. istniejący teren obiektów związanych z gospodarką leśną,
8. planowane, istniejące tereny usług komercyjnych,
9. planowane, istniejące tereny działalności gospodarczej,
10. planowany, istniejący cmentarz,
11. teren przestrzeni publicznej – rynek w Daleszycach,
12. planowane tereny zieleni otwartej,
13. planowane tereny sportu, rekreacji i wypoczynku.

Ponadto:

1. Dopuszcza się korekty granic w obrębie terenów, o których mowa wyżej na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod warunkiem, że nie będą pozostawały w sprzeczności z przepisami odrębnymi i pozostałymi kierunkami zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce;
2. Należy dążyć do utrzymania istniejącej zabudowy jednorodzinnej, zagrodowej i gospodarczej leżącej poza wyznaczonymi terenami i nie będącej w sprzeczności z innym rodzajem zagospodarowania terenu i kierunkami ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowymi, pod warunkiem uporządkowania gospodarki ściekowej zapewniającego ochronę środowiska;
3. Orientacyjne centra mieszkaniowo – usługowe w poszczególnych sołectwach to obszary potencjalnego rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
4. W obrębie terenów planowanej, istniejącej zabudowy:
 - a. mieszkaniowej z usługami z przewagą zabudowy zagrodowej,
 - b. mieszkaniowej z usługami z przewagą zabudowy jednorodzinnej,
 - c. mieszkaniowej z usługami z przewagą budynków rekreacji indywidualnej,

uszczegółowienie z wyraźnym podziałem na typy zabudowy mieszkaniowej nastąpi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;

5. Na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się wprowadzenie zabudowy mieszkaniowej w obrębie terenów:

- a. usług turystyki, sportu, rekreacji i wypoczynku,
- b. usług turystyki, sportu, rekreacji i wypoczynku związanych z istniejącymi bądź planowanymi zbiornikami wód powierzchniowych

mając jednak na względzie, że funkcją podstawową czyli przeważającą tego terenu mają pozostać usługi turystyki, sportu, rekreacji i wypoczynku, a tereny wokół planowanych bądź istniejących zbiorników wód powierzchniowych winny mieć charakter ogólnodostępny;

6. Na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się wprowadzenie zabudowy mieszkaniowej w obrębie terenów planowanych, istniejących usług komercyjnych;

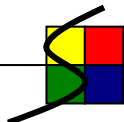
7. Dopuszcza się wprowadzanie funkcji turystycznej na całym obszarze gminy i miasta Daleszyce, z uwagi na walory przyrodniczo - krajobrazowe, oznacza to możliwość powstawania bazy turystycznej również w obrębie planowanej i istniejącej zabudowy:

- a. mieszkaniowej z usługami z przewagą zabudowy zagrodowej,
- b. mieszkaniowej z usługami z przewagą zabudowy jednorodzinnej;
- c. mieszkaniowej z usługami z przewagą budynków rekreacji indywidualnej,
- d. centrum administracyjno – handlowo – usługowego miasta Daleszyce,
- e. tereny zwartej zabudowy mieszkaniowo – usługowej w obrębie miasta Daleszyce;

8. Dopuszcza się wprowadzenie usług agroturystycznych na obszarze gminy i miasta Daleszyce w obrębie planowanych i istniejących terenów:

- a. zabudowy mieszkaniowej z usługami z przewagą zabudowy zagrodowej,
- b. zabudowy mieszkaniowej z usługami z przewagą zabudowy jednorodzinnej;
- c. zabudowy mieszkaniowej z usługami z przewagą budynków rekreacji indywidualnej,
- d. usług turystyki, sportu, rekreacji i wypoczynku,
- e. usług turystyki, sportu, rekreacji i wypoczynku związanych z istniejącymi bądź planowanymi zbiornikami wód powierzchniowych,
- f. usług turystyki – zabudowa ekstensywna;

9. Dopuszcza się wprowadzenie terenowych urządzeń sportu i rekreacji na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na terenach obszarów głównych i bocznych dolin rzecznych;

10. Na terenach położonych wokół zbiornika wodnego, stanowiącego obecnie eksploatowane złożę Suków, znajdujących się w zasięgu terenu i obszaru górniczego po zakończeniu eksploatacji dopuszcza się zagospodarowanie na cele turystyki, sportu, rekreacji i wypoczynku;*

*) zmiana Nr 1 Zmiany studium wprowadzona uchwałą Nr Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia..... r.

11. W obrębie terenów sportu, rekreacji i wypoczynku wskazanych na mapie uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Daleszyce nie należy sytuować obiektów kubaturowych z uwagi na niekorzystne warunki gruntowo – wodne;

12. Obiekty produkcyjne, rzemieślnicze i usługi komercyjne, nie mające charakteru działalności uciążliwej dla zabudowy mieszkaniowej, mogą być lokalizowane w ramach obszarów zabudowy mieszkaniowej z usługami z przewagą zabudowy jednorodzinnej lub obszarów zabudowy mieszkaniowej z usługami z przewagą zabudowy zagrodowej;

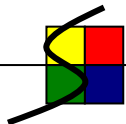
13. Lokalizacja nowych obiektów produkcyjnych, rzemieślniczych i usług komercyjnych musi odbywać się w zgodzie z wymogami ochrony środowiska i ładu przestrzennego;

14. W obrębie stref ochronnych od istniejących i planowanych cmentarzy, zarówno w gminie jak i mieście Daleszyce (za wyjątkiem stref ochronnych w obrębie terenów leśnych) dopuszcza się wprowadzenie na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego funkcji związanych z obsługą cmentarzy, zgodnie z przepisami odrębnymi; dla istniejących siedlisk budowlanych położonych w obrębie stref ochronnych od istniejących i planowanych cmentarzy dopuszcza się remont, przebudowę obiektu, tak by jego stan techniczny nie stwarzał zagrożenia dla bezpieczeństwa i życia.

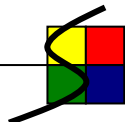
15. Zaleca się utrzymywać rezerwy terenu w ramach własności gminy lub tworzyć zasoby gruntów pod realizację obiektów użyteczności publicznej;

16. Uszczegółowienie w zakresie obsługi komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej planowanych w niniejszej zmianie studium terenów zabudowy powinno nastąpić na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;

17. Na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego należy wyznaczyć zbiorcze korytarze dla dróg lokalnych, obsługujących planowane i istniejące tereny przeznaczone pod zabudowę, które dawałyby możliwość poprawy parametrów technicznych dróg w gminie Daleszyce celem osiągnięcia klasy „G” i „Z”.

18. Zmiana przepisów odrębnych związanych z treścią kierunków zagospodarowania przestrzennego nie powoduje potrzeby ich zmiany, jeżeli w sposób oczywisty daje się je dostosować do zmienionego stanu prawnego, bez uszczerbku dla ich istoty.

2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy

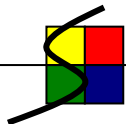
A. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów

W celu zapewnienia poprawy estetyki zabudowy oraz ochrony walorów krajobrazowych, zmiana studium wyznacza następujące kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania wskazanych terenów poprzez przestrzeganie następujących zasad architektoniczno – budowlanych:

1. obowiązek dostosowania gabarytu zabudowy obiektów mieszkalnych wielorodzinnych do otoczenia, nie powodując dysproporcji i dysharmonii z otaczającym zagospodarowaniem,*

*) *zmiana Nr 1 Zmiany studium wprowadzona uchwałą Nr Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia..... r.*

2. ograniczenie gabarytu zabudowy obiektów mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych do maksymalnie 3 kondygnacji nad terenem,
3. dla budynków użyteczności publicznej, takich jak: szkoła, ośrodek zdrowia, poczta, itp.:
 - a. zharmonizowanie z otoczeniem,
 - b. funkcję dominanty w układzie przestrzennym jednostki osadniczej,
 - c. kolorystykę elewacji stonowaną z otoczeniem,
 - d. wprowadzenie w otoczeniu zieleni urządzonej, zwłaszcza wysokiej,
4. dla budynków usługowych, gospodarczych i produkcyjno - usługowych:
 - a. wysokość zależną od rozwiązań funkcjonalnych i technicznych - dostosowanie gabarytów do otoczenia,
 - b. kolorystykę elewacji stonowaną z otoczeniem,
 - c. wprowadzenie w otoczeniu zieleni izolacyjnej w postaci ciągów skomponowanych z drzew i krzewów,

5. dla budynków inwentarskich:

- a. wysokość zależną od rozwiązań funkcjonalnych i technicznych i technologicznych - dostosowanie gabarytów do otoczenia,
- b. kolorystykę elewacji stonowaną z otoczeniem,
- c. wprowadzenie w otoczeniu zieleni izolacyjnej w postaci ciągów skomponowanych z drzew i krzewów.

6. preferowane dachy symetryczne dwuspadowe i ewentualnie czterospadowe o nachyleniu połaci 20-50°, z możliwością wprowadzenia przyczółków i naczółków,

7. ograniczenia doświetlania pomieszczeń w użytkowanym poddaszu do maksimum połowy długości połaci dachowej,

8. ograniczenia wysokości podpiwniczenia do max. 1,3 m ponad poziom terenu, - w przypadkach realizacji podpiwniczenia powyżej 1,3 m ponad poziom terenu, traktowanie takiego rozwiązania jako kondygnacji budynku,

9. preferowana wielkość powierzchni biologicznie czynnej nie mniej niż 40 %,

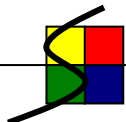
10. zakaz realizowania obiektów budowlanych z dachami, kopertowymi, uskokowymi i asymetrycznymi oraz stosowania w budynkach schodkowego zwieńczenia ścian, wykorzystania lusterek, stłuczki szklanej i porcelanowej w elewacjach,

11. zalecenie stosowania w obiektach budowlanych poszerzonych okapów (50-70 cm) oraz wprowadzanie materiałów kamiennych i drewna do prac wykończeniowych w elewacjach.

Aspekty obronne

Bardzo ważne znaczenie dla bezpieczeństwa i ochrony mieszkańców gminy mają przedsięwzięcia z zakresu obrony cywilnej, jakie należy uwzględnić na różnych poziomach działań związanych z zagospodarowaniem przestrzennym gminy, ze szczególnym uwzględnieniem ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wymagań w toku działalności inwestycyjnej prowadzonej w oparciu o wytyczne wojewódzkich służb zarządzania kryzysowego, ochrony ludności i spraw obronnych.

Do tych przedsięwzięć należy budownictwo ochronne i urządzenia specjalne do przeprowadzania odkażania i dezaktywacji sprzętu, alarmowanie i powiadamianie mieszkańców w przypadku zagrożeń, zaciemnianie i wygaszanie zewnętrznego oświetlenia oraz zaopatrzenie w wodę w warunkach specjalnych, a także zachowanie

odpowiednich wymagań dotyczących formy przestrzennej i struktury wewnętrznej zabudowy.

Należałoby podjąć odpowiednie działania organizacyjne, realizacyjne i kontrolne w toku wydawania pozwoleń na budowę, tak by przestrzegano wymagań dotyczących zachowania struktury przestrzennej i sposobu zabudowy, ułatwiających czynności ratownicze i minimalizujących straty powodowane klęskami żywiołowymi.

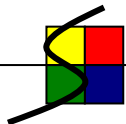
W ramach tych wymagań należy:

- sytuować strefy budownictwa mieszkaniowego z dala od obiektów zagrożonych oraz od terenów zalewowych zagrożonych powodzią,
- unikać nadmiernego zagęszczenia budynków w celu zminimalizowania możliwości rozprzestrzeniania się pożarów oraz powstawania zawałów,
- sytuować budynki po obu stronach ulic tak, by odległość między nimi nie była mniejsza niż suma ich wysokości + 10, 0 m,
- zapewnić pełną przełotowość ulic i dróg, umożliwiającą sprawne rozśrodkowanie i ewakuację ludności oraz manewr sił ratowniczych.

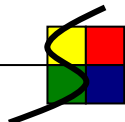
B. Tereny wyłączone spod zabudowy

Terenami wyłączonymi spod zabudowy są:

1. tereny lasów, za wyjątkiem tych które zostały wskazane pod funkcję inną niż leśna (wymagane uzyskanie zgody na etapie sporządzenia planu miejscowego na przeznaczenie gruntów leśnych na cele nieleśne, uzyskaną zgodnie z przepisami odrębnymi),
2. teren i obszar górniczy dla złoża „Suków” znajdujący się obrębnie sołectwa Suków,
3. tereny rezerwatów przyrody, zespołu przyrodniczo – krajobrazowego, użytków ekologicznych,
4. tereny złóż kopalin mineralnych o zasobach udokumentowanych,
5. tereny w obrębie stref ochrony od istniejących i planowanych napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia,
6. tereny w obrębie stref ochrony od istniejących i planowanych napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia,
7. tereny w obrębie strefy ochronnej od istniejącego gazociągu wysokoprężnego,
8. tereny w obrębie planowanych korytarzy i tras dróg,
9. tereny w obrębie stref ochronnych od planowanych bądź istniejących cmentarzy (za wyjątkiem funkcji związanych z obsługą cmentarzy, zgodnie z przepisami odrębnymi),

- 10. planowane tereny sportu, rekreacji i wypoczynku wyznaczone w obrębie miasta Daleszyce,
- 11. tereny bezpośredniej ochrony ujęć wody,
- 12. tereny będące w zasięgu strefy ochronnej od terenu zamkniętego.

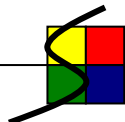
3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego

A. W odniesieniu do wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego należy wymienić następujące kierunki działań zgodnych z ideą ekorozwoju:

1. prowadzenie działalności gospodarczej, w taki sposób by nie zaburzała prawidłowego funkcjonowania Cisowsko – Orłowińskiego Parku Krajobrazowego,
2. utrzymanie bioróżnorodności państw członkowskich UE poprzez ochronę najcenniejszych siedlisk oraz gatunków fauny i flory na ich terytorium w ramach NATURY 2000, w obrębie potencjalnego specjalnego obszaru ochrony siedlisk – Lasy Cisowsko – Orłowińskie,
3. wdrażanie głównych kierunków ochrony środowiska przedstawionych w „Programie ochrony środowiska w gminie Daleszyce” sporządzonym przez Pracownię Projektową „Kielkart” w czerwcu 2004 r.
4. propagowanie rozwoju rolnictwa ekologicznego i agroturystyki jako źródła dodatkowego dochodu mieszkańców gminy,
5. ochrona obszaru źródłiskowego przed zanieczyszczeniem,
6. rozwiązywanie gospodarki wodnej poprzez budowę proponowanych zbiorników wód powierzchniowych,
7. ochrona zgrupowań stanowisk zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt (orlika krzykliwego, bociana czarnego i cietrzewia),
8. *ochrona przed zabudową złóż kopalin mineralnych,*

*) *zmiana Nr 1 Zmiany studium wprowadzona uchwałą Nr Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia..... r.*

9. eksploatacja złóż kopalin powinna odbywać się w sposób gospodarczo uzasadniony oraz przy zachowaniu środków ograniczających szkody w środowisku,

10. złoża wapieni „Suków-Babie” przewiduje się do eksploatacji,*

11. w związku rosnącym zapotrzebowaniem na surowiec piasku istnieje pilna potrzeba rozszerzenia granic złoża „Suków” w kierunku północnym i północno – wschodnim, gdzie według informacji geologicznej występuje kontynuacja piasków rzecznych i częściowo wodnolodowcowych; Kieleckie Kopalnie Surowców Mineralnych Spółka Akcyjna podjęły czynności zmierzające do wykonania dokumentacji geologicznej dla złoża „Suków III” – uzyskania koncesji na geologiczne udokumentowanie wskazanego na mapie uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszycze – załącznik nr 2, złoża i docelowo koncesji na wydobywanie,

*) zmiana Nr 1 Zmiany studium wprowadzona uchwałą Nr Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia..... r.

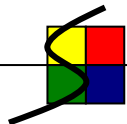
12. złoża piasku "Suków II" o wielkości zasobów 4624 tys. ton i kategorii rozpoznania C2 może być dopuszczone do eksploatacji w części znajdującej się w zasięgu granicy wewnętrznej strefy ochrony pośredniej od ujęcia wody w Sukowie po zmianie polegającej na likwidacji zakazu wydobywania kopalni oraz prowadzenia odwodnień górniczych poza obszarami dopuszczonymi do eksploatacji złóż na podstawie aktualnej koncesji w decyzji Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach Wydział ochrony Środowiska znak: OS.I-6210/250/96/97 z dnia 14.01.1997 r. ustanawiającej wyżej wymienioną strefę,

13. doprowadzenie do I i II klasy czystości wód powierzchniowych, poprzez respektowanie odnośnych nakazów, zakazów i ograniczeń wynikających z prawa, w tym uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej,

14. w celu ochrony i wzbogacenia walorów krajobrazowych należy realizować przy obiektach kubaturowych i ciągach drogowych sadzenie zieleni wysokiej,

15. ochrona gruntów zmeliorowanych, zdrenowanych; w przypadku zabudowy na terenach zmeliorowanych należy zobowiązać inwestora do przebudowy istniejących urządzeń melioracyjnych celem ujęcia w projekcie właściwych rozwiązań zapobiegających ich zniszczeniu lub uszkodzeniu. Projekty budowlane w tym zakresie należy uzgodnić ze Świętokrzyskim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych w Kielcach,

16. minimalizowanie skutków antropogenicznych barier ekologicznych, do których należą przede wszystkim nie dostosowane do potrzeb środowiska naturalnego mosty i przepusty w strefie dolin rzecznych i lasów na drogach obciążonych znacznym ruchem kołowym oraz długie zwarte ciągi zabudowy, głównie przez obudowę biologiczną i proekologiczne rozwiązania przejść pod

drogami oraz pozostawienie w ciągach zabudowy wolnych przestrzeni z pożądanym ich zazielenieniem.

B. W stosunku do istniejących form ochrony przyrody należy przyjąć następujące kierunki działania:

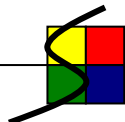
1. Cisowsko – Orłowski Park Krajobrazowy

Do szczególnych celów ochrony Parku należy:

- a. zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory i fauny;
- b. zachowanie różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania rzeźby lessowej;
- c. racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopalin;
- d. zachowanie naturalnych fragmentów ekosystemów wodnych (rozlewisk i starorzeczy);
- e. zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową;
- f. zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin; zwierząt i grzybów, w tym w szczególności torfowisk;
- g. zachowanie układów i obiektów zabytkowych, a także licznych miejsc pamięci narodowej;
- h. preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu;
- i. zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych;
- j. zachowanie istniejących punktów i ciągów widokowych;
- k. ograniczanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz.

Zgodnie z rozporządzeniem Nr 72/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005r. w sprawie Cisowsko – Orłowskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 156, poz. 1933) na terenie parku zakazuje się:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150, z późniejszymi zmianami);
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z

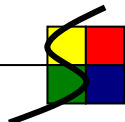
wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;

- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 6) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno - błotnych;
- 7) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 8) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową.

Zakaz, o którym mowa w pkt. 1) nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę parku.

Zakazy, o których mowa w pkt 1) – 8) nie dotyczą:

- a. wykonywania zadań wynikających z planu ochrony;
- b. wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
- c. prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- d. realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art.2 pkt. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zmianami.), zwanej dalej „inwestycją celu publicznego”.

Szczegółowe zasady ochrony i gospodarowania na obszarze Cisowsko-Orłowińskiego Parku Krajobrazowego określone zostaną w nowym planie ochrony Cisowsko – Orłowińskiego Parku Krajobrazowego, ponieważ plan ochrony zatwierdzony rozporządzeniem nr 2/97 z dnia 5 marca 1997 roku w sprawie zatwierdzenia planów ochrony zespołu Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich i Zespołu Parków Krajobrazowych Ponidzia (Dz. Urz. Woj. Kieleckiego nr 8, poz. 29 z dnia 14 marca 1997r. z późniejszymi zmianami) utracił moc obowiązującą. W związku z art. 154 ustawy o ochronie przyrody istnieje obowiązek sporządzenia w terminie do 5 lat od dnia wejścia w życie w/w ustawy nowego planu ochrony.

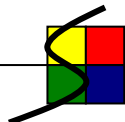
2. Cisowsko – Orłowiński Obszar Chronionego Krajobrazu (C-OOChK)

Na terenie Obszaru obowiązują następujące działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:

- a. ochrona dużych kompleksów leśnych dla zachowania różnorodności biologicznej lasu;
- b. zapewnienie bioróżnorodności ekosystemów, a w szczególności najcenniejszych zbiorowisk łąk i torfowisk;
- c. zachowanie naturalnych fragmentów obszarów wodnych i torfowisk;
- d. zachowanie tworów i składników przyrody nieożywionej.

Zgodnie z rozporządzeniem Nr 80/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Cisowsko – Orłowińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 156, poz. 1941) na terenie obszaru zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybicka;
- 5) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakazy, o których mowa w pkt 1) – 5) nie dotyczą:

- a. wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
- b. prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- c. realizacji inwestycji celu publicznego.

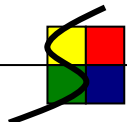
3. Podkielecki Obszar Chronionego Krajobrazu (POCHK)

Na terenie Obszaru obowiązują następujące działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:

- a. zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków;
- b. zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywnienia lub też sukcesji;
- c. utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;
- d. zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych;
- e. ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- f. szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo – krajobrazowe i użytki ekologiczne;
- g. zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej.

Zgodnie z rozporządzeniem nr 89/2005 Wojewody Kieleckiego z dnia 23 lipca 2005 roku w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 156, poz. 1950 ze zmianami) na terenie obszaru zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybicka;
- 5) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

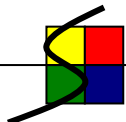
Zakazy, o których mowa w pkt. 1) – 5) nie dotyczą:

- a. wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
- b. prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- c. realizacji inwestycji celu publicznego.

4. Rezerваты przyrody, zespół przyrodniczo – krajobrazowy, użytki ekologiczne, stanowisko dokumentacyjne, pomniki przyrody

W zakresie ochrony rezerwatów przyrody, zespołu przyrodniczo – krajobrazowego, użytków ekologicznych, stanowiska dokumentacyjnego i pomników przyrody obowiązują następujące zasady:

- 1) w/w formy ochrony przyrody podlegają ochronie prawnej wynikającej z aktów o ich utworzeniu;
- 2) respektowanie zasad ochrony i gospodarowania na obszarze rezerwatu przyrody „Cisów” zgodnie z planem ochrony rezerwatu przyrody zatwierdzonym rozporządzeniem Nr 57/2002 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 18.11.2002r. (Dz. U. Nr 165 poz. 2058);
- 3) obowiązują zakazy wynikające ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz.U. 2009 nr 151 poz. 1220 ze zmianami) i aktów wykonawczych wydanych do tej ustawy. .

C. Postuluje się objąć ochroną prawną w trybie obowiązujących przepisów następujące cenne obszary i obiekty przyrodnicze:

1. Jako rezerwat przyrody:

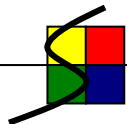
- 1) leśny „Szczecno” - obiekt usytuowany jest na gruntach Lasów Państwowych administrowanych przez Nadleśnictwo Daleszyce, Leśnictwo Łuczewnica oddziały nr 75 i 79. Ochronie podlegać będą lasy grądowe i łęgowe z naturalnie wykształconymi zbiorowiskami leśnymi i obecnością rzadkich gatunków: tojad dziobaty, lilia złotogłów, kokoryczka okółkowa,
- 2) leśny – „Góra Września” obiekt usytuowany jest na gruntach Lasów Państwowych administrowanych przez Nadleśnictwo Daleszyce, Leśnictwo Niwy (całościowo oddziały 74 - 77; części oddziałów: 89 - 92). Ochronie podlegać będzie fragment lasu - buczyna karpacka w odmianie podgórskiej i fragment grodu. Występuje tu duże nagromadzenie rzadkich i chronionych gatunków roślin, w tym gatunków górskich: orlik pospolity, czosnek siatkowy, lilia złotogłów, paprotnik kolczysty, buławnik mieczolistny. Projektowany rezerwat objąłby istniejący pomnik przyrody (nr rej. 150) – rumowisko skalne typu małego gołoborza (średnica kilkadziesiąt metrów). Występują tu bloki skalne o średnicy do 1,5 m, przeważają jednak mniejsze głazy. Zbudowane są one z jasnoszarych i drobnoziarnistych piaskowców, w tym częściowo z piaskowców kwarcytowych (dewon dolny),
- 3) torfowiskowy „Białe Ługi” - powiększenie istniejącego rezerwatu. Obiekt usytuowany jest na gruntach Lasów Państwowych administrowanych przez Nadleśnictwo Daleszyce, Leśnictwo Trzemosna (powiększenie w kierunku na południe oddz. 35; 36; 45; 46). Ochronie podlegać będzie fragment lasu z naturalnie wykształconymi borami sosnowymi, borami wilgotnymi, bagiennymi, łęgami i olsem o dużym bogactwie florystycznym w runie. Wśród borów na szczególną uwagę zasługują płaty zespołu świerczyny borealnej - rzadko spotykane zbiorowisko w Polsce centralnej (typowe dla terenów północnych).

2. Jako użytek ekologiczny:

- 1) torfowiska wysokie i przejściowe z obecnością rzadkich gatunków roślin: rosiczka okrągłolistna, modrzewnica zwyczajna, bagno zwyczajne, żurawina błotna usytuowane na gruntach miejscowości Smyków w pobliżu istniejącego użytku wpisanego do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody pod nr 12.

3. Jako pomnik przyrody:

- 1) lipę drobnolistną w granicach parku, w miejscowości Cisów przy zabudowaniach nr 77, o wymiarach: obwód pnia na wys. 1,3 m – 4,65 m, wysokość około 25,0 m.

D. Ochrona zasobów i jakości wód powierzchniowych i podziemnych:

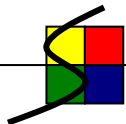
1. W zakresie wód powierzchniowych:

Obowiązuje bezwzględna ochrona wód powierzchniowych. Niezbędne są tu działania prowadzące przede wszystkim do poprawy czystości wód w rzekach, doprowadzenie do I i II klasy czystości poprzez respektowanie następujących nakazów, zakazów i ograniczeń:

- 1) uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej poprzez jak najszybsze zrealizowanie sieci kanalizacyjnej,
- 2) podjęcie działań zmierzających do powstania zbiorników wodnych, które uregulują stosunki wodne w dorzeczu rzeki Czarnej Staszowskiej, Lubrzanki i Belnianki,
- 3) likwidacja w obrębie dolin rzecznych wszystkich „dzikich wysypisk” odpadów komunalnych i przemysłowych,
- 4) zakaz wylewania nieczystości z szamb w miejscach przypadkowych,
- 5) zakaz lokalizacji zakładów wodochłonnych i uciążliwych dla czystości wód,
- 6) ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin i nawozów mineralnych na terenach dolinnych, płytko występujących wód gruntowych i użytków rolnych o większych spadkach w kierunku dolin rzecznych.

Ogólne wskazania dla systemu stref dolinnych głównych rzek wymagających ochrony jako obszary cenne przyrodniczo, pełniących ważne funkcje korytarzy i ciągów ekologicznych oraz systemów wentylacyjnych i odwadniających:

- 1) preferowanie rozwoju trwałych użytków zielonych, zwłaszcza na terenach przylegających bezpośrednio do rzek i cieków wodnych,
- 2) ochrona gleb pochodzenia organicznego,
- 3) działania w kierunku likwidowania oraz ograniczenie wprowadzenia poprzecznych barier hamujących przepływ powietrza i pozostawienie wód jako tereny otwarte,
- 4) utrzymanie drożności rzek i cieków, dbałość o stan brzegów i terenów zalewowych – usuwanie przeszkód wodnych i nadmiernego zarastania, utrzymanie dotychczasowej retencji,
- 5) wskazane jest wprowadzenie pasów zieleni wzdłuż górnych krawędzi poziomów terasowych, w celu wzmacniania procesów spływu powietrza i wentylacji, a także w celu zahamowania procesów powierzchniowych spływów z pól – nawozy i inne zanieczyszczenia,

- 6) dopuszcza się prowadzenie terenowych urządzeń sportu i rekreacji na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na terenach obszarów głównych i bocznych dolin rzecznych.

Na obszarach przyległych do cieków należy zachować pasy ochronne w celu dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód oraz umożliwienia administratorowi cieków prowadzenia konserwacji w korytach cieków jak również w celu ochrony otuliny biologicznej.

2. W zakresie wód podziemnych:

1) W zakresie ochrony wód podziemnych należy podjąć kroki w celu:

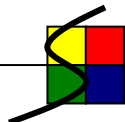
- a. ustanowienia stref ochronnych dla wszystkich ujęć wody, dla których jest to wymagane przepisami oraz ścisłego przestrzegania określonych dla nich wymogów ochrony,
- b. likwidacji stwierdzonych ognisk zanieczyszczeń i zagrożeń dla wód podziemnych, a w pierwszym rzędzie nielegalnego składowania odpadów w wyrobiskach po eksploatacyjnych,
- c. podjęcia działań mających na celu w pierwszej kolejności skanalizowanie domostw znajdujących się w strefach ochronnych ujęć wody, w drugiej zaś na terenie GZWP nr 418 Gałęzice- Bolechowice – Borków oraz GZWP nr 417 Kielce wymagającej najwyższej ochrony ONO.

2) GZWP nr 417 Kielce:

Powyższy zbiornik posiada dokumentację hydrogeologiczną, zatwierdzoną decyzją Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa nr KDH/013/5876/96 z dnia 11 maja 1996r. Według dokumentacji hydrogeologicznej dla RE Kielce–417 na obszarze gminy występuje strefa najwyższej ochrony ONO.

W obszarach najwyższej ochrony ONO **zaleca się:**

- a. modernizację obiektów, które spowodowały już zanieczyszczenie stwarzające małe zagrożenie dla jakości wód podziemnych,
- b. rekultywację gruntów i wód w rejonie obiektów stwarzających małe zagrożenia dla jakości wód,
- c. ograniczenie rozbudowy dróg kołowych o dużym natężeniu ruchu,

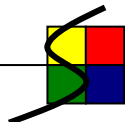
- d. objęcie kanalizacją wszystkich zwodociągowanych wsi i osiedli mieszkaniowych, które dotychczas takiej kanalizacji nie mają,
- e. wytyczenie tras przewozu środków szczególnie niebezpiecznych dla jakości wód podziemnych (w tym celu należy sporządzić specjalny operat, w którym zostanie określony wykaz tych środków, warunki i trasy ich przewozu),
- f. należy ustalić lokalne zasady nawożenia i stosowania środków ochrony roślin pod kątem ochrony jakości wód podziemnych (dawki, rodzaj, stan nawozów termin ich wysiewania), zapoznać z nimi użytkowników gruntów i określić preferencje finansowe dla stosujących te zasady.

W obszarach najwyższej ochrony ONO **nakazuje się**:

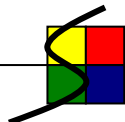
- a. likwidację (ewakuację) niektórych obiektów, które już spowodowały bardzo duże zagrożenie dla jakości wód podziemnych,
- b. modernizację obiektów, które spowodowały już zanieczyszczenie gruntu i wód podziemnych i stanowią dla GZWP zagrożenie duże i średnie dla jakości wód podziemnych,
- c. rekultywację gruntów i oczyszczenie wód podziemnych zanieczyszczonych, stanowiących zagrożenie duże i średnie,
- d. utworzenie i prowadzenie wokół obiektów stwarzających zagrożenie duże i średnie, lokalnego monitoringu wód podziemnych,
- e. prowadzenie monitoringu jakości wód GZWP w ramach monitoringu krajowego i wojewódzkiego,
- f. w szczególnych przypadkach prowadzenie badań zanieczyszczenia gruntów.

W obszarach najwyższej ochrony ONO **zakazuje się**:

- a. lokalizacji nowych obiektów przemysłowych potencjalnie uciążliwych dla wód podziemnych,
- b. wprowadzenie ścieków do ziemi i wód powierzchniowych,
- c. rolniczego wykorzystania ścieków,
- d. budowy nowych osiedli o zabudowie zwartej jeśli ta zabudowa powoduje ograniczenie infiltracji opadów atmosferycznych na powierzchni większej niż 20% osiedla,
- e. zakaz eksploatacji i dokumentowania nowych złóż surowców skalnych występujących poniżej zwierciadła wód podziemnych,

- f. lokalizowania nowych ferm chowu zwierząt,
 - g. lokalizowania wysypisk i wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych,
 - h. lokalizowania mogielników środków ochrony roślin i przeterminowanych nawozów sztucznych,
 - i. lokalizowania mogielników zwierząt,
 - j. lokalizowania nowych magazynów produktów ropopochodnych, nowych stacji paliw i rurociągów do ich transportu,
 - k. lokalizowania dużych magazynów substancji chemicznych,
 - l. budowy nowych wodociągów wiejskich i osiedlowych w mieście bez kanalizacji i lokalnej oczyszczalni ścieków.
- 3) GZWP nr 418 Gałęzice-Bolechowice–Borków. Zbiornik nie posiada szczegółowej dokumentacji hydrogeologicznej. Brak jest ustanowionych rozporządzeniem dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej obszarów ochronnych zbiornika o których mowa w art. 59 ustawy prawo wodne, a tym samym brak jest zakazów, nakazów oraz ograniczeń w zakresie użytkowania gruntów lub korzystania z wody w celu ochrony zasobów tych wód przed degradacją.
- 4) Na obszarach GZWP należy stosować zakazy i nakazy wynikające z prawa wodnego, prawa ochrony środowiska oraz prawa geologicznego i górniczego.
- 5) Ujęcia wód podziemnych na terenie gminy dla celów komunalnych w miejscowościach: Mójcza, Niestachów, Marzysz, Suków, Smyków, Niwki, Słopiec posiadają wydzielone i ogrodzone strefy ochrony bezpośredniej, zaś dla ujęć w Mójczy, Niestachowie, Sukowie, Smykowie, Niwkach zostały decyzjami ustanowione strefy wewnętrznej i zewnętrznej ochrony pośredniej, co jest związane z obowiązkiem przestrzegania na obszarze tych stref ustanowionych dla nich zakazów, nakazów i ograniczeń. Dla ujęcia Słopiec, wskazane jest ustanowienie strefy ochrony pośredniej.
- 6) Na mapie uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce wskazano projektowaną granicę zewnętrznej strefy ochrony pośredniej od ujęcia wody w Dyminach,
- 7) Teren ochrony bezpośredniej wyznaczony jest przez ogrodzenie. Na terenie tym nie powinny przebywać osoby nieupoważnione, należy tam zapewnić czystość i zagospodarowanie terenu zielenią oraz odprowadzić poza obręb strefy wszelkie powstające ścieki, zarówno sanitarne jak i opadowe. Nie należy również zajmować terenu na cele inne niż związane

z poborem wody. Zabrania się także wprowadzania na teren ujęć zwierząt i pojazdów mechanicznych.

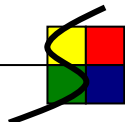
- 8) Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych obejmuje obszar zasilania ujęcia wody; jeżeli czas przepływu wody od granicy obszaru zasilania do ujęcia jest dłuższy od 25 lat, strefa ochronna powinna obejmować obszar wyznaczony 25 – letnim czasem wymiany wody w warstwie wodonośnej. Na terenach ochrony pośredniej zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. prawo wodne może być zabronione lub ograniczone wykonywanie robót oraz innych czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia, a w szczególności:

- a. wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- b. rolnicze wykorzystanie ścieków,
- c. przechowywanie lub składowanie odpadów promieniotwórczych,
- d. stosowanie nawozów oraz środków ochrony roślin,
- e. budowę autostrad, dróg oraz torów kolejowych,
- f. wykonywanie robót melioracyjnych oraz wykopów ziemnych,
- g. lokalizowanie zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt,
- h. lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych oraz innych substancji, a także rurociągów do ich transportu,
- i. lokalizowanie składowisk odpadów komunalnych lub przemysłowych,
- j. mycia pojazdów mechanicznych,
- k. urządzenie parkingów, obozowisk oraz kąpielisk,
- l. lokalizowanie nowych ujęć wody,
- m. lokalizowanie cmentarzy oraz grzebanie zwłok zwierzęcych.

- 8) Na terenach ochrony pośredniej ujęcia wody podziemnej oprócz zakazów lub ograniczeń, o których mowa w pkt.7 może być zabronione lub ograniczone:

- a. wydobywanie kopalin,
- b. wykonywanie odwodnień budowlanych lub górniczych.

- 9) Na terenie ochrony pośredniej ujęcia wody powierzchniowej, oprócz zakazów lub ograniczeń, o których mowa w pkt. 8) może być zabronione lub ograniczone:

- a. lokalizowanie budownictwa mieszkalnego oraz turystycznego,
- b. używanie samolotów do przeprowadzania zabiegów rolniczych,
- c. urządzenie przyrzędów kieszonkowych,
- d. chów lub hodowla ryb, ich dokarmianie lub zanęcanie,
- e. pojenie oraz wypasanie zwierząt,
- f. wydobywanie kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów, a także wycinanie roślin z wód lub brzegu,
- g. uprawianie sportów wodnych,
- h. użytkowanie statków o napędzie spalinowym.

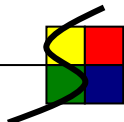
Dopuszcza się, wprowadzenie zabudowy wskazanej na mapie uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce – zał. Nr 2, położonej w obrębie w zasięgu granicy wewnętrznej strefy ochrony pośredniej od ujęcia wody w Sukowie, po zmianie polegającej na likwidacji zakazu budowy nowych budynków mieszkalnych, zabudowań gospodarczych i letniskowych w decyzji Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach Wydział ochrony Środowiska znak: OS.I-6210/250/96/97 z dnia 14.01.1997 r. ustanawiającej wyżej wymienioną strefę.

E. Planowane zbiorniki wód powierzchniowych:

W celu uregulowania stosunków wodnych w obrębie dorzecza Czarnej Nidy, niniejsze studium przewiduje budowę 4 zbiorników wodnych planowanych w starym „Programie małej retencji dla województwa kieleckiego”:

Lp	Nazwa zbiornika	Dane charakterystyczne			
		Ciek/ rzeka	Rzędna piętrzenia	Mak pow. zalewu w ha	Mak. pojemność zbiornika w m ³
1	Mójcza	Lubrzanka	252,5	130,8	4 708 000
2	Niestachów	Warkocz	250,0	21,4	410 000
3	Danków	Belnianka	261,25	48,5	967 000
4	Wojciechów	Pierzchnianka	259,0	30,0	500 000

W obowiązującym „Programie małej retencji dla województwa świętokrzyskiego” zostały umieszczone zbiorniki Mójcza i Danków, znajdujące się również w „Programie ochrony środowiska dla woj. świętokrzyskiego”, zatwierdzonego Uchwałą Nr IX/152/07 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 20 września 2007 roku. Nowy program małej retencji dla województwa świętokrzyskiego został uchwalony dnia 27 grudnia 2007 roku (Uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego nr XI/192/07). Opracowany zostanie przez Świętokrzyski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych.

Ponadto na mapie uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce – zał. Nr 2, oprócz zbiorników wymienionych wyżej został wskazany na wniosek właściciela gruntów zbiornik wód powierzchniowych na rzece Lubrzanka w miejscowości Suków. Zbiornik ten będzie spełniał zarówno funkcję retencyjną jak i rekreacyjną.

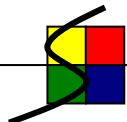
Wymienione zbiorniki posiadać będą charakter wielofunkcyjny. Spełniać będą następujące zadania:

- a. magazynowanie i nawodnienia zmeliorowanych terenów w okresach suchych,
- b. regulację przepływów w okresach podwyższonych stanów wód w rzekach, zmniejszenie ryzyka powodzi,
- c. zahamowanie odpływu wód z dorzecza,
- d. zahamowanie w obrębie dolin erozji dennej i bocznej oraz utrzymanie naturalnej retencji,
- e. ograniczenie transportu głównie związków biogennych (azot, fosfor),
- f. uatrakcyjnienie terenów w sąsiedztwie.

Wymienione zbiorniki w zagospodarowaniu ogólnym gminy mogą być wykorzystywane do pełnienia funkcji rekreacyjnej.

Dopuszcza się na terenach korzystnych pod względem ekofizjograficznym na sytuowanie stawów hodowlanych.

Zbiornik wodny, stanowiący obecnie eksploatowane złoża Suków, znajdujący się w zasięgu terenu i obszaru górniczego po zakończeniu eksploatacji złoża powinien posiadać funkcję rekreacyjną.

4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

A. Strefy ochrony konserwatorskiej

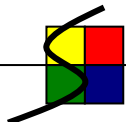
Decyzją KL.II-5340/1044/88 Urzędu Wojewódzkiego, Wydział Kultury i Sztuki, Wojewódzki Konserwator Zabytków w Kielcach z dnia 30 marca 1988 r. układ urbanistyczny Daleszyc, w granicach stref ochrony konserwatorskiej został wpisany do rejestru zabytków pod nr rej. 1044.

W celu sprecyzowania wniosków i wytycznych konserwatorskich wprowadzono strefy ochrony konserwatorskiej:

STREFA "A" – ścisłej ochrony konserwatorskiej obejmującej obszary szczególnie wartościowe o bardzo dobrze zachowanej historycznej strukturze przestrzennej do bezwzględного zachowania.

1. Obszar miasta związany z lokacją, w granicach wykreślonych ulicami: Żeromskiego, Kanałową, Kilińskiego, fragm. Reja i pl. Cedry, Marchlewskiego, Moniuszki i Mickiewicza – bardzo rzadki już w skali krajowej, w pełni niemal zachowany, renesansowy układ urbanistyczny.
2. Obszar między ulicami Moniuszki i Chopina oraz 1 Maja (od niej również do pl. Cedry) – rejon wsi przed lokacją miasta (miejsce średniowiecznych korzeni Daleszyc) i element całości historycznego rozwoju osady.
3. Wzgórze kościelne z zespołem kościoła parafialnego, w granicach wyznaczonych ulicami: Świętokrzyską i Ściegiennego, z pozostałych stron dawnymi podziałami własnościowymi, a także „grunty plebańskie” między wzgórzem a zagrodową zabudową przy ul. Głowackiego – zachowany integralny element najstarszego założenia osady.
4. Ulica Głowackiego (niemal do mostu na Belniance) w granicach podziałów własnościowych parcel, po obu stronach ulicy – teren zabytkowego budownictwa ludowego; podobnie narożny fragment pl. Cedry, od nr 1 do 7.

Ad. 1,2,3: Zaleca się utrzymanie dotychczasowej siatki ulic i rynku oraz niewprowadzanie na obszary nigdy niezabudowane (rynek i teren między wzgórzem kościelnym a zabudową ul. Głowackiego) nowych, stałych elementów architektoniczno – przestrzennych; utrzymanie historycznego typu zwartej zabudowy działek (szczytowej w ulicach, kalenicowej w rynku i przy ul. 1 Maja, do skrzyżowania z ul. Chopina), jej tradycyjnej linii i gabarytów – przy wprowadzaniu nowych gabarytów.

Ad. 4: Ścisła ochrona mająca zabezpieczyć tak zabytkową substancję zagród, jak i charakter zabudowy parcel przy ulicy.

Możliwe są tu modyfikacje układu funkcjonalno-przestrzennego, przy czym zakres Wymagań konserwatorskich i ramy dopuszczalnej ingerencji współczesnej urbanistyki muszą być określone indywidualnie dla każdego zespołu.

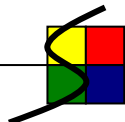
STREFA "B" - ochrony konserwatorskiej – obszar historycznych granic zabudowy – wykreślona obrzeżami zabudowy ulic: Mickiewicza (do nr 54), Chopina, Ściegiennego, 3 Maja, dalej rzeką Belnianką, obrzeżami zabudowy ul. Kilińskiego, Kościuszki (do numerów 50 – 53) i drogą gospodarczą, łączącą ul. Mickiewicza i Kościuszki.

W strefie tej zaleca się utrzymanie siatki ulic w dotychczasowym kształcie, utrzymanie – przy wprowadzaniu nowego budownictwa – historycznego typu zwartej zabudowy działek, jej tradycyjnej linii i gabarytów; niewskazana lokalizacja zakładów przemysłowych.

Warunkiem lokalizacji wszelkich obiektów budowlanych oraz podejmowania jakichkolwiek prac przy obiektach znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej jest uzyskanie uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Kielcach.

B. Obiekty wpisane do rejestru dóbr kultury i pozostałe będące w ewidencji WKZ

1. Uwzględniając wymagania ochrony dóbr kultury podyktowane ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z dnia 17 września 2003 r. z późn. zm.), w granicach gminy Daleszyce obowiązuje zachowanie i konserwacja wszystkich obiektów zabytkowych znajdujących się w rejestrze i ewidencji WKZ oraz obiektów wymienionych w Rozdziale II pkt. 2.3 - Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego.
2. Warunkiem lokalizacji wszelkich obiektów budowlanych oraz podejmowania jakichkolwiek prac przy obiektach znajdujących się w rejestrze – objętych ochroną konserwatorską, w ich otoczeniu ekspozycyjnym oraz będących jest uzyskanie uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Kielcach.

3. W celu ochrony obiektów wpisanych do rejestru dóbr kultury, o których mowa w pkt.1 należy:
 - 1) zakazać przekształceń powodujących obniżenie ich wartości historycznych, estetycznych lub architektonicznych,
 - 2) dopuścić modernizację pod warunkiem, że działania te nie spowodują utraty cech stylowych obiektów, gabarytu bryły, kształtu dachu i detalu architektonicznego.

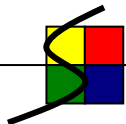
C. Strefy archeologiczne ochrony biernej

1. Uwzględniając wymagania ochrony dóbr kultury podyktowane ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.), ustala się zachowanie i ochronę wszystkich stref archeologicznych ochrony biernej znajdujących się w obrębie gminy Daleszyce.
2. Zgodnie z art. 33 w/w ustawy, kto przypadkowo znalazł przedmiot, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem archeologicznym, jest obowiązany, przy użyciu dostępnych środków, zabezpieczyć ten przedmiot i oznakować miejsce jego znalezienia oraz niezwłocznie zawiadomić o znalezieniu tego przedmiotu wojewódzkiego konserwatora zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, władze gminy.
3. Wyklucza się przekształcanie bądź użytkowanie stanowisk archeologicznych w ich granicach, które mogłyby powodować degradację ich wartości naukowej i kulturowej; do tych działań należą w szczególności prace wybierzyskowe i niwelacyjne.
4. Podejmowanie działań zmierzających do zmiany dotychczasowego zagospodarowania w granicach stanowiska archeologicznego wymaga zapewnienia warunków dla nadzoru archeologicznego.

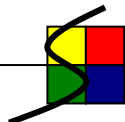
D. Ochrona krajobrazu kulturowego

W celu zachowania i ochrony przed degradacją wysokich wartości krajobrazu gminy Daleszyce należy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wyznaczyć tereny rolne o wartościach krajobrazowych, w obrębie których należałoby wprowadzić następujące wymagania:

- 1) zakaz lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, w tym też zabudowy zagrodowej i związanej z przetwórstwem rolnym,
- 2) dopuszczenie lokalizacji terenowych urządzeń sportu i rekreacji,

- 3) utrzymanie warunków umożliwiających rozległe widoki z punktów i ciągów widokowych, z nakazem utrzymania sposobu zagospodarowania umożliwiającego pełną obserwację widoków,
- 4) sukcesywne kablowanie istniejących i nowych linii elektroenergetycznych niskich i średnich napięć oraz linii telekomunikacyjnych.

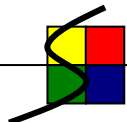
5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

5.1 Kierunki rozwoju systemów komunikacji

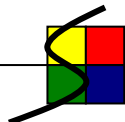
1. Podstawowy układ dróg gminy tworzyć będą droga wojewódzka oraz drogi powiatowe, zmodernizowane do parametrów klasy technicznej dróg głównych lub zbiorczych. Docelowo układ uzupełniony byłby o drogę kat. G 2/2 z możliwością jej przekształcenia do kategorii GP 2/2 (przełożenie trasy drogi nr 73), po jej realizacji na zachodnim skraju gminy. Droga ta stanowiąca rodzaj obwodnicy wschodniej Kielc dla ruchu tranzytowego, służyć będzie, obok tej funkcji, jako trasa umożliwiająca ominięcie centrum miasta.
2. *Wskazuje się korytarz drogi będącej składową układu obwodnic dla miasta Kielce – parametry i przebieg do uszczegółowienia na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.**

**) zmiana Nr 1 Zmiany studium wprowadzona uchwałą Nr Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia..... r.*

3. Do klasy dróg głównych zaliczono drogę wojewódzką nr 764 Kielce – Staszów – Połaniec, na odcinkach Kielce – Suków i Daleszyce – Połaniec, oraz drogi powiatowe: nr 15517 Górno – Daleszyce – Borków, nr 15542 Suków – Borków – Chmielnik. Drogi te wiążąć będą obszar gminy z najbliższymi ośrodkami usługowymi (Kielce, Staszów, Busko – Zdrój), oraz z trasami tranzytowymi (S-7, S-74, 73), oraz obsługiwać ruch tranzytowy występujący na obszarze gminy.
4. Wskazuje się korytarz obwodnicy miasta Daleszyce dla ograniczenia tranzytu przez Daleszyce (ograniczenie ruchu ciężarowego w obrębie centrum Daleszyc).
5. Przewiduje się budowę fragmentu przełożenia drogi wojewódzkiej Kielce – Staszów w obrębie miasta Daleszyce oraz obwodnicy dla miejscowości Suków.
6. Trasy planowanych w niniejszej zmianie studium ciągów korytarzy komunikacyjnych i dróg przedstawionych na mapach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy i miasta Daleszyce – zał. nr 2 i 3 uszczegółowione zostaną na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

7. Określenie szerokości w liniach rozgraniczających dla dróg wszystkich klas powinno nastąpić na etapie sporządzania planu miejscowego, po uwzględnieniu rozwiązań wysokościowych, sposobu odwodnienia i uwzględniania urządzeń dodatkowych (ciągów pieszych, rowerowych, sieci infrastruktury technicznej).
8. Uszczegółowienie stref uciążliwości od dróg nastąpi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
9. Na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego należy wyznaczyć zbiorcze korytarze dla dróg lokalnych, obsługujących planowane i istniejące tereny przeznaczone pod zabudowę, które dawałyby możliwość poprawy parametrów technicznych dróg w gminie Daleszycy celem osiągnięcia klasy „G” i „Z”.
10. Sieć dróg lokalnych tworzą odcinki wybranych dróg gminnych, pozostałe nie wymienione powyżej odcinki dróg powiatowych, ulice w Daleszycach pozostałe po przełożeniu dróg głównych na nowe trasy, niektóre istniejące ulice Daleszyc.
11. Pozostałe drogi gminne oraz drogi obsługujące istniejącą i projektowaną zabudowę mieszkaniową oraz tereny działalności gospodarczej będą drogami dojazdowymi.
12. Należy dążyć do zapewnienia właściwej (na wysokim poziomie - stan nawierzchni, atrakcyjny dojazd) dostępności komunikacyjnej terenów o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku i sportu, uwzględniając wyposażenie w infrastrukturę komunikacyjną – parkingi, stacje obsługi itp.
13. Priorytetem jest realizacja Miejsc Obsługi Podróżnych (MOP) oraz stacji obsługi i stacji paliw przy trasach komunikacyjnych – przede wszystkim przy trasach układu podstawowego.
14. Sieć układu komunikacyjnego należy wzbogacić poprzez system ścieżek rowerowych i tras turystycznych w powiązaniu z ościennymi terenami. Zaprojektowane ścieżki rowerowe przy trasach układu podstawowego muszą być całkowicie wydzielone od ruchu kołowego. Należy opracować etapowanie realizacji systemu ścieżek rowerowych.

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

Uszczegółowienie zagadnień związanych z infrastrukturą techniczną nastąpi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

I. Zaopatrzenie w wodę

Zasoby eksploatacyjne w wodę pitną istniejące na terenie gminy Daleszyce stwarzają możliwości pełnego pokrycia potrzeb jej mieszkańców. Wszystkie miejscowości posiadają wodociągi. Są to obiekty nowe, wykonane z rur PCW, nie ulegające korozji. Wodociągi były zaprojektowane zgodnie z obowiązującymi normami z uwzględnieniem perspektywy 20 lat oraz przy założeniu umiarkowanego rozwoju wodociągowanych terenów.

Wszystkie wodociągi (oprócz wodociągu w Mójczy) są w stanie zaspokoić obecne i perspektywiczne potrzeby mieszkańców oraz potrzeby przyszłych terenów przeznaczonych pod zabudowę. W obecnej chwili, gdy rzeczywiste pobory wody są 5 - 6 razy mniejsze niż wyliczone wg normatywnego zapotrzebowania mieszkańcom Mójczy nie brakuje wody, jednak w przyszłości taka sytuacja może wystąpić i wtedy powinno się dołączyć tą miejscowość do ujęcia Suków – Marzysz.

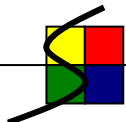
Ujęcie w Niwach posiada pozwolenie wodno - prawne na pobór wody, jednak jest ono wystarczające tylko przy obecnych poborach wody, jednak w najbliższym czasie, gdy pobory wody zbliżą się do normatywnych będzie ono za niskie i należy je zwiększyć. Wydajność studni jest na tyle wysoka, że ta zmiana będzie możliwa. Oprócz tego ujęcie posiada studnię awaryjną i nawet w przyszłości ujęcie będzie dysponować zapasem wody w ilości około 2177 m³/d (patrz załączona tabela).

Bardzo dobrą sytuację osiadają ujęcia w Słopcu, Niestachowie i Smykowie, posiadają one duże dyspozycyjne zapasy wody nawet przy jej zwiększonym poborze zbliżonym do norm zużycia i wynoszą one odpowiednio: 2400 m³/d; 678,6 m³/d; 378,6 m³/d.

Zapas ten gwarantuje dalszy rozwój zwodociągowanych terenów, także pod względem turystyki i wypoczynku.

Sołectwa zaopatrywane w wodę z gmin Raków i Pierzchnica mają również dobrą sytuację. Studnie zaopatrujące wodociągi mają duże wydajności a miejscowości pobierające wodę były uwzględnione w obliczeniach projektowych również pod względem zapotrzebowania wody na cele przeciwpożarowe.

Największe dyspozycyjne zapasy wody posiada ujęcie Suków - Marzysz. Ujęcie to, oprócz zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy Daleszyce, jest przewidziane dla zasilenia Kielc. W związku z czym należy przewidzieć budowę magistrali wodnej Ø 800mm, od ujęcia, w kierunku zachodnim wzdłuż drogi Suków -Dyminy.

II. Gospodarka ściekowa

Kanalizacja sanitarna

Na obszarze gminy Daleszyce, zgodnie z Rozporządzeniem Nr 17/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 12 kwietnia 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 80 poz. 1090) oraz Rozporządzeniem Nr 63/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 21 czerwca 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 133 poz. 1682) wyznaczono na podstawie art. 43 ust. 2a ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229, z późn. zm.) aglomerację Daleszyce, o równoważnej liczbie mieszkańców 5000, z oczyszczalnią ścieków w Daleszycach, obejmującą następujące miejscowości z terenu gminy Daleszyce: Daleszyce, Danków-Wójtostwo, Kranów i Niwy.

Istotną sprawą jest rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej ze względu na położenie terenu gminy Daleszyce w obrębie:

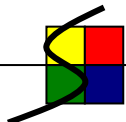
- Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 418 Gałęzice- Bolechowice –Borków oraz Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 417 Kielce,
- użytkowego zbiornika wód podziemnych,
- terenów źródłiskowych.

Dla odprowadzania ścieków zarówno z terenów już zainwestowanych, jak i projektowanych do zabudowy konieczna jest budowa kanalizacji sanitarnej, która nie nadąża za dobrze rozwiniętymi systemami zaopatrzenia w wodę. W związku z powyższym należy nadać priorytet takim zamierzeniom inwestycyjnym, które rozwiązałyby problem zagospodarowania ścieków przy równoczesnym dokończeniu programu zaopatrzenia w wodę.

Na mapie uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce – zał. nr 2 przedstawiono orientacyjne lokalizacje planowanych oczyszczalni ścieków oraz planowane obiekty związane z obsługą sieci kanalizacyjnej. Uściślenie i przesądzenie lokalizacji nastąpi na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Pojedyncze gospodarstwa lub grupy gospodarstw, które nie zostaną objęte kanalizacją zbiorczą, ze względu na duże rozproszenie lub zbyt dużą odległość od oczyszczalni powinny mieć indywidualnie rozwiązany problem gospodarki ściekowej. Może to być dokonane dzięki małym, lokalnym oczyszczalniom pod warunkiem, że w pobliżu istnieje ciek, staw lub rzeka, które mogłyby być odbiornikiem oczyszczonych ścieków, lub też powinny być te ścieki rozsączkowane w ziemi.

Ścieków w glebie nie powinno się rozsączkować na obszarze strefy ochrony zbiorników wodnych. W tych miejscach rozwiązaniem mogą być bezodpływowe zbiorniki na ścieki sanitarne regularnie opróżniane z wywozem nieczystości do punktów zlewnych na oczyszczalniach ścieków.

Kanalizacja deszczowa

Na obszarze gminy Daleszyce brak centralnego systemu odprowadzania wód deszczowych. Z obszaru gminy wody opadowe odprowadzane są bez wstępnego podczyszczania, systemem rowów przydrożnych.

Na obszarze miasta Daleszyce, aktualnie istnieje jeden odcinek kanalizacji deszczowej $\varnothing 500\text{mm}$, biegnący za linią zabudowy wzdłuż ulicy Mickiewicza i odprowadzający ścieki do rowu odwadniającego pola.

Do istniejącego kanału zostaną również wprowadzone wody opadowe zebrane w nowoprojektowanym korytku opadowym, w północnej części ulicy Mickiewicza.

Przewiduje się również, lokalizację kanalizacji deszczowej w pasie jezdnym nowoprojektowanej drogi łączącej ulicę Zieloną i Sienkiewicza.

Odcinek zostanie dołączony do istniejącego kolektora. Z pozostałego odcinka wody opadowe odpłyną zgodnie z projektowanym spadkiem drogi i w najniższym miejscu zostaną odprowadzone bezpośrednio do rowu odwadniającego.

W przyszłości, planując remonty ulic w centrum Daleszyc, należy przewidzieć budowę kanalizacji deszczowej na tych terenach.

III. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami w gminie Daleszyce jest realizowana zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla gminy Daleszyce” sporządzonego przez Przedsiębiorstwo Usług Geodezyjnych „Kielkart” w czerwcu 2004 r.

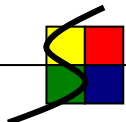
IV. Zaopatrzenie w gaz

Na mapie uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce – zał. nr 2 pokazano przebieg istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 300 PN 6,3 MPa wraz ze strefą ochronną wynoszącą 6 m., po 3 m. od osi gazociągu.

Gazyfikacja gminy należy przeprowadzić zgodnie z „Programem gazyfikacji gminy Daleszyce”.

V. Elektroenergetyka

1. W stosunku do istniejącej napowietrznej linii elektroenergetycznej 110 kV RADKOWICE-MORAWICA-KIELCE-WSCHÓD wyznacza się strefę techniczną wynoszącą 14.5 m. liczoną od skrajnego przewodu z dopuszczeniem zmiany tej odległości na podstawie opinii zarządcy tej linii, popartej obliczeniami na podstawie przepisów szczególnych, uzasadniającymi istnienie dostatecznej ochrony przed promieniowaniem szkodliwym dla ludzi i środowiska.

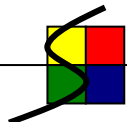
2. W stosunku do planowanej napowietrznej linii elektroenergetycznej 110 kV wyznacza się strefę techniczną wynoszącą 14.5 m. liczoną od skrajnego przewodu z dopuszczeniem zmiany tej odległości na podstawie opinii zarządcy tej linii, popartej obliczeniami na podstawie przepisów szczególnych, uzasadniającymi istnienie dostatecznej ochrony przed promieniowaniem szkodliwym dla ludzi i środowiska.
3. Budowa przy istniejącej wewnętrznej rozdzielni sieciowej WRS-15kV w Niwach stacji transformatorowej GPZ 110/15 kV.
4. Wykonanie nawiązań rezerwowych pomiędzy odrębnymi aktualnie sieciami 15 kV dla poprawy pewności zasilania w zachodniej części gminy.
5. Sukcesywna przebudowa magistralnych linii 15 kV w celu wymiany konstrukcji wyeksploatowanych i doprowadzenia trzonów linii do przekrojów 70 mm².
6. Sukcesywna dobudowa stacji transformatorowych 15/0,4 kV na terenach przewidywanych pod intensywniejszy rozwój, tworzenie układów zasilania wzajemnie się rezerwujących.
7. Sukcesywna przebudowa układów zasilania po stronie niskiego napięcia w celu poprawy warunków zasilania odbiorców i umożliwienie dostawy do nich zwiększonej mocy.
8. Wprowadzenie alternatywnych, ekologicznych rozwiązań związanych z gospodarką energetyczną jak np.: budowa: małych elektrowni wodnych, elektrowni wiatrowych; szczegółowa lokalizacja na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

VI. Telekomunikacja

Kontynuacja prowadzonej kompleksowej przebudowy i rozbudowy systemu telekomunikacyjnego dla pokrycia zapotrzebowania na stacje telefoniczne.

VII. Zaopatrzenie w ciepło

Obecnie na terenie gminy prywatne budynki ogrzewane są tradycyjnymi piecami lub za pomocą instalacji centralnego ogrzewania na paliwo stałe. Budynki użyteczności publicznej korzystają z kotłowni na paliwo stałe lub olejowych. Po doprowadzeniu gazu do poszczególnych mieszkań i instytucji będzie można dokonać ich wymiany na kotłownie gazowe, co na pewno będzie korzystne dla czystości powietrza w gminie Daleszyce.

6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Obszarami, na których preferuje się rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym są:

1. Orientacyjne centra mieszkaniowo - usługowe;
2. Centrum administracyjno – handlowo-usługowe miasta Daleszyce;
3. Tereny wskazane pod usługi turystyki, sportu, rekreacji i wypoczynku,
4. Tereny wskazane pod usługi turystyki, sportu, rekreacji i wypoczynku związane z istniejącymi bądź planowanymi zbiornikami wód powierzchniowych.

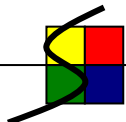
7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa

Obszarami na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego są:

1. Korytarz komunikacyjny dla projektowanej trasy o przebiegu północ – południe kat. G 2/2 z możliwością jej przekształcenia do kategorii GP 2/2 – tzw.: wschodniej obwodnicy Kielc.
2. *Korytarz drogi będącej składową układu obwodnic dla miasta Kielce.**

**) zmiana Nr 1 Zmiany studium wprowadzona uchwałą Nr Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia..... r.*

3. Korytarz obwodnicy miasta Daleszyce dla ograniczenia tranzytu przez Daleszyce (ograniczenie ruchu ciężarowego w obrębie centrum Daleszyc).

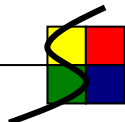

8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej

Obszarem, dla którego obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych jest obszar znajdujący się w zasięgu terenu górniczego dla złoża „Suków”, zgodnie z art. 53 ust.1 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze z dnia 4 lutego 1994 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 27, poz. 96). W art. 53 ust.6 wyżej cytowanej ustawy ustawodawca dopuszcza, że Rada Gminy może podjąć uchwałę o odstąpieniu od sporządzania planu, jeżeli przewidywane szkodliwe wpływy na środowisko będą nieznaczne.

Ponadto wskazuje się na mapie uwarunkowań i kierunków zagospodarowania kompleks terenu zabudowy mieszkaniowej z usługami z przewagą zabudowy jednorodzinnej, który wymaga przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości.

Nie wyznaczono obszarów wymagających rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz przestrzeni publicznej.

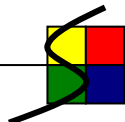

9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Po sporządzeniu przez Wójta Gminy Daleszyce analizy dotyczącej zasadności przystąpienia do sporządzenia planu i stopnia zgodności przewidywanych rozwiązań z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce uchwalonego Uchwałą Nr X/59/99 Rady Gminy w Daleszycach z dnia 28.X.1999 r., Rada Gminy Daleszyce podjęła Uchwałę Nr VII/48/2003 z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce w granicach sołectw gminy:

1. Marzysz,	11. Wójtostwo i Danków,
2. Mójcza,	12. Słopiec,
3. Suków,	13. Niwy,
4. Daleszyce,	14. Cisów,
5. Szczecno,	15. Kranów,
6. Trzemosna,	16. Smyków,
7. Brzechów,	17. Sieraków,
8. Komórki,	18. Widelki.
9. Niestachów,	
10. Borków,	

W związku z art. 7 ust. 1 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (tj. Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.), dla terenów rolnych i leśnych chronionych na podstawie wyżej wymienionej ustawy, a wskazanych w niniejszym studium na inny cel niż rolny i leśny, należy dokonać zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, w trybie określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717, poz. 78 z późn. zm.).

10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

10.1 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

I. Główne kierunki zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Głównym kierunkiem zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej będzie dostosowanie tej przestrzeni do warunków rynkowych z równoczesnym zapewnieniem respektowania wymogów ochrony środowiska przyrodniczego a także priorytetów przestrzennych ustalonych dla poszczególnych obszarów i wsi.

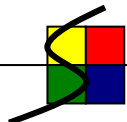
W warunkach gminy Daleszyce transformacja rynkowa rolniczej przestrzeni produkcyjnej wyrażać się będzie przede wszystkim wyłączeniem z rolnictwa znacznych obszarów gruntów nieekonomicznych w uprawie polowej i wprowadzeniem w to miejsce funkcji nierolniczych jak i drobnej i średniej przedsiębiorczości, mieszkalnictwa oraz funkcji turystyczno - rekreacyjnej. Na niektórych terenach istotną rolę spełniać będą zalesienia oraz zadrzewienia.

Punktem wyjścia do przyspieszenia tych procesów winno być pełne wyposażenie wsi w nowoczesną infrastrukturę techniczną zaś na obszarze turystyczno - rekreacyjnym dodatkowo realizacja zbiorników wodnych oraz podstawowej infrastruktury turystycznej (parkingi, pola namiotowe, ścieżki rowerowe itp.).

W samym rolnictwie za najważniejsze kierunki działalności przestrzennej należałoby uznać:

1. wprowadzenie systemu preferencji lokalizacyjnych dla rozwojowych gospodarstw rolniczych przejmujących ziemie i unowocześniających rolniczy warsztat pracy,
2. tworzenie atrakcyjnej oferty terenów pod przedsiębiorczość wiejską zwłaszcza umożliwiającą zwiększenie miejsc pracy oraz stanowiącą rynkowe otoczenie rolnictwa.

Równolegle powinny być tworzone warunki przestrzenne do uruchomienia procesów rynkowych w obecnych realiach własnościowych i ekonomicznych, które objęłyby:

1. łączenie drobnych producentów rolnych w grupy producenckie i marketingowe mogące sprostać rosnącej konkurencji na rynku artykułów żywnościowych,
2. wprowadzenie komplementarnego rozwoju gospodarstw indywidualnych polegające na uruchomieniu drobnych funkcji gospodarczych na bazie istniejących siedlisk rolniczych.

Uwzględniając sąsiedztwo Kielc optymalnym rozwiązaniem byłaby organizacja grup dysponujących pełnym łańcuchem żywnościowym (od producenta do konsumenta), który funkcjonowałby na zasadach współzależności finansowej poszczególnych jego ogniw i mógł skutecznie wyeliminować pośrednictwo w obrocie artykułami rolnymi.

W zakresie rozwoju komplementarnego gospodarstw rolniczych preferencje uzyskiwałyby przedsięwzięcia gospodarcze związane z obsługą rynku miejskiego i miejscowej ludności.

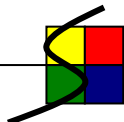
II. Kierunki i zasady rozwoju głównych elementów funkcji rolniczej

Zasady lokalizacji ekstensywnych elementów zabudowy rolniczej jak i drobnotowarowych gospodarstw indywidualnych i użytkowników działek rolniczych (do 1 ha użytków rolnych) winna być ich koncentracja na terenach zabudowy mieszkaniowej z usługami z przewagą zabudowy zagrodowej.

Wyżej wymienione tereny skupiałyby jednocześnie wiejską przedsiębiorczość komercyjną i usługi publiczne o standardzie sołeckim, a także rozproszone funkcje mieszkaniowe.

Gospodarstwa towarowe zwiększające areał gruntu i produkcję rolniczą mogłyby być natomiast lokalizowane, preferencyjnie poza terenami zabudowy mieszkaniowej z usługami z przewagą zabudowy zagrodowej, przy czym ze względu na brak kryteriów prawnych wyodrębnienia tej grupy gospodarstw przyjmuje się tymczasowo następujące warunki ich lokalizacji:

1. areał użytków rolnych nie może być mniejszy od średniego w gminie (pożądane minimum obszarowe - 10 ha użytkowych),
2. gospodarstwo posiada opracowany program rozwoju uzgodniony z właściwą placówką terenową doradztwa rolniczego,
3. lokalizacja posiada pozytywną opinię Komisji Rolnictwa Rady Gminy.

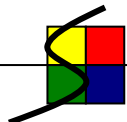
III. Gospodarka gruntami

Jak już wspomniano, w warunkach rozwoju funkcji rolniczej, podstawowym instrumentem osiągnięcia celów przestrzennych w tym dziale gospodarki będzie aktywna polityka samorządu w zakresie gospodarki gruntami. Podstawa tej polityki będą zasoby gruntów komunalnych, które powinny być tworzone na obszarach przewidzianych do realizacji celów publicznych.

Obszary te po opracowaniu planu miejscowego i uzbrojeniu ich, będą stanowić ofertę gminy dla inwestorów zainteresowanych realizacją programów strategicznych w gospodarce żywnościowych, a także przedsięwzięć dających znaczną ilość miejsc pracy.

Z uwagi na brak możliwości komunalizacji gruntów Skarbu Państwa, powyższą ofertę należałoby sukcesywnie powiększać drogą zakupu i wymiany np.: tańszych obecnie od terenów budowlanych gruntów rolnych jak również drogą „bezinwestycyjnego” pozyskania terenów przy okazji komasacji gruntów. W ofertę tą włączone winny być także nie zagospodarowane tereny dawnych baz usług rolniczych, grunty przekazywane gminie w zarząd lub użytkowanie a także położone na obszarach przewidzianych do zabudowy działki rolne wypadające z sektora indywidualnego.

Rozwiązaniom tym winno sprzyjać przewidywane powołanie na poziomie samorządowym „banków ziemi”, które przejęłyby całość gospodarki gruntami.

10.2 Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej

Podstawowe założenia i kierunki rozwoju funkcji leśnej

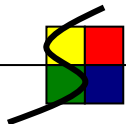
Rozwój funkcji leśnej powinien być realizowany zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 roku o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 z późn. zm.) oraz polityka leśna państwa oparta na postawach ekologicznych, która określona została w dokumencie rządowym z dn. 22. 04. 1997 r.

Przyjęto w szczególności, że granice i powierzchnia lasów, w tym lasów ochronnych powinny odpowiadać ustaleniom, obowiązującym na terenie gminy, planów urządzenia lasów.

W świetle wymienionych dokumentów zakłada się, że głównym kierunkiem rozwoju funkcji leśnej na obszarze gminy Daleszyce jest powszechna i ciągła ochrona zasobów leśnych oraz sukcesywne ich zwiększanie zarówno drogą zalesień jak i w wyniku oparcia gospodarki leśnej o zasady ekorozwoju.

Jako priorytetowe w polityce przestrzennej samorządu gminnego przyjmuje się zatem następujące kierunki i zasady zagospodarowania leśnego:

- a. przeznaczenie lasów na cele nieleśne może być dokonane tylko w uzasadnionych przypadkach i przy braku innych rozwiązań przestrzennych pod warunkiem spełnienia wymogów i trybu określonych w obowiązujących przepisach prawnych,
- b. zwiększanie lesistości oraz rozwój funkcji ochronnych lasów będą posiadały preferencje na następujących terenach:
 - objętych prawną ochroną przyrody oraz w strefach ochrony zbiorników wodnych i rzek oraz obszarach źródliskowych,
 - przewidzianych do intensywnego rozwoju funkcji turystyczno - rekreacyjnej w tym zwłaszcza wypoczynku masowego,
 - położonych na silnych stokach podatnych na erozję wodną gleb,
 - spełniających rolę ochronną wokół obiektów uciążliwych dla otoczenia,
 - umożliwiających kształtowanie leśnych korytarzy ekologicznych łączących odległe kompleksy leśne.
- c. tworzone będą sprzyjające warunki przestrzenne do likwidacji zagrożeń środowiska leśnego a zwłaszcza uszkodzeń drzewostanów powstałych w wyniku szkodliwego oddziaływania przemysłu oraz zagrożenia pożarowego.

Preferencje zalesieniowe obejmować powinny również obszary koncentracji gruntów Skarbu Państwa i nieekonomicznych w użytkowaniu rolniczym, które powinny być przeznaczone na cele leśne ze względów społecznych i gospodarczych.

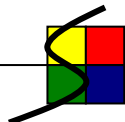
Jednocześnie z uwagi na rosnące zainteresowanie społeczne wypoczynkiem w środowisku leśnym przewiduje się szersze udostępnienie lasów na cele turystyczno - rekreacyjne.

Z uwagi na konieczność zapobieżenia dewastacji i zaśmiecania omawianych lasów niezbędna jest na tych obszarach rozbudowa „małej infrastruktury turystycznej” oraz infrastruktury komunalnej.

Rozwój funkcji leśnej w obrębie gminy Daleszyce winien być realizowany z uwzględnieniem następujących zasad:

1. zwiększenia powierzchni leśnej poprzez sukcesywne zalesianie gruntów mało przydatnych dla rolnictwa,
2. prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej na zasadach ekologicznych szczególnie w lasach niepaństwowych,
3. kształtowania większych i bardziej zwartych kompleksów leśnych przy jednoczesnym unikaniu nadmiernego upraszczania granicy lasów sprowadzania jej kształtów do prostych figur geometrycznych,
4. ograniczenia kolizji lasów z innymi funkcjami terenu a zwłaszcza funkcją rolniczą.

Dolesienia zostały wskazane na mapach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy miasta Daleszyce – zał. nr 2 i 3.

11. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

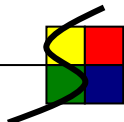
Na mapach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla miasta i gminy Daleszyce – zał. Nr 2, 3 wskazano w zakresie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych:

1. tereny zalewowe wyznaczone w 1989 r. w „Operacie przeciwpowodziowym dla woj. Kieleckiego”,
2. dna obniżeń terenu (bezodpływowe) podmokłe lub zabagnione,
3. tereny podmokłe okresowo,
4. tereny stale podmokłe, najczęściej na obszarach równiny torfowej – częściowo zalesione,
5. wysoczyznę lessową - wyniesienie 320-390 m.n.p.m. silnie zniszczoną przez erozję wodną, z wyraźnie zaznaczonymi wąwozami parowymi i jarami.

Na terenach zalewowych, o których mowa w pkt.1 według Rozporządzenia Nr 11/92 Wojewody Kieleckiego z dnia 21 grudnia 1992 roku w sprawie określenia nie obwałowanych obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi zabronione jest:

1. wznoszenie obiektów budowlanych,
2. składanie materiałów,
3. zmienianie ukształtowania powierzchni gruntu,
4. sadzenie drzew i krzewów oraz wykonywanie urządzeń lub robót, które mogą utrudniać ochronę tych obszarów przed powodzią.

Na terenach wyszczególnionych w pkt. 2,3,4,5 nie wskazano terenów pod zabudowę. Na terenach zalewowych, o których mowa w pkt.1, nie wyznaczono nowych terenów zabudowy, za wyjątkiem tych, dla których w operatach wodno – prawnych, sporządzonych przez uprawnionych rzeczoznawców (zgodnie z przepisami odrębnymi) wykazano, że nie stanowią terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.

Dopuszcza się wprowadzenie nowej zabudowy na terenach zalewowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w przypadku wykazania w operatach wodno – prawnych, sporządzonych przez uprawnionych rzeczoznawców, zgodnie z przepisami odrębnymi, że teren ten nie jest terenem narażonym na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.

Obszary zalewowe wyznaczone w niniejszej zmianie studium nie stanowią obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią w rozumieniu przepisów odrębnych (nie zostały wyznaczone w oparciu o przepis art.82 ust.1 pkt 1 lub pkt 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne).

W przypadku opracowania przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie studium ochrony przeciwpowodziowej ustalenia zawarte w tym studium zgodnie z art. 84 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo Wodne staną się wiążące przy opracowaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

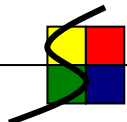
W celu zapobiegania małym lokalnym podtopieniom należy dbać o stan rowów odwadniających wykonanych na terenach rolnych oraz wzdłuż dróg, tak aby spływająca nimi woda nie natrafiała na przeszkody umożliwiające jej rozlanie się. Aby zapewnić właściwy odpływ wody w rowach należy dbać także o ich częstą konserwację i wykaszanie.

Na obszarach przyległych do cieków należy zachować pasy ochronne w celu dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód oraz umożliwienia administratorowi cieków prowadzenia konserwacji w korytach cieków jak również w celu ochrony otuliny biologicznej cieku. Pas ochronny powinien zostać wykluczony spod zabudowy kubaturowej.

Zgodnie z art. 27 Prawa Wodnego zabrania się grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zakazywania lub uniemożliwienia przechodzenia przez ten obszar.

Tereny zalewowe i pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych należy zagospodarowywać poprzez porost łęgowy, łąki lub pastwiska (bez stałego pobytu bydła) z wykluczeniem lub ograniczeniem gruntów ornych.

Jednym z czynników, który w części pozwala na zmniejszenie zagrożenia powodziowego jest gromadzenie wody często w pobliżu źródeł. Zadanie to jest realizowane za pomocą zbiorników, w których w sposób kontrolowany wypuszcza się wodę nagromadzoną w okresie powodziowym. Na terenie gminy istnieje potrzeba zwiększenia retencji zbiornikowej, która jest zbyt mała i nie pozwala na znaczące wyrównanie odpływów.

12. Obszary wymagające przekształceń, rewitalizacji lub rekultywacji

Na terenie gminy Daleszyce zidentyfikowano następujące obszary wymagające:

1. przekształcenia i rewitalizacji, w obrębie miasta Daleszyce - teren rynku - pl. Staszica oraz placu Cedry.
2. przekształcenia i rewitalizacji, w obrębie sołectwa Szczecno – teren Zespołu Dworskiego, na który składa się:
 - a. dwór, mur.-drewn., XVIII, rozbud. 4 ćw. XIX, **nr rej. 1042**,
 - b. park krajobrazowy, 2 poł. XIX., **nr rej. 579**.
3. przekształcenia, w obrębie postulowanych centr mieszkaniowo – usługowych w poszczególnych miejscowościach gminy, w celu skoncentrowania w tych rejonach usług i przekształcenia istniejącej struktury w sprawnie działające centrum.

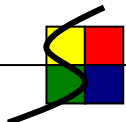
13. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne

Na terenie gminy Daleszyce, w obrębie sołectwa Suków występuje teren zamknięty wraz ze strefą ochronną w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2000 r. Nr 100, poz. 1089 z późn. zm.), wyznaczony Decyzją Nr 011/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 28 grudnia 2000 r. (nieogłoszoną).

Zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. z 2003 roku, Nr 80, poz. 717 z późn. zm.), w odniesieniu do terenów zamkniętych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustala się tylko granice tych terenów oraz granice ich stref ochronnych. W strefach ochronnych ustala się ograniczenia w zagospodarowaniu i korzystaniu z terenów, w tym zakaz zabudowy.

W celu zapewnienia odpowiedniej ochrony wyżej wymienionych terenów należy wprowadzić :

- zakaz wznoszenia w obrębie obiektów wojskowych budowli i wykonywania prac inżynierskich, które mogłyby zagrażać bezpieczeństwu kompleksów wojskowych i umożliwiać ich penetrację

- umożliwić dostęp do terenów wojskowych z istniejącego i projektowanego układu komunikacyjnego
- należy uwzględnić uciążliwości, jakie istnieją w związku z eksploatacją tych terenów

14. Synteza ustaleń projektu zmiany studium

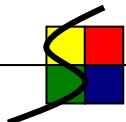
1. Podstawowe ustalenia kierunków rozwoju i przekształceń struktury funkcjonalno - przestrzennej gminy Daleszyce dotyczą zapewnienia warunków rozwoju równoważonego tj. takiej organizacji przestrzennej, która eliminowałaby ilość konfliktów między ochroną środowiska i dóbr kultury a rozwojem gospodarczym i działaniami na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców (w tym rozwoju mieszkalnictwa). Przedstawione aspekty kierunków rozwoju i przekształceń struktury funkcjonalno - przestrzennej dotyczą zagospodarowania obszaru wynikające z ograniczeń szczegółowo ustalonych w przepisach odrębnych, względnie proponowane do przyjęcia w ramach planu miejscowego jako prawa miejscowego z uwagi na powszechną konieczność zabezpieczenia powszechnie uznanych wartości. Dotyczy to szczególnie zapewnienia warunków ochrony środowiska i ochrony dóbr kultury.

2. Oprócz zapewnienia realizacji przestrzennych aspektów ochrony środowiska i ochrony dóbr kultury a także zabezpieczenia warunków dla funkcjonowania i realizacji ponadlokalnych celów publicznych głównymi kierunkami rozwoju i przekształceń struktury funkcjonalno - przestrzennej gminy Daleszyce są:

- ✓ stworzenie warunków przestrzennych dla poprawy jakości życia mieszkańców,
- ✓ stworzenie warunków przestrzennych dla ożywienia życia gospodarczego gminy (w tym także dla przekształceń rolnictwa i wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej),
- ✓ zwiększenie efektywności gospodarowania terenami oraz zapewnienie warunków ładu przestrzennego.

3. W zakresie poprawy warunków życia mieszkańców kierunki zagospodarowania przestrzennego dotyczą:

- ✓ zapewnienia odpowiedniej wielkości terenów mieszkaniowych i rekreacyjnych w obszarach posiadających szczególnie predyspozycje dla rozwoju tej funkcji w warunkach nie stwarzających istotnych kolizji z występującymi zasobami przyrodniczo – krajobrazowymi i uwarunkowaniami ochrony środowiska oraz zasobami kulturowymi,
- ✓ tworzenia warunków dla rozwoju inicjatyw ludności zmierzających do uruchomienia działalności związanej z obsługą ludności w zakresie usług komercyjnych (handel, gastronomia, rzemiosło usługowe i inne),

- ✓ ustalenia przestrzennych warunków sprzyjających rozbudowie systemu infrastruktury technicznej,
- ✓ doskonalenia systemu komunikacyjnego oraz zapewnienia warunków dostępności dla wyznaczonych terenów zabudowy.

4. W odniesieniu do ożywienia życia gospodarczego w obszarze gminy poza wspomnianym tworzeniem warunków dla uruchomienia działalności związanej z obsługą ludności należy:

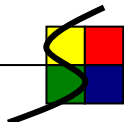
- ✓ zapewnić przestrzenne warunki realizacji inwestycji strategicznych w obszarach przydatnych dla tych celów w ramach istniejącego zainwestowania oraz wyznaczenie nowych terenów dla tych inwestycji pod warunkiem spełnienia wymogu ich nieuciążliwości dla otoczenia,
- ✓ wyznaczenie nowych terenów dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym szczególnie usług mając na uwadze występujące uwarunkowania,
- ✓ wspieranie inicjatyw lokalnej ludności w zakresie uruchomienia drobnej działalności gospodarczej,
- ✓ tworzenie warunków dla rozwoju nieuciążliwych dla środowiska rolniczych gospodarstw specjalistycznych na obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

5. Zwiększenie efektywności gospodarowania przestrzenią dotyczy zarówno gospodarowania terenami, jak i zasobami kubaturowymi i jest związane z:

- ✓ intensyfikacją użytkowania terenów poprzez uzupełnienia lub rozbudowę istniejącego programu kubaturowego oraz wykonanie pełnego programu towarzyszącego lub uzupełniającego (w tym zieleni i urządzeń komunikacyjnych),
- ✓ przeciwdziałaniu rozproszeniu zabudowy,
- ✓ racjonalnym gospodarowaniu istniejącymi obiektami kubaturowymi i ich wykorzystaniem poprzez ustalenie odpowiednich funkcji użytkowych (dotyczy obiektów stanowiących mienie gminy lub własność Skarbu Państwa).

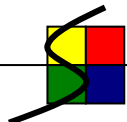
Powyższe wiąże się z prawidłowym wykorzystaniem istniejącego oraz projektowanego uzbrojenia, a konsekwencją tych działań winno być osiągnięcie poprawy ładu przestrzennego.

6. Bardzo istotnym w zakresie ładu przestrzennego jest określenie skali, typu i formy nowej zabudowy, w tym szczególnie jednorodzinnej i zagrodowej dla zharmonizowania z krajobrazem oraz najbliższym otoczeniem poprzez wykonanie, a następnie tworzenie zachęt dla stosowania katalogów powtarzalnych projektów uwzględniających elementy regionalnej architektury.

7. Program Zrównoważonego Rozwoju dla Miasta Kielce oraz Kielecki Obszar Metropolitalny określa, że najbliższe tereny dla Miasta Kielce to tereny również Gminy Daleszyce w których wprowadzono najwięcej terenów mieszkaniowych jednorodzinnych ze względu na tzw. „Sypialnie dla Miasta Kielc”.

**) zmiana Nr 1 Zmiany studium wprowadzona uchwałą Nr Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia..... r.*

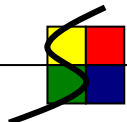
IV. BIBLIOGRAFIA

❖ Wykaz opracowań studialnych i badawczych oraz innych wykorzystanych przy sporządzaniu „Zmiany Nr 1 Zmiany Studium”

- Roczniki statystyczne województwa świętokrzyskiego – 2000 – 2008 r.;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce uchwalone Uchwałą Nr X/59/99 Rady Gminy w Daleszycach z dnia 28.X.1999 r. sporządzone przez Biuro Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego z siedzibą w Kielcach;
- Uchwała Nr XV/97/07 Rady Miejskiej w Daleszycach z dnia 29.11.2007r. w sprawie zatwierdzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Gminy Daleszyce

Zespół autorski:

- mgr inż. arch. Barbara Godzisz-Grychowska –
Główny Projektant nr upr. 1256/92,
- mgr inż. Marian Olech
- mgr inż. Bogumiła Ruzikowska
- mgr inż. Edmund Augustyniak
- inż. Elżbieta Adamowska
- mgr inż. Małgorzata Adach
- mgr Rafał Koziół
- tech. Maria Chodkowska
- tech. Erna Jagi

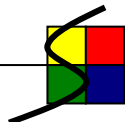

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach:

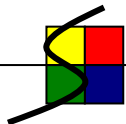
Zespół autorski:

mgr inż. arch. Jerzy Wójcik	— Generalny Projektant
mgr inż. Edmund Augustyniak	— Kierownik Zespołu Projektowego
mgr inż. arch. Jerzy Bielecki	
mgr inż. arch. Katarzyna Bieniek-Kaszyńska	
mgr inż. Jolanta Florczyk	
mgr inż. Katarzyna Jandała	
mgr Agnieszka Malina	
mgr inż. Marian Olech	
mgr Andrzej Sikora	
mgr inż. arch. Karol Skuza	
Włodzimierz Bednarczyk	— Opracowanie graficzne
Konsultacje:	dr hab. arch. Zygmunt Ziobrowski
	mgr inż. Andrzej Michno

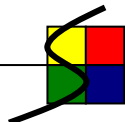
- Filonowicz P., 1978, Mapa geologiczna Polski, ark. Kielce 1:200 000, Mapa utworów powierzchniowych i Mapa bez utworów czwartorzędowych ark. Kielce 1:50 000,
- Kondracki J., 1998, Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa,
- Okołowicz W., 1978, Regiony klimatyczne Polski, w: Narodowy Atlas Polski, PAN IG, Wrocław, 1973-1978,
- Zbiorowa, 2000, Program ochrony środowiska oraz tworzenia warunków zrównoważonego rozwoju woj. świętokrzyskiego, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, Kielce,
- Zbiorowa, 2001, Stan środowiska w województwie świętokrzyskim w roku 2004. Raport, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Kielce,

- Zbiorowa, 1999, Obszary zagrożeń powodziowych i ich wpływ na gospodarowanie przestrzenią województwa kieleckiego, Biuro Rozwoju w Łodzi – Urbanistyka i Komunikacja,
- Zbiorowa, 2000, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce,
- Przyroda Województwa Świętokrzyskiego, Kielce 2000r.,
- Plan ochrony Zespołu Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich (operat generalny), GEO – FIZ Kielce, 1996r,
- W. Nicpoń - Inwentaryzacja złóż kopalin i ujęć wód podziemnych z uwzględnieniem ochrony środowiska w gminie Daleszyce, PG Kielce, 1995r,
- A.S. Kleczkowski - Koncepcja ochrony zbiornika (GZWP 417) zawierająca wskazania co do form jego ochrony wraz z wyszczególnieniem zakresu zakazów, nakazów i sposobów użytkowania terenu na obszarze wydzielonych stref ochrony zbiornika, AGH, Kraków 1994r,
- J. Prażak - Projekt sieci regionalnej monitoringu jakości zwykłych wód podziemnych w województwie kieleckim, PIG Kielce, 1992r,
- J. Prażak - Dokumentacja hydrogeologiczna rejonu eksploatacji (RE) Kielce w tym GZWP 417 Kielce, PIG Kielce, 1994r,
- S. Rogala – Góry Świętokrzyskie, Przewodnik Wyd. Elipsa, 1997r,
- Z Rubinowski – Dokumentacja dla utworzenia Obszarów Chronionego Krajobrazu (OChK) w województwie kieleckim, KTN Kielce, 1995 r,
- Zbiorowa, Zasoby wodne dorzecza Nidy, WSP Kielce, 1994r,
- Zbiorowa – Program małej retencji województwa kieleckiego, WZMiUW w Kielcach, 1997 rok
- Zbiorowa – Bilans zasobów wód podziemnych województwa kieleckiego, PG Kielce, 1991r,
- Zbiorowa- Zabytki architektury i budownictwa w Polsce. Województwo Kieleckie Nr 15, Ośrodek Dokumentacji zabytków Warszawa, 1995.
- Zbiorowa – Studium zagospodarowania przestrzennego województwa kieleckiego – Diagnoza stanu, UW Kielce- WRRiZP, 1998r.,

- Zbiorowa - Opracowanie ekofizjograficzne do studium zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce 1998r, Biuro Geologiczno – Fizjograficzne „GEO-FIZ” w Kielcach,
- Zbiorowa - Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Daleszyce,
- Opracowanie zbiorowe pod redakcją dr M. Kucharczyka – Waloryzacja przyrodnicza Cisowsko – Orłowińskiego Parku Krajobrazowego, Lublin 1998r.

❖ Literatura

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy - *poradnik metodyczny - praca zbiorowa* - IGPIK - Kraków, 1996;
- Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET - POLSKA - *praca zbiorowa pod redakcją dr Anny Liro, Fundacja IVCN Poland, Warszawa, 1995;*
- Ochrona środowiska kulturowego - *Edmund Małachowicz -PWN Warszawa, 1988;*
- Przyrodnicze obszary chronione - możliwości użytkowania - *Danuta Ptaszycka - Jachowska, Maria Baranowska -Janota - IGPIK - Warszawa, 1996;*
- Wodociągi i kanalizacja w planowaniu przestrzennym - *Alina Nowakowska - Błaszczyk, Paweł Błaszczyk - Warszawa, 1994*
- Bariery modernizacji i rozwoju miast – praca zbiorowa – *IGPIK Kraków – Kraków 1998,*
- Komunikacja miejska – *C. Rozkwitalska i zespół IGPIK –Kraków 1994,*
- Oceny oddziaływania dróg na środowisko – *GDDP – Warszawa 1997 tom I i II*
- Parkingi i garaże – *Władysław Korzeniowski – 1997,*
- Planowanie miejscowe w działalności samorządów miast i gmin – *B. Zastawniak, M. Szopa,*
- Planowanie systemów transportu w miastach – *W. Suchozrewski z zespołem – 1999,*
- Polityka komunikacyjna w miastach w nowych warunkach – *W. Suchozrewski – 1990 / 1997,*
- Zagospodarowanie przestrzenne małych miast – *T. Kachniarz,*
- Uwarunkowania wielofunkcyjnego rozwoju gminy – *M. Kłodziński.*